

Revistă editată de Asociația Culturală „Agatha Grigorescu Bacovia” Mizil

Mersul copăcel al cuvântului

La început a fost... pământul! Apoi, apele, copacii, animalele, păsările! Mai târziu a venit Omul! Chemările, șoaptele sau țipătul se strigau prin gânduri! Precum casele și păsările călătoare! Vorbele erau doar gânduri. Gura era pentru mirare și zâmbet. Gânduri alergau de la o lume la alta. Lumea apelor era peste tot ca o poveste despre plutire și limpezime de viață. Celelalte lumi creșteau la sânul lumii apelor. Lumea copacilor era peste tot.

Din freamătul lumilor Omul învâța. A venit o zi când când toate lucrurile pământului trebuiau să poarte un nume. Gândul omului a pornit spre Cer apoi s-a oprit pe fiecare lucru de pe Pământ cu înțelegere și dragoste. Așa era atunci, la început, dragostea pentru tot ce există! Lucrurile Pământului au fost, astfel, botezate cu șoapte din sufletul Omului trecute prin Cer, precum zborul păsărilor! Așa s-au transformat gândurile omului în sunete, adică în vorbe... Vorbe de mângâiere, de zâmbet, bucurie, de dor, de dragoste... Nu existau vorbe grele! Gândurile oamenilor nu au botezat nimic cu vorbe grele. Sunt tot mai multe dovezi că poporul român a fost vorbitor de gânduri trecute prin Cer, talmăcitor al iubirii întru înțelepciune. Mai târziu oamenii acestor meleaguri au învățat de la păsări, ape și dimineți dorul pentru neîntoarceri și cântecul doinei. Doina este acum în toate anotimpurile din noi!

Am fi putut comunica prin gânduri, așa cum a fost la început! Dar nu ar mai fi existat strigătul, șoaptele, cuvântul **mamă**... Ion, și toate lucrurile Pământului nu ar mai fi putut avea un nume.

Oare care a fost primul cuvânt rostit de oameni? Cred că totul a fost așa cum se întâmplă în mersul copăcel al copilului! Priviri, înțelegere, zâmbet, mângâieri, pași! Învățăturile din lumea din care am venit s-au îmbinat cu cele găsite aici. Precum pruncul, primii pași spre fascinația lumii, gândurind! Căldura din pieptul mamei revărsată în el spre lumină! De aceea toate cuvintele se nasc în zâmbetul pruncilor! Sunete care să talmăcească întru înțelegere și dragoste gândurile munților, apelor, copacilor pentru sufletul nostru! Limba română există în fiecare din noi din totdeauna!

– Bună ziua! Ce mai faci vecine? Suntem tot aici și vorbim eminește! Așa cum o facem, în fiecare an, la Festivalul Național de Literatură Agatha Grigorescu Bacovia...

Emil Proșcan

Festivalul Național de Literatură „Agatha Grigorescu Bacovia”

RĂMÂNĂ NĂDEJDEA

Vine o vreme când drumurile se estompează în lumina asfințitului... Nu, nu se pierd; doar câte un călător obovit își așterne stelele sub cap și visează la câmpurile rămase în urmă, la vălurirea mărilor de piatră ale dealurilor și la urezul, ca un zbor îngăpșit, către culmi. Acum, deasupra nu mai e decât cerul...

Lucian Mănăilescu

Prima ediție
(5 octombrie 2007)

Juriul: **Valeria Manta Tăicuțu** (președinte), **Emil Proșcan** (primarul orașului Mizil), **Nicolai Tăicuțu**, **Dumitru Pană**, **Nicolae Pogonaru**.

Invitat de onoare: **Gheorghe Istrate**

Marele premiu - **Aida Hancer** (Suceava)

Poezie

Premiul I - **Laurențiu Selagian** (Valea Râmnicului), Premiul II

- **Carmen Maria Focșa** (București), Premiul III - **Ion Cioranu** (Slobozia).

Proză

Premiul I - **Janet Nică** (Ostrovani - Dolj), Premiul II - **Nicolae Iștoc** (Oradea), Premiul III - **Bîndiu Cristina** (Vatra Moldoviței)

Cu puțin timp înainte de festival, am primit o epistolă de la poetul **Gheorghe Istrate**, invitat de onoare la festivitățile de premiere: „Iubite prietene **Lucian Mănăilescu** – scria poetul – **Trecui (verb oltenesc) deunăzi cu trenul pe sub acoperișul albastru**

(Continuare în pag. 2)

Elite literare în epoca lui Friedrich cel Mare

Pag.
14

Maria Pilchin

FESTIVALUL... (pag. 1 - 5)

NUMĂR SPECIAL DEDICAT EDIȚIEI A VIII-A
A FESTIVALULUI NAȚIONAL DE LITERATURĂ
AGATHA GRIGORESCU BACOVIA

- MIZIL, 3 OCTOMBRIE 2014 -

Miniantologia festivalului
Pag. 6 - 12

Răsfoiri
REVISTA
REVISTELOR
CULTURALE

Pag.
27

(Urmare din pag. 1)

FESTIVALUL ...

al Mizilului și, Doamne, ce case majestoase am văzut... Eu «exmatriculat» din casa mea bucureșteană, după un habitat de 25 de ani (unde mi-am scris cărțile, și mi-am crescut copiii, și mi-am vâslit visele prin smogul Capitalei), oare mi-aș putea găsi și eu, acolo, un colț minimal de câțiva metri pătrați, să-mi construiesc (din împrumut bancar) o «reședință» poeticească, cu un pom și-o buburuză sub cerdac? Ba, și-o viță de vie, în care să mă cațăr descult până la Dumnezeu, să-i pun trei boabe de strugure în palma lui duhovnicească.

Și, uite așa îmbătrânim, dragă Lucian, inutilitate totală pe care nici literatura nu o mai poate salva...

Acolo aveți echipă de fotbal? Atunci, hai, Mizilul! Hai, Fabrica de oțet!"

Casa aceea nu s-a construit decât în suflutele noastre, adăpostind bucuria versului rostit ca o rugăciune: „ce să refuz și ce să mai accept -/ toate cuvintele miros a moarte/ bat clopotele-amurgului în piept/ mirosul lor copile ne desparte// încep o floare și-o termin în zori/ mi-e îngerul bolnav și mă refuză/ dă-mi Doamne plânsul unei mari candori/ și dă-mi ninsoarea pruncilor pe buză/ dar nu mai sunt cuvinte ca să spui/ o spadă se sfârșeamă între oase/ mi-e îngerul bolnav și boala lui/ în cerul tot a moartea mea miroase” (Gh. Istrate - Ritual)

Câteva cuvinte dintr-o altă scrisoare, semnată de marea poetă Constanța Buzea, au devenit, tot atunci, un fel de emblemă a festivalului. Domnia Sa ne anunța că nu poate participa la manifestare, din cauza unor probleme de sănătate, încheind: „... vă mulțumesc din inimă, și poate pentru vremuri mai bune, să mă

Din motive de sănătate sunt obligată să vă aduc la cunoștință că nu voi mura invitația pe care mi-ați făcut-o cu atată amabilitate și prietenie. Că v-ați gândit la mine, vă mulțumesc din inimă, și pot pentru vremuri mai bune, să mă capacitez, să dau curs altui invitat, altă dată, prilejuri cu siguranță să vi mai fi. Până atunci rămână nădejdea că lucrurile se vor îndrepta în folosul tuturor. Toate cele bune și reușita deplină în 5 octombrie, și întâideană, cu dragă! Constanța Buzea

capacitez, să dau curs altei invitații, altă dată, prilejuri cu siguranță că vor mai fi. Până atunci rămână nădejdea că lucrurile se vor îndrepta în folosul tuturor...”

Marele Premiu a fost atribuit **Aidei Hancer** (elevă – pe atunci – în clasa a XII-a), pentru modernitatea, ineditul și prospețimea versurilor, într-un cuvânt pentru... talent. Iată ce ne mărturisea tânăra poetă: „În primul rând aș încerca să definesc poezia ca viscol înalt. Cred că mai bine decât mine a făcut-o Nichita Stănescu, el însuși un mediator între poezie și

stări de viscol interior. Sau poate că nu e numai viscol, ci și o plimbare leneșă a poetului, pe un scaun de lemn, pitic, prin univers. (...) Noi nu vom concepe alte lumi, fiindcă cea existentă mai are încă destulă carne pe ea și solzi vii în suflet. Despre acestea merită să vorbim, fiecare în limba în care s-a născut, și cum i se va năzări într-o zi de octombrie.”

Ediția a doua (10 octombrie 2008)

Juriul: **Marius Chelaru** (președinte), **Emil Proșcan**, **Aida Hancer**, **Ion Roșioru**, **Lucian Mănăilescu**.

Invitați de onoare: **Adrian Păunescu**, **Grigore Vieru**, **Fănuș Neagu**, **Tatiana Stepa**, **Calistrat Costin** (președintele Filialei USR Bacău), **Gheorghe Neagu** (redactor-șef „Oglinda Literară”).

Marele Premiu „Agatha Grigorescu Bacovia” a fost obținut de **Adelina Georgeta Dozescu** (comuna Belint - Timiș), elevă în clasa a XI-a la Liceul „Vlad Țepeș” din Timișoara.

PREMII POEZIE

Premiul I - Ștefan Alexandru Ciobanu (student în anul II al facultății de psihologie); **Premiul II - Georgiana-Adriana Gilescu** (elevă a Colegiului Național B.P.Hasdeu, din Buzău); **Premiul III - Ecaterina Bargan** (elevă anul II la Colegiul Național de Comerț din Chișinău) **Premiul revistei „Oglinda literară”** – **Vasile Toma**, din Chișinău.

PROZĂ

Premiul I - Florentina Loredana Dalian (Slobozia); **Premiul II - Mircea C. Dinescu** (Ploiești); **Premiul III - Cornel Diaconu** (Buzău).

Emoțiile organizatorilor au fost risipite de poetul **Gheorghe Vieru** („evadat” dintr-un spital din Chișinău pentru a participa la evenimentul nostru cultural), care i-a spus primarului **Emil Proșcan**: „Oricum, ceea ce faceți voi, aici, este un lucru minunat...”

Și a fost, cu adevărat, minunat.

Iată câteva consemnări din timpul galei laureaților:

Marius Chelaru: „Să vezi un copil venind de la Timișoara la Mizil, numai pentru că iubește poezia, ține de încăpățânarea de a face cultură, pe care, din fericire, generațiile foarte tinere și-au asumat-o”.

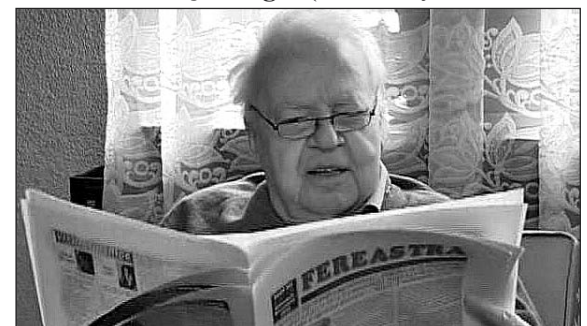
Grigore Vieru: „Iubiți frați! Sunt pentru a treia oară la Mizil și am îndrăgit acest oraș și această lume. (...) Eu sunt născut într-un sat aflat lângă Miorcanii marelui Ion Pillat, pe malul drept al Prutului. După ce s-au distrus bisericile și mănăstirile de la noi, transformate fiind în spitale de boli venerice, în spitale de tuberculoși sau în pușcării, maica, femeie profund religioasă, în taină, în noaptea Învierii, voia să sfințească pasca. Și aștepta zvonul clopotelor din biserică de pe malul celălalt și atunci sfințea ouăle și pasca...”

Este păcat să uitați aceste lucruri, care se întâmplă acolo, unde am pățimit și pățimesc și astăzi. Dar, parcă și de Unire mi-e teamă, când văd că unii îl batjocoresc pe Eminescu în țara lui. I-am spus aseară lui Fănuș Neagu: «Noi avem cuvântul și ne retragem în cuvânt, dar oamenii simpli, cei care suferă, ce

au?»“.

Adrian Păunescu: „M-am ocupat de lucruri profund «banale», cum ar fi dragostea de părinți, dragostea de țară, dragostea de om... Eu cred că răul e foarte ușor de făcut și binele foarte complicat. Am rămas în armata binelui și de aceea și suntem împreună. Sigur, aveam o mie de treburi importante de făcut, dar când am auzit că astăzi, la Mizil, este o sărbătoare a culturii, nu puteam să nu fim alături de dumneavoastră...”

Fănuș Neagu (intervenție telefonică)

amplificată prin stație): „Am crescut într-o altă lume, arhaică, dar mai apropiată de om. Acum civilizația a atins culmi înalte, dar a crescut și vulgaritatea. Ne scufundăm în globalizare... Norocul meu e că nu o voi mai apuca și, de fapt, cred că nici nu va avea loc vreodată. (...) Mă întreb, câteodată, când va fi fost Hemingway cu adevărat fericit: Când vâna lei în Africa? La vila lui din Cuba? Când naviga pe vasul Pilar? Sau când bea?... Cu femeile o lua razna, cum se întâmplă cu toți cei ce, pe drept sau pe nedrept, se cred cineva. La maturitate oamenii se joacă înspăimântător, provocând deseori mânia destinului. Cu toții plătim scump noianul de nerozii pe care le săvârșim, dar degeaba... Generațiile de după noi o iau de la capăt!”

Apogeul manifestării l-a reprezentat surpriza oferită de **Tatiana Stepa** și **Adrian Păunescu**: „Pe drumul nostru încoace, datorită complicațiilor șoselelor - a spus **Adrian Păunescu** - am avut timp să scriem și v-am adus două cântece noi, două premiere. N-ar fi exclus ca de aici, de la Mizil, în această zi de octombrie a anului 2008, să înceapă cariera a două cântece excepționale ale Tatiane!”

Vocea fără egal, viscolind copacii fără pădure, l-a acompaniat pe poet: „Am dorit, cu dragoste frățească / Să vă fie cât de cât util / Drumul nostru și-am lansat de-aceia / Două premiere la Mizil”.

Iată textele (Ce tulburătoare presimțiri, Dumnezeu!) rămase de atunci în memoria locuitorilor orașului: „Foaie verde și uscată/ Într-un mod paradoxal/ Nu se știe niciodată/ Cât mai e pân' la final// Foaie dulce și amară/ Viața totuși-i-un prinos./ Poate-i cea din urmă oară/ Când putem trăi frumos./ Omenirea noastră însăși/ Rătăcind pe-această cale/ Cu pământul ei de oale/ Trebuie supusă unei reparații capitale// Fir-ar pofta să ne fie/ N-i din ce în ce mai greu./ C-am uitat de omenie/ C-am uitat de Dumnezeu// Numai vremuri austere./ Numai fuga după bani./ Numai setea de avere/ Și-nmulțirea de dușmani// N-avem nume, n-avem rude/ Am ajuns niște roboți./ Om pe om nu-l mai aude./ Dracul a intrat în toți// Foaie roșie și verde./ Tot în lupte ca pe front./ Lumea asta se va pierde/ Într-o bancă, într-un cont...”; „Ce sen-tămplă seamănă teribil/ unui zbor cu foarte multe goluri./ În această țară mor actorii/ regretați de propriile roluri// Tineri și bătrâni, la garderobă/ Vin să-și lase cea din urmă haină./ Programați să intre în spitale/ Ca să poată să se stingă-n taină// Căinii mor și reîncep să latre/ Cinici, pofticioși, nerăbdători/ Se tot sting lu-

(Continuare în pag. 3)

(Urmare din pag. 2)

FESTIVALUL ...

minile în teatre/ Noapte bună, domnilor actori!// Nu mai vor aplauze și visuri,/ Nu mai vor sufleori, lumini și farduri,/ Ar mai zăbovi doar ca să-și rupă/ Propriile-afișe de pe garduri // Mor actorii părăsiți de public/ teatrul însuși este o fantomă/ Și la catafalc le stau de gardă/ Rolurile care intră-n comă.// Ne-au făcut să plângem și să râdem/ În momente bune sau mizere/ Astăzi cu privirea zăvorâtă/ Ei își joacă ultima tăcere// Ce ciudat, acum când mor actorii/ Tragedia ce-au jucat-o moare,/ Pentru a afla că fărâ dâșii/ Tragedia noastră e mai mare” (Mor actorii)

Ediția a treia (2 octombrie 2009)

Juriul: *Riad Awwad* (președinte), *Emil Proșcan*, *Constantin T. Ciubotaru*, *Aida Hancer*, *Ecaterina Dozescu*.

Invitat de onoare: *Adrian Păunescu*.

Marele Premiu „Agatha Grigorescu Bacovia” - *George Chiriac*, student (Onești)

PREMII POEZIE

Premiul I - Bargan Ecaterina (Chișinău); **Premiul II - Adrian Diniș** (București); **Premiul III - Vlad Ionuț Sibechi** (Suceava)

PROZĂ

Premiul I - Andreea Bănică (București); **Premiul II - Liliana SIME** (Oradea); **Premiul III - Florentina Loredana Dalian** (Slobozia).

Poetul **Adrian Păunescu**, spunea, printre altele, în alocuțiunea sa: „Sunt nedormit, dar probabil că o să-mi fac toate porțiile de somn și toate părțile de concediu după moarte, și am

venit aici pentru maxima prețuire pe care i-o acord lui Emil Proșcanu. Este incredibil, totuși, că anul trecut erau Grigore Vieru și Tatiana Stepă în această scenă, iar în ianuarie a trebuit să-l lăsăm pământului pe Grigore. Ce să mai zic de moartea, la 46 de ani, a Tatianei... Așa e făcută ființa noastră, să înțeleagă evenimentele abia după ce nu se mai pot repeta. Dar viața valorilor este infinită. Și, poate, asta ar fi una din definițiile culturii: puterea de a semăna azi și de a aștepta recolta cine știe când. Plecarea atât de timpurie a unor oameni trebuie să ne pună grave probleme de „clasament” al valorilor, nu numai de competiție. Trebuie să vedem cum arată acest tabel, în ce credem, ce le lăsăm tinerilor... În pofida dezinteresului actual față de cultură, de disprețuirea ei, de situația școlii naționale din ce în ce mai slăbite și a așa-zisele reforme, care sunt o învârtire într-un cerc vicios.”

Consemnări:

Riad AWWAD: „Felicitări organizatorilor, pentru faptul că au făcut posibil să se țeasă sub ochii noștri un covor al poeziei, luminat de stelele continuității”;

Emil Proșcan: „Împreună, aici, sper să reușim materializarea momentelor de suflet pe care ni le dorim cu toții, momente care să pună în lumina scenei valențele Concursului Național de Literatură «Agatha Grigorescu Bacovia», ajuns la ediția a treia”...;

Constantin T. Ciubotaru: „Mulți doriți de afirmare în lumea literară și-au trimis aici, la Mizil, în plic, speranța confirmării ta-

lentului lor”;

Aida Hancer: „La Mizil am câștigat nu numai Marele Premiu, în urmă cu doi ani, ci și o mulțime de prieteni”;

Adelina Dozescu: „Asemenea concursuri sunt un drum deschis tinerilor ce bat la porțile literaturii. La fel cum Fereastră, revista editată la Mizil, reflectă lumina întâmplărilor spirituale, de care lumea în care trăim are atâtă nevoie”

Proza **Andreei Bănică** (Săptămâna 52) a fost printre cele mai bune lucrări ale genului înscrise în concurs de-a lungul edițiilor de până acum (alături de **Mavroșin** - **Emil Iliescu**, **Begonia** - **Monica Rădulescu**, **Îngerul cu o singură aripă** - **Cristina Bîndiu**, **Darul** - **Teodor Lesenciuc**, **Șapte zile** - **Anca Irina Forgo**). Autoarea mărturisea: „Intrând anul acesta la medicină am visat că voi găsi leacul pentru cancer sau că voi salva lumea... Activitatea mea literară era doar o oglindă a acestor vise... Surpriza acestui premiu e cu atât mai mare”.

Ediția a patra (1 octombrie 2010)

Juriul: *Ion Roșioru* (președinte), *Emil Proșcan*, *Nicolae Pogonaru*, *Marin Ifrim*.

Invitați de onoare: *Dan Puric*, *Fănuș Neagu*, *Gheorghe Neagu*, *Florentin Popescu*.

Marele premiu - Carmen Dominte (București)

PREMII POEZIE

Premiul I - Liviu Ofileanu (Hunedoara); **Premiul II** - (ex-aequo) *Victoria Milesco* (București), *Virgil Diaconu* (Pitești); **Premiul revistei „Oglinda literară”** - *Ecaterina Bargan* (Chișinău); **Premiul Asociației Culturale „A.G. Bacovia”** - *Deniz Otay* (Suceava)

PROZĂ

Premiul I - Mihaela Perciun (Republica Moldova); **Premiul II - Teodor Emilian Barbu** (București); **Premiul III - Monica Rădulescu** (București); **Premiul Revistei „Agora”** - *Iulian Dămăcuș* (Gherla); **Premiul Special al Juriului - Constantin Roșu Pucu** (Noua Zeelandă).

Consemnări:

Emil Proșcan: „Într-un anume fel, prin tot ce se va întâmpla pe scena ediției a IV-a a Concursului Național de Literatură «Agatha Grigorescu Bacovia», avem șansa normalității.

Astăzi, aici, putem să trecem peste tot ce e nociv și se interpune între noi și viața noastră. Va fi dovada cea mai elocventă că, orice s-ar întâmpla, n-o să reușească nimeni, nicio dată, să ne pervertească sufletule. (...) Fiecare participant la festival a devenit - credem - un prieten și un colaborator al revistei «Fereastră», această simbolică și îndrăzneată deschidere spre lume, în pofida faptului că nu am primit nici un alt sprijin, decât pe cel al unor sponsori generoși, dar, din păcate, de la an la an tot mai puțini”.

Dan Puric:

„Luați-mă drept idealist, pentru ce vă spun acum, dar o să vedeți: Mizilul despre care vorbea Bogza în 1938 era altul. Nu vă uitați la blocurile astea nefericite ale socialismului, unde stăm ca în temniță? Nu vedeți că ele au mutilat casa de provincie, grădina, proprietatea fiecăruia?”

Vreți «acolo», la apă caldă, la culoarele alea murdare, ghetoizante? Filogeneza fiecăruia se schimbă, domnule! Știți ce înseamnă aerul curat, o curte, o grădină? Or tineretul trebuie să vadă diferențele și să scrie «Poem pentru prunul meu din curte». Când o să scrie «Poem pentru mall-ul meu» atunci s-a terminat țara”

Fănuș Neagu (intervenție telefonică):

„Bună ziua și mi-e dor de dumneavoastră, mai ales că se culeg viile! Acum sunt sub o perfuzie, la Spitalul Elias. O clipă, vă rog, să-mi aranjeze asta... mi-a îmbătrânit beleaua de venă...”

Altădată, la vremea asta eram prea vinovat de adolescență și de poezie. Scriam cu condei de trandafir, condei de vișă. Dar s-a dus... Îmi amintesc că pe vremea când o luam la ureche cu zuluși de călțunică și când ulcelele se învăteau, coapsă la coapsă prin dreptul ochilor mei eram mai stăpân pe vorbă. Acum sunt mai exaltat; bătrânețea dă o exaltare imbecilă. În primul rând vreau să vă rog ceva; cine dintre dumneavoastră îl vede pe poetul Ion Gheorghe să-l îmbrățișeze din partea mea (poetul împlinise 75 de ani, în ziua de 16 august 2010 - n.n.) și să-i spuneți vă rog că e unul dintre cei mai mari poeți români. I-am citit, în revista dumneavoastră, o poezie, în care spune că poartă sămânța codrilor Valahiei pe talpa încălțărilor. De-asta mi-e dor și mi-e drag de el. Spuneți dumneavoastră că și eu fac poezie în proză... Asta-i rău, susțin ăia care fac proză și în poezie. În orice caz, nu mai am nici timp, nici chef să mă schimb.”

Gheorghe Neagu: „Mă bucur că sunt, din nou, la Mizil. Anul trecut am lipsit, dar acum doi ani am stat pe această scenă lângă Grigore Vieru, Adrian Păunescu și regretata interpretă de muzică folk Tatiana Stepă, pe care o iubeam și o iubesc în continuare, la fel ca și dumneavoastră. Vă felicit pentru ideea de a organiza un festival care să-i poarte numele, a cărui a doua ediție se va desfășura în această seară. Simt că, deja, Mizilul a început să reprezinte, pentru lumea creatorilor, un centru de referință, unde venim cu plăcere; a fi prezent aici însemnând, deja, o onoare.”

Florentin Popescu: „Azi, în România așa-zis post-decembristă, cultura nu se mai face la București, sau nu se face numai acolo. Se face prin aceste fundații și asociații culturale, animate de niște inimoși (...) Salut manifestarea dumneavoastră de astăzi, de la Mizil, și îi felicit pe câștigătorii concursului!”

Ecouri

♦ În revista Timpul.MD, scriitoarea din Republica Moldova **Mihaela Perciun** semnează un articol din care cităm: „O întâmplare fericită a făcut să descopăr Mizilul, acest orașel patriarhal cu oameni deosebiți. Continuându-și tradiția, au lansat cea de-a IV-a ediție a Concursului de literatură națională, la care au propus lucrări peste patru sute de participanți din țară, din alte colțuri ale lumii, chiar

(Continuare în pag. 4)

(Urmare din pag. 3)

FESTIVALUL ...

și din Noua Zeelandă. Uite că la Mizil se poate.”

♦ „Cei de la Mizil dăruiesc un pic din sufletul lor de dragul literaturii române.

Sunt vorbe mari, știu. Dar mai știu că efortul domniilor lor va fi răsplătit. Au găsit resurse pentru a organiza acest eveniment în ultimii 4 ani. M-au convins să descopăr orașul Mizil, revista Fereastră și bucuria unor oameni care au speranța că vor schimbase în bine.”

(**Monica Rădulescu - Blog**)

♦ „Concursul Național de Literatură «Agatha Grigorescu Bacovia», organizat excelent de revista Fereastră și Asociația culturală ce poartă numele soției lui Bacovia, în ziua de 1 octombrie, a fost, fără îndoială, un eveniment reușit. Calitatea invitaților - Dan Puric, grupul muzical Amadeus, cântăreții de folk -, discursurile lui Dan Puric, Gheorghe Neagu, Florentin Popescu și al primarului Emil PROȘCAN au fost câteva dintre elementele care au dat coerență și greutate evenimentului.

S-au acordat treisprezece premii și tot atâtea mențiuni. Creațiile literare premiate au fost publicate în revista Fereastră, admirabil redactată de poetul Lucian Mănăilescu, cel ca-re a dus pe umerii și nervii săi și povara organizării evenimentului.

Dacă Geo Bogza și-ar putea rescrie tabletă dedicată Mizilului, el ar transforma «locul în care nu se întâmplă nimic» în locul în care, de patru ani, se întâmplă ceva”.

(**Virgil Diaconu - Cafeneaua literară**)

Ediția a cincea (6 octombrie 2011)

Președinte de onoare al juriului: Dl. Academician **Eugen Simion**

Juriul: **Emil Proșcan, Aida Hancer, Marin Ifrim, Lucian Mănăilescu.**

Marele premiu - **Adrian Suci** (București)

PREMII POEZIE

Premiul I - **Carmen Măcelaru** (București), Premiul II - **Andreea Teliban** (Suceava), Premiul III - **Leonard Ancuța** (București). Mențiuni: - **Deniz Otay** (Suceava), **Silvia Goateanschi** (Chișinău), **Sorin Lucaci** (București).

PROZĂ

Premiul I - **Agafiței Florinel** (Focșani), Premiul II - **Monica Rădulescu** (București), Premiul III - **Ion Roșioru** (Hârșova); Premiul revistei „Actualitatea literară” - **Sorin Lucaci** (București); Premiul revistei „Oglin-
da literară” - **Bargan Ecaterina** (Chișinău); Premiul revistei „Vatra Veche” - **Răzvan Popa** (Ploiești), Premiul revistei „Citadela” - **Raluca Sandu**. Mențiuni: **Galetar Gheorghe, Ion Peia, Despina Ion Alexandru, Eugen Ver-**

man. Domnul Academician **Eugen Simion** a spus, primind cuvântul la deschiderea festivi-

tăților: „Doamnelor și domnilor, în primul rând vă mulțumesc că m-ați invitat! Când vorbim despre Mizil ne gândim, invariabil, la Caragiale și la Bogza (...) Mizilul este un oraș care a intrat în literatură, nu totdeauna sub o latură sublimă, dar cel puțin sub una simpatică. Așadar, când am văzut că Mizilul are ca primar un scriitor și că acest scriitor scoate o revistă, și când am văzut că revista respectivă nu-i deloc rea și deloc mai prejos decât alte publicații ce apar în orașele românești, sigur că n-am ezitat și am acceptat această invitație.

Sunt bucuros că sunt la Mizil, unde trăiesc, ca peste tot, oameni curioși și tineri, ce așteaptă să-și „facă” destinul lor. Domnul primar m-a întrebat dacă am vreo idee despre viitorul acestora.... Nu am nici o idee, domnule primar, pentru că n-am cum, nu știu ce să le ofer nici măcar foștilor mei studenți, actuali doctoranzi. Sigur că îi sfătuiesc să meargă să-și termine sau să își perfecționeze studiile în străinătate. M-ar bucura să se întoarcă... Am auzit oameni politici lucizi care spun că s-ar putea să trăim, din nou, momentul 1848, când acei tineri superbi s-au întors și au construit România modernă. Nu știu dacă lucrurile se vor mai repeta, nu știu dacă bonjuriștii de astăzi vor fi tot atât de generoși și de patrioți. Mă îngrijorează că ideea de patriotism pare desuetă, că se discută prea ușor, aproape frivol în presa noastră și chiar în literatură despre spiritul național. Este un moment în care, dimpotrivă, ar trebui să discutăm foarte serios despre valorile noastre culturale și despre limba română în procesul globalizării.”

O pagină savuroasă despre Mizil (parodiind cele 175 de minute ale lui Geo Bogza) a fost semnată de talentatul poet **Leonard Ancuța**: „Aș putea coborî și eu la Mizil asemenea lui Geo Bogza și să scriu despre cele 175 de minute din viața mea petrecute pentru împlinirea unui vis dar eu vreau să cobor sau să urc treptele realului să ajung în locul în care mă văd din exterior un om care înnoadă niște stări cu noduri gordiene și apoi le desface ca pe-o cea-pă cu pumnul.

Mizilul e călduț pentru mine am nevoie de ceva mult mai rece un balans din imagine în imagine se desface în creier asemenea liniștii uimirea ecstasy amplificată la maxim în senzația că pierzi timp nu mai poți recupera nimic doar o amărăciune care crește ca o dorință mixez tăcerile mai bine decât un dj profesionist și sîngele curge mut o mînă străină ieșită din umăr îmi întinde pilula două guri de tărîe alte mîini calde care plutesc în aerul înfiorat de o briză imaginară în fotoliu ca un mort în piscină

secunda 3 în care nimic rău nu se prevestește doar o ușoară senzație de amețeală și un dans înghesuit al stărilor minții

secunda 5 în care aerul are pereți verticali simt cum mă trage în sus și amețeala e un vis frumos în care descoperi jucării pierdute în copilărie

secunda 7 e doar o continuare a stării anterioare dar două fire conductoare se leagă sub piele

secunda 9 curenți electrici mă gîdilă starea de amețeală se estompează cineva mixează în creier accentul pe căderi repetate

secunda 11 mă înșurubez cu capul în jos polii ființei s-au inversat e primul cutremur primul semn că în secunda 012 se va întâmpla ceva

secunda 13 nu există doar mă pierd în culori o stare din copilărie în care îmi apăs puternic ochii și în întunericul acela mă pîndesc

nenumărate varietăți de tempera și între ele ascuns clownul cu dinți uriași

secunda 15 alerg printre tufișuri din carton mintea mea o scenă imensă cu decoruri artificiale

secunda 17 respirația tot mai subțire o bruscă senzație că aerul s-a terminat și în minte celulele explodează ca niște pustule

secunda 19 cea mai lungă din viața mea în care trăiești toate viețile alternative în care firul destinului se împarte la infinit și eu odată cu el mintea mea e o minte colectivă a miliardelor de euri ale mele și peste toate plenar o senzație de fericire și lumea e doar o mascotă pe care o lași amintire fiindcă ești fericit și poți merge mai departe în întunericul care crește în fața ta ca un univers dintr-un cub pe care la început l-ai fi putut ține în palmă dar acum e infinit iar capetele lui se pierd în originea tuturor lucrurilor și nu am decât un cuțit mic de hîrtie să tai o intrare dincolo e frica se abate asupra mea ca un strigăt al mamei strigătul continuu cînd m-a găsit plin de sînge apoi continuă greu tot mai greu pînă la cea mai mare frică dintre toate cînd ești întins pe o masă tăiat bucățele viu și anesteziat știi cum ai ajuns acolo cum ai fost ciopîrțit dar n-ai simțit încă durerea doar groaza acum urmează să simți și durerea numai în creier fiindcă ești dezmembrat și ai vrea să dai cu disperare din mîini sau măcar să țipi ca să te trezești înainte dar nu poți nu poți nu poți iar senzația asta e frica absolută apoi cad

secunda 21 într-o respirație atît de profundă încît pieptul ar putea să-mi plesnească și convulsile nu se mai opresc urmează somnul ca o mascotă gonflabilă care se desumflă ușor undeva în cameră cineva mixează pustiuri” (**21 de secunde într-un Mizil ascuns**)

Ediția a șasea (5 octombrie 2012)

Juriul: **Florentin Popescu** (președinte), **Valeria Manta Tăicuțu, Emil Proșcan, Nicolae Pogonaru, Emil Niculescu**

Invitată de onoare: **Ileana Vulpescu**

Marele Premiu - **Adela Naghiu** (Baia Mare)

PREMII POEZIE (138 participanți)

Premiul I - **Andrei Velea** (Galați); Premiul II - **Rodian Drăgoi** (București); Premiul III - **Neagu Raluca Leontina** (Călărași); Premiul revistei Fereastră - **Florina Isache** (Roșiorii de Vede), **Silvia Bitere** (Constanța); Premiul pentru debut - **Baraban Iulian Claudiu** (Udești – Suceava; elev cls. a IV-a, 10 ani)

(Continuare în pag. 5)

(Urmare din pag. 4)

FESTIVALUL ...

Mențiuni: *Grosu Daniela Marilena* (Comișani - Dâmbovița), *Bianca Dan* (Hunedoara), *Ioana Janette Carp* (Assen - Olanda), *Victoria Mărginean* (Chișinău), *Nuță Ana Mihaela* (Chișinău), *Marilena Apostu* (Galați)

PREMII PROZĂ (93 participanți)

Premiul I - Chiș Mihaela Simona (Botoșani); **Premiul II - Maria Postu** (București); **Premiul III - Ottilia Ardeleanu** (Năvodari); **Premiul revistei Fereastră - Adelina Cristina Bălan** (Focșani). Mențiuni: *Luminița Petru* (Bruxelles), *Niculescu Tania* (Tulcea), *Mihaela Bacali* (București); *Monica Rădulescu* (București)

Într-un interviu pe care i l-a acordat lui Emil Proșcan, în aprilie 2012, doamna Ileana Vulpescu spunea, referindu-se la evenimentele culturale organizate la Mizil și la revista **Fereastră**: „Orice fereastră deschisă spre lume este un lucru remarcabil. Vă doresc dumneavoastră ceea ce îmi doresc și mie: în primul rând sănătate liniște sufletească și, dacă se poate, să se bucure de fiecare clipă a vieții!”

Această ediție a stat sub semnul poeziei, având două „puncte de reper”: elevul în clasa a IV-a, **Baraban Claudiu**, din Suceava, autorul unor poezii cu mult peste standardele vârstei („Stau lângă un piersic tăiat și putred/ Cu viața șifonată./ Cu piroane xeroxate/ Înfipte cu putere./ Parcă-aș călca pe uleiuri încinse/ Și-aș desena o pictură cu un om/ Fără gene./ Simt că ceva din mine își este propria cheie/ Cufundată într-o gaură neagră/ Ce stă în picioare la fiecare trei zile.../ N-aș mai respira păcat./ Ci doar bunătate./ Mi-ar rămâne în gând/ O imagine fotografiată/ Cu cel mai bun aparat foto./ sufletul” - **Al treilea răsărit venit cu balsamul Învierii**) și postmodernismul bine temperat al poetei **Adela Naghiu**, câștigătoarea Marelui Premiu („la naștere/ femeia iese și ea/ dintr-un trup/ între viață și moarte/ se trece-ntotdeauna prin carne/ și cineva se uită repede la ceas/ și cineva e spălat de toate drumurile/ și coborât cu grijă/ până în vârful oaselor// femeia când naște/ naște totul/ și strigătul și-l naște-nspăimântată/ decupând cu pietre/ goluri de aer/ unde respirația poate să-nceapă// bărbatul rămâne în urmă/ și inelele lui se-nmulțesc/ pe trupul femeii/ ea strânge din dinți/ și rămâne frumoasă/ ca o inimă oprită/ la jumătatea bătăii” - **ritualuri de trecere**)

Ediția a șaptea (4 octombrie 2013)

Juriul: *Virgil Diaconu* (președinte), *Emil Proșcan*, *Nicolai Tăicuțu*, *Emil Niculescu*, *Lucian Mănăilescu*.

Invitați: *Margareta Labiș* (sora poetului din Mălini), actorul și scriitorul *Dan Puric*, regizorul *Dan Pița*, *Ivan Pilchin* (lector la Facultatea de Limbi și Literaturi Străine a U.S.M.).

Marele Premiu: *Florin Dochia* (Câm-

pina)

PREMII POEZIE

Premiul I - Florina Isache (Roșiorii de Vede), **Premiul II - Maria Pilchin** (Chișinău), **Premiul III - Cecilia Moldovan** (Bacău); **Premiul revistei Cafeneaua literară - Sorin Lucaci** (București), **Premiul Revista Nouă - Raul Coldea** (Brașov), **Premiul revistei Fereastră - Oana Pughineanu** (Cluj-Napoca)

PREMII PROZĂ

Premiul I - Loredana Florentina Dalian (Slobozia), **Premiul II - Cristian Meleșteu** (Pitești), **Premiul III - Viorel Savin** (Bacău); **Premiul Revista Nouă și Premiul revistei Bucureștiul literar - Alexandru Jurcan** (Cluj - Napoca), **Premiul revistei Cafeneaua literară - Diana Trandafir** (Câmpina), **Premiul revistei Fereastră - Dorin Mureșan** (Cluj-Napoca); **Premiul revistei Oglinda literară - Adelina Bălan** (Focșani); **Premiul de debut - Ana Maria Botez** (Brăila).

„Astăzi este o zi deosebită în viața orașului nostru, o zi de sărbătoare, și aș vrea, prin tot ce se va întâmpla pe scenă, să facem simțit acest lucru. Dincolo de toate grijile și necazurile avem nevoie, măcar din când în când, de o oază de liniște, în care să ne gândim la noi, la cei de lângă noi, la zilele care au trecut, dar mai ales la prezent și la viitor. În urmă cu 6 ani am gândit această manifestare ca pe o întâlnire cu propriile noastre gânduri și aspirații, pentru a ne întreba ce mai facem și pentru a discuta, cu sinceritate, despre nimicurile sau lucrurile importante care înseamnă viața noastră. De aceea vă propun să utilizăm această sintagmă - **viața noastră** - drept generic al dezbatelor ce vor urma (...) Aș vrea să plecăm de aici cu speranța că putem transforma în normalitate absurdul care ne-a dominat existența după evenimentele din 1989, să încercăm să depășim frontierele arbitrare ale sufletului uman care ne împiedică să regăsim liniștea, zâmbetul, prețuirea valorilor, respectul și dragostea pe care le datorăm unii altora.” - a spus, în deschiderea manifestării primarului orașului, **Emil Proșcan**.

Consemnări

Ivan Pilchin: „Am ales o viață legată de literatură, de înțelegere a culturii și a modalităților de a transmite studenților mei frumusețea și fiorul actului de creație. Până la urmă însă și în cazul meu viața este determinată de tot ceea ce mă înconjoară, de relațiile mele cu lumea.”

Virgil Diaconu: „Eu cred că fiecare este dator să aibă proiecte pozitive; mizez pe astfel de oameni, printre care îi număr în primul rând pe artiști, pe scriitori și pe toți cei care își asumă rolul de directori de conștiință. Dacă aceștia nu se vor mai constitui în exemple de viață, dacă vor abandona și ei lupta sau dacă mesajul lor nu va fi înțeles, riscăm să pierdem adevărul istoric - care se poate ascunde sau distruge.”

Dan Pița: „Ce este, de fapt, viața? Mă gândesc că Stendhal o definea foarte bine, prin vocea unui personaj din romanele sale:

Un glob imens, un mozaic de oglinzi mici, fiecare corespunzând unui chip din realitate. Fiecare din noi suntem un astfel de chip unic, ce reflectă realitatea, înglobându-se marii sfere a vieții. Mă întreb, de aceea, dacă e bine să ne lamentăm că nu avem conducători capabili - am impresia că e un bluestem al neamului - și că nu avem politicienii pe care îi merităm, dacă nu cumva chiar pe ăștia îi avem!”

Margareta Labiș: „Mă bucur că ați vrut să-l cunoașteți, prin mine, pe poetul Nicolae Labiș, mai ales că dumneavoastră, cei mai tineri, nu ați mai găsit numele și opera poetului în manuale. Dar eu sunt sigură că profesorii încă le mai vorbesc și le vor mai vorbi elevilor despre poet (...)

În noaptea fatidică asistenta m-a sfătuit: «Domnișoară, să nu plecați, să rămâneți în noaptea asta la spital!» N-am înțeles de ce, pentru că tata nu mă lăsa să stau, era perioada colocviilor de sfârșit de an... Apoi, când a intrat în comă, a avut un ultim moment de semiluciditate și l-a rugat pe tata: «Trimite-mi trei metri cubi de ozon! Mă sufoc...» Când a sosit și mama în București, mi-a fost greu să o recunosc. De la Mălini până în capitală albise complet.”

Dan Puric: „Trebuie să-i mulțumesc domnului primar pentru invitația de a participa la sărbătorile orașului și trebuie să-i mulțumesc și dumneavoastră, deoarece o jumătate de an s-a ținut de mine să vin, cu toate că nu aveam timp... Știți cum e: în România majoritatea poporului supraviețuiește iar eu, făcând parte dintre supraviețuitori, trebuie să alerg tot timpul, ca să nu fiu strivit de inerțiile lumii și ale vremurilor. (...)

Trăim un proces de imbecilizare a poporului român - puteți vedea asta și uitându-vă la toate posturile de televiziune - un proces de cretinizare și uniformizare și ai sentimentul că nația asta a fost redusă la instincte. Atunci te domină gândul că nu se mai poate face nimic. Numai că, dacă unul ca mine se află așa, turtit la pământ, îl surprinde viața, care îi spune: «Vezi. încă nu am fost ucisă de prietenii tăi, oamenii!». Încă mai trăim, așadar, și vedem, uneori, niște lucruri sau atitudini care ne pot salva. Neamul ăsta a rezistat, atâta timp cât și-a lăsat viața în mâna lui Dumnezeu. Cum a lăsat-o pe mâna unei organizații sau structuri de putere s-a terminat totul.”

Florin Dochia: „La o asemenea valoare ridicată a participanților la această ediție, premiul primit, apreciere dincolo de genurile în concurs, mă onorează în mod deosebit. Se cuvine să felicit organizatorii că au puterea, în condiții financiare dificile, să organizeze un asemenea eveniment de anvergură. Dedic acest Mare Premiu autorilor câmpineni de literatură și cititorilor mei de oriunde...”

Florentina Loredana Dalian: „La Mizil i-am văzut și ascultat pe Grigore Vieru, A. Păunescu, Tatiana Stepa, iar anul acesta invitații de onoare au fost actorul și scriitorul Dan Puric și regizorul Dan Pița (care nu mai au nevoie de nici o prezentare). Ceea ce se petrece, cu consecvență, la Mizil, îmi întărește convingerea că, atunci când se dorește, se poate.”

Corina Militaru: „Deși nu m-am regăsit în fruntea listei câștigătorilor sunt fericită, deoarece am trăit o experiență minunată alături de dumneavoastră și toți cei ce-și doresc să scoată la suprafață frumosul, ascuns sub mătul existenței noastre de zi cu zi.”

Trecând, sumar, în revistă, cele șapte ediții precedente ale Festivalului Național de Literatură „Agatha Grigorescu Bacovia”, trebuie

(Continuare în pag. 6)

(Urmare din pag. 5)

FESTIVALUL ...

să subliniem faptul că, o bună parte din reușitele noastre se datorează acelor oameni minunați și dezinteresați, care au pus umărul, alături de noi, la transpunerea în viață a acestui proiect cultural, pe care mulți l-au crezut prea ambițios pentru resursele unui orașel de talia Mizilului.

În mod deosebit le suntem datori lui **Adrian Păunescu** și **Tatianeii Stepa**, lui **Fănuș Neagu**, cel ce ne-a înzăpezit, din nămeții spitalului în care și-a petrecut ultimii ani, cu fabuloase zăpezi de cuvinte, domnului academician **Eugen Simion**, scriitoarei **Ileana Vulpescu**, gânditorului poet de dincolo de Prut, rămas viu în inimile și amintirile noastre, **Grigore Vieru**, poetului **Gheorghe Istrate**, redactorilor-șefi ai publicațiilor literare care au promovat festivalul (**Valeria Manta Tăicuțu** - **Spații culturale**, **Nicolae Silade** - **Actualitatea literară**, **Florentin Popescu** - **Bucureștiul literar și artistic**, **Virgil Diaconu** - **Cafeneaua literară**, **Florin Dochia** - **Revista Nouă**, **Gheorghe Neagu** - **Oglinda literară**, **Petre Scutelnicu** - **Plumb** etc), oamenilor de art și cultură care au făcut parte din juriu sau au participat, în calitate de invitați, la evenimentul cultural de la Mizil: regizorul **Dan Pița**, actorii **Dan Puric** și **Mircea Diaconu**, scriitorii **Ion Roșioru**, **Marius Chelaru**, **Calistrat Costin**, **Nicolai Tăicuțu**, **Emil Niculescu**, **Marin Ifrim**, **Nicolae Pogonaru**, universitarilor **Maria** și **Ivan Pilchin**, cantautorilor **Nicu Alifantis**, **Raul Cârstea**, doamnei profesor **Margareta Labiș** și, în ultimă instanță, tuturor participanților la concursul de literatură și spectatorilor.

Așadar, urmează ediția a opta. Sperăm că vor fi alături de noi, în ziua de 3 octombrie a.c., **Adrian Alui Gheorghe** (președintele juriului), Doamna **Magda Ursache**, **Nicolae Dabija** (redactor-șef al săptămânalului **Literatura și Arta** editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova), **Baki Ymeri** (redactor-șef al revistei **Albanezul / Shqiptari**), **Dinu Săraru**, **Rodian Drăgoi**, **Valeria Manta Tăicuțu**, **Florentina Loredana Dalian**, **Nicolai Tăicuțu**, **Emil Niculescu**, **Florentin Popescu**, **Ștefania Oproescu**...

Dar, ce va fi vom vedea!...

Nu ne rămâne decât să ne întoarcem la cuvintele spuse, cu 7 ani în urmă, de Doamna **Constanța Buzea**:**Rămână Nădejdea!**

Câteva precizări

- ◆ Conform regulamentului, concurenții nominalizați care nu vor fi prezenți la Mizil, în ziua de 3 octombrie, pentru a-și ridica premiile, vor pierde contavaloarea acestora, urmând să primească, prin poștă, doar diplomele.
- ◆ Diplomele pentru premiile revistelor - care constau în publicarea materialelor din concurs - și mențiunile vor fi expediate prin poștă, dar toți cei ce doresc să participe la festivități sunt așteptați cu dragoste. (mijloacele financiare nu ne permit, din păcate, decontarea transportului.)
- ◆ Informații suplimentare și confirmarea participării vor fi făcute fie prin e-mail la adresele: revista.fereastra@gmail.com sau lmanailescu@gmail.com, fie la numărul de telefon 0769210763.
- ◆ Amănuntele despre desfășurarea ultimului act al Festivalului „Agatha Grigorescu Bacovia” puteți afla în numărul din octombrie al revistei **Fereastra**.

50 de poeți participanți la Festivalul Național de Literatură „Agatha Grigorescu Bacovia” (Edițiile I – VII)

CELE MAI FRUMOASE POEZII

S-a vorbit/ se vorbește mult despre impasul în care se află literatura română, unele Casandre proorocindu-i chiar moartea iminentă. Că lucrurile nu stau deloc așa o demonstrează și această microantologie, ce include – în ordine alfabetică – 50 de poeți, majoritatea tineri, participanți la modestul nostru festival. Că ei nu sunt cunoscuți sau că afirmarea lor întâmpină tot mai multe obstacole ține de dezinteresului oamenilor politici care, ajunși să ne conducă, sunt interesați doar de masa de manevră a *aligatorilor*, păcăliți mereu cu doi mici și o bere, ignorând valorile autentice sau, în cel mai bun caz, înmuindu-și absenți degetul în gură, ori de câte ori dau pagina cărții de istorie, pe care o silabisesc cu ambiții analfabete

L.M.

Mihaela AIONESEI

iubirea nu e păcat

când nu vei mai strânge între dinți
cuvintele ce se doresc a fi spuse
va crește un copac cu rod bun
la umbra lui îmi voi scălda coapsele
cu mirul fructelor răcoapte
între frunzele amuțite de dor
când vei învăța
la capătul dimineților mele
să lași îngerii somnoroși să se joace
fără să-i sperii cu groapa de furnici
ba-i aici ba nu-i aici
voi fi prima femeie
care va păși cu tine spre astre
când vei înțelege că ochii mei te văd
dincolo de pereții de carne
dezbracă-te să pot atinge
fluturile întemnițat între coaste
și poate te voi lăsa
să te zbați în pântecul meu
până te vei naște

Aida AITONEAN

evanghelie nocturnă

i-am zis lui Dumnezeu
de-acum încolo te vei numi Victor!
Și n-ai să mai pleci nicăieri niciodată
uite, ți-am lăsat aici lista:
coffeta - pentru orele lungi dinaintea Genezei
mentă - câmpii nesfârșite de mentă -
pentru cei plecați fără speranțe
și Wall Street și niște cadavre
apoi vaccin contra ciumei
un poster cu Bob Dylan
știi tu ca-n Învierea lui Lazăr
iar noaptea abia noaptea vom sta liniștiți
și nici nu-i vom spune mamei
că e vorba de xanax.
îmi rezerv dreptul de a dormi din când în când
doar o să ies să mă plimb pe ape
în timpul ăsta tu vei curăța cartofi
cu ganglionii umflați a indignare
în timpul ăsta tu vei împodobi odăile
cu dantelă și gaz metan

Syntia ALBULESCU

Addenda la Castelul lui Kafka

Și pentru că se făcuse târziu,
timpul intra pe o ureche
și pe cealaltă ieșea...
oamenii se nășteau din argint viu,
exilau sufletul în câte o stea
moștenită din tată în fiu,
uitau fericirea la masa de seară,
la prânz o treceau la obiecte pierdute,
mai bătrani c-o întrebare,
mai pustii cu o vară,
bolnavi de tăceri și de soare
de vino și du-te,

de dacă și vrut pe nevrute,
nu mai știau nici să se sărute
și visele se umpleau de praf în sertare...
Și pentru că se făcuse târziu
părinții plecau să moară departe...
dimineața irisul lor înflorea peste câmpuri
și mai găseai nopțile mamei
în începutul unui gest de-a se retrage-n fiu,
și mai treceau toți orbii lumii în convoi,
împleticindu-se-n marea beție
de a ajunge la castelul din mândra
și amara-mpărăție
ce-și mută-n fiecare zi câte puțin hotarul
departe, mai departe-n noi...

Leonard ANCUȚA

mama e un spital

mama e un spital unde merg de bună voie
și mă vindec de orice
îmi aduc aminte că-mi pune
puțină salivă pe rană și trecea
de aceea merg la ea
să-mi lipească toate fracturile
de iubită de bani de singurătate
și niciodată nu e prea mult
n-am avut niciodată mahmureală de mamă
chipul ei mă încălzește ca o pătură
și privirea mă spală de păcate
mama e un spital de nebuni în care
nebunia se transformă
în căldură și e bine la pieptul ei atît de bine
încît mă vindec de dumnezeire
e suficient să-i aud inima și toate
visele-s frumoase
în brațele mamei mor fără să mă doară

Roxana Diana BALTARU

Bica Raveca

Bica Raveca avea oasele slabe
și era tăcută ca o creangă de măceș
căreia respirația îi fură din amintiri
cu un fel de părere de rău
Își împletea părul în doua cozi lungi și subțiri
atunci o surprindeam cântând
pe colțul cuptorului de parcă o deprindere
de pe vremea când în părul ei
se ascundea spiritul horelor
începea să-i ridiculizeze chipu-i istovit
deseori apăreau pete de galben
pe acele șuvițe tulburător de rare

(Continuare în pag. 7)

(Urmare din pag. 6)

Miniantologia 50

și atunci spuneam că are să întinerească
dar ea își îndesa cozile
într-un batic negru cu flori mari
și îmi zambea într-un fel alb
câteodată se așeza lângă nuc
spunea că iar o apasă spatele
i-au încărceiat picioarele
îi răspundeam să aștepte să-mi termin
cazemata de frunze ea aștepta
încet apoi mergeam în casă
- mă lăsa să-i masez coastele cu un lichid vechi
în care erau petale de crin și bucăți de castane
Bica Raveca mi-a spus că îmi pot face
radieră din castane avea spatele fierbinte
eram convinsă că acolo,
dincolo de pielea ei subțire apune soarele
și nu înțelegeam de ce înainte de a dormi
ea scuipă lumina într-o cană de plastic verde,
cana ei cu lumină pe care dimineața
singură mergea și o planta nu am știut niciodată
unde.

cand plecam de acasă avea lacrimi de copil
în ochii ei mari plângea încet - eu îi mângâiam
mâna strânsă între ușile timpului,
își îndesa părul alb înapoi în baticul mare
mă săruta pe frunte și Doamne,
ne ascundeam una față de alta prefăcându-ne
că nu auzim vocea aceea sinistră
din țărâna straturilor care
îi chema deja mâinile pe nume.
în ziua în care am ieșit din salonul alb
ea nu mai plângea deloc
mă înfricoșa seninătatea din pleoapele-i adânci.
toată lumina, nici urmă de carne pe chipul acela
blând

i-am zâmbit cu ochii larg deschiși deși cineva
mă strângea cu putere de suflet ca de o haină
când am părăsit camera Dumnezeu nu era acolo
așa că timpul a încuiat ușa
cum a știut el mai bine.

Ecaterina BARGAN

pregătește-ți și tu hainele negre odată

e ciudat cum oamenii găsesc mereu
alte explicații pentru adevărurile
cele mai simple.
suntem blestemați să ne naștem
pe rînd și tot așa să murim,
unul după altul.
îngropăm bunicii prea devreme și
totodată mult prea târziu.
ne plimbăm prin suflete străine ca
prin secțiunile frigorifice
de carne de la metro.
așa mă ghemuiesc în mine,
în singurătatea mea tremur.
și nu se găsește nimeni să-mi spună:
trezește-te copile de pe bancheta
din spate, că am ajuns,
suntem acasă.

Miruna Ștefana BELĂ

autoportret

eu
sunt strănepoata lu crețu crețu,
de făcea cu gură de lup.
de făcea de bine ori de rău, n-am aflat
și dacă nu mi-ar fi dragă legenda
m-aș îndoi chiar de faptul
că făcea cu gură de lup.
eu am crescut cu povești cu vrăjitori
și preoți care îi înving întotdeauna
cu ajutorul sfinților,
dar despre taica crețu nu am auzit

să fi fost învins.
pesemne era un vrăjitor aparte,
cu o gură de lup strașnică.
sunt strănepoata unui mag!
n-am talente vrăjitoarești, ce-i drept,
trăiesc într-o casă cu gresie și cu faianță
cu părinți și cu animale de pluș.
nu am văzut niciodată o gură de lup
așa cum mi-o imaginam la taica:
uriașă, înspăimântătoare,
mâncând orice cu oasele ei albe,
mișcându-se tainic cocor
cu dinți ca niște degete
ușoară ca o umbră-a unui nor.
crețu a murit de mult
dar se mai aude și acum prin sat
de isprăvile lui
și mulți săteni care mă văd pe drum
mă salută indiferent
ca și cum n-aș fi decât o umbră,
o amintire a lui crețu.
eu nu sunt decât gura de lup
rămasă de la taica.

Țincuța HORONCEANU – BERNEVIC

Nici un regret

Lacrimile mele pot fi monedă de schimb
Adunate în nopțile cu lună și în cele fără lună
Tinerețea mea își caută aripile de înger
Să măture drumul din palme
Pe care ai pășit
Desculț de-atâtea ori
Nodurile din inimă
Ca un discurs despre păcate
Despre liniște și bucurie
Ia-mă de mană și sărută-mă
Sufletul meu ruginit în ploaie
Așteaptă lumina aceasta
Pe care să alunece dimineața
Ca-ntr-un acvariu cu păsări albastre.

Silvia BITERE

Grigore

Grigore este un copil simpat
Locuiește la mine în bloc pe scări
Merge cu liftul când are chef ascultă pe la uși
Du-te dracului mâine dau divorț de tine
m-am săturat
Viața lui Grigore începe în fiecare dimineață
În boxă pe scări în lift
Are tot timpul cu el un motan jucăuș din pluș
Îl trage de mustăți
Tanti Silvia pe el nu-l doare
Se prefacă îi spun ia gădila-l pe burtă
Râde și mă ia de mână
Își face jucării din miez de pâine
Și apoi le mănâncă cu poftă
Azi am mâncat un cozonac și un avocat
Ce știi tu ce este ăla avocat Grigore
Știu că tata a plecat de acasă într-o zi

Mi-a spus rămâi cu mă-ta și mama a plecat
și ea strigând

Ne vedem la avocat
Când vine seara Grigore are o pătură cu lei
E rege doarme visează că se dă în tiribombă
Nu ametește
Ce curajos ești tu Grigore!
Știe să-l citească pe verde în frunze
Ce culoare are părul meu Grigore?
E negru ca marea albastră
Cântă-mi ceva copile atunci
El plânge plânge plânge
Plâng și eu
Ieri și-a uitat viața la ușa mea
Am alergat să-i prind mirosul
În boxă am găsit urma mânuțelor lui
impregnată în vopseaua proaspătă
de pe pereți

A doua zi a treia zi mereu așa
Grigore se ascunde în umbra mea

Alexandru BORA

sângele părăsește încet oglinda

am căutat deseori soarele:
nu l-am găsit niciodată.
el imprimăvărează numai locuri
din care-ai plecat - spun proorocii.
el se arată doar celor morți -
bănuiesc câțiva îngeri rămași
fără aură. nu sunt trist. atâta doar
că nu mai găsesc drumul parcurs
de la urllet la această
bâlbâială mărunță - semn că deja
sângele părăsește încet oglinda.
pleoapele cad: sub ele cresc
halucinante mări de nisip

Alexandru CAZACU

Scrisori către Iulia

Vom rămâne în această iubire Iulia,
precum sâmburii în fructele răcoapte
o perdea de fluturi albi invadează livezile
și începem a spune
că întâlnirile ce nu au loc la timp
e bine să nu mai aibă loc vreodată
un gard de nuiiele
dublează centura micului târg
unde nopțile sunt atât de tinere
iar prima frază rostită
ca un linx flămând
le sfâșie pe următoarele
O mână străină acoperă chipul
adolescența noastră
bate la poarta unui cămin de bătrâni
și în trupul tău
moare pe rând
câte o mireasă

Ștefan Alexandru CIOBANU

poveste

fata frumoasă scria ceva pe nișe foi albe
avea degetele lungi când era tristă
degetele fetei frumoase
ajungeau până la lună
și se înfigeau în nisipul de-acolo
în timp ce scria ochii fetei frumoase
deveneau păsări colibri
unde te așteptai să fie-o fereastră
fata frumoasă puneă o pictură de-a ei
și păsările se simțeau brusc libere
fata frumoasă avea și-un iubit
căruiă îi spunea în fiecare dimineață
la cafea
bună dimineața iubitul
deși lângă ea nu se afla nimeni

(Continuare în pag. 8)

(Urmare din pag. 7)

Ada CHIFOR

Elegie din Salzburg

de trei ani refac drumul spre Salzburg
din hârtoape asfaltul măcinat
îmi sare în față mai ales în gură îmi sare
și cuvintele crănțănite se roagă se tot roagă
să ajungem odată la Salzburg
itinerarul acesta e atât de divers reperat
că-mi fac loc dificil
printre state de plată și organigrame
printre referatele șefului securist
– ești evreică, doamnă?
mă întreabă gazda de pe malul Salzachului
– sunt ce vrea gulagul meu,
mamă a gulașului cu mămăligă
– ce cauți la austrieci?
– pe Mozart!
de-aș ajunge odată la Mirabell!
greutatea din spate mă împiedică să țin ritmul
și-au dispărut izvoarele Alpilor
luntrașii strigă:
– ein boot!
– ein boot!
dar se-ntâmplă o sete cu mine
o sete iremediabil salzburgheză
refac de trei ani acest drum
și ajung numai noaptea
în plin concert galben
arcușul urcă din rădăcini umede
pături imense de ghiocci
candelabrele tremură în pizzicato
o lumină mai mare
decât mîntea lui Charon
sunt evreica din Salzburg
obosită de drum

Florentina Loredana DALIAN

Depresie

Bătrâna cu flori mi-a întins lăcrămioare
de obicei cumpăr le ador
azi doar i-am zâmbit
i-am întins o monedă
și-am trecut mai departe
a alergat după mine
Ia-ți florile nu primesc de pomană
s-a oprit nedumerită
când mi-a văzut lacrimile
de ce plângi maică? a întrebat simplu
cum întreabă femeile de la țară
chiar așa de ce plâng?
ridic din umeri mă uit la ea
nu se lasă clintită așteaptă răspuns
Am o depresie zic
adică ce? Asta-i un fel de doagă lipsă?
Îhm...
n-are nimic mă consolează nu ești singura...
da’ să nu mai plângi că-ți strici ochii
uite eu stau în frig pentru doi bănuți
bat cale lungă rabd de foame
n-am lemne de foc și nu mai plâng
tu doar ai coborât din mașină
ești îmbrăcată încălțată

(oho, și-ncă cum dar
numai eu am voie s-o spun)
ce-ți lipsește? în afară de doaga-aia...
nu pleacă nici nu tace ce să-i răspund?
când nu știi ce să spui
cel mai la-ndemână e adevărul
dragostea! asta-mi lipsește
ai vrut să știi ai aflat mai vrei?
na să te sature
Dragosteeeeaaaa!
se uită buimacă își face cruce
face un semn la cap către omul cu fluierul
care cântă și el pentru-un bănuț
fata asta sâraca e dusă
ai auzit ce-i lipsește?
omul își vede de fluierul lui
apoi începe să fredoneze
Dragoste buruiană rea!
femeia își vede de
lăcrămioarele ei timpurii
eu îmi văd de drumul meu
presărat cu lacrimi

Cristina Bianca DAN

Să ne iubim în piele de șarpe

Încă mai simt degetele tale pe urma de spini
Fiecare nor obosit ce ne privea
Într-un film mut cu adolescenți pe role
Ce-și căutau începuturile în lumina fiecăruia
Încă mai simt că eram predestinați
Să ne iubim în piele de șarpe
Șuierând timpul să ne uite povestea
Încă mai simt povara ploii pe tâmpile
Uitându-se cruciș din Cadillacul tău roșu
Nu uita să plângi când ești fericită, mi-ai spus
Înainte să-mi arunci cenușa în mare.

Virgil DIACONU

Dimineața

În fiecare zi, o armată de vrăbii îmi deschide fereastra.
În fiecare zi, gălăgia lor îmi aruncă în față dimineața.
Dimineața, prințesa asta de cartier
care își bagă nasul peste tot, prințesa cu capul plin de vrăbii,
care mă plesnește peste ochi cu palmele ei luminoase
și mă umple de cântec.
În fiecare zi, o armată de vrăbii îmi deschide fereastra,
joacă șotronul pe masa mea, printre manu-
scrise.
Nici nu mă trezesc bine și camera se umple de larma lor.

Toate au să-mi spună câte ceva.
Toate mă ceartă pentru grădina mea de umbre,
pentru visele rupte; pentru trandafirii mei negri.
Ziua mea începe cu o zarvă de vrăbii.
În fiecare dimineață ele trag de pe mine leșul tristeții

ce mă acoperă.
Eu voi pleca să cuceresc lumea cu o legiune de vrăbii.
Voi pleca să cuceresc lumea cu un singur poem.
Da, cu o singură vrabie mă lepăd de întuneric
ca de o haină veche.

Florin DOCHIA

Ora pe mare (32)

deschide ochii, deschide buzele,
deschide cu palmele inima,
este clipa în care misterul se dezvăluie
și poți să afli sintaxa ploii
și fulgerul din piept să-l înțelegi pe deplin.
stai în umbra unei flăcări,

trupul tău fierbinte s-a închis
ca un templu pe dinăuntru, cu cheia cea mare,
roșu etern se imprimă în pielea ta
ca o puzderie de stele
pe peretele interior al unei clepsidre
în care nisipul curge invers.
știi că migdalul va înflori încă o dată,
am coborât pleoapele ca să pot vedea
cum îți împrăstie arome protectoare
în sistemul sanguin, în sistemul limfatic,
așa cum focul apără lanurile
de marile pericole ale mlaștinii,
așa cum știi că moartea te apără
de riscurile maternității târzii,
de reciclarea preasfintelor deșeuri
rătăcite-n văzduh.

Adrian DINIȘ

Flori de cancer pentru tine. Dedespărtire

Plouă, nu mai trebuie să spăl mașina.
dede scoate și ea farfuriile nespălate
afară în ploaie. Vezi, nu e un motiv
de tristețe ploaia prin care mă plimb
cu mâinile în buzunarele hanoracului
unde te port ca într-un marsupiu.
Și mă gândesc că, da, aș putea fi
un monstru de tată care să aibă uter
doar pentru tine ca să te nască
pe tine și copii pe care n-o să-i ai.
Malformația mea congenitală putea
să înflorească și în altceva decât cancerul.
Pe RMN- Flori de cancer pentru tine.
Nu te uita la mine ca la un monstru.
Lovește-mă.
Din mine cad bomboane ca dintr-un pinata.
Din mine cade ploaia. Dedică-ți ploaia.
Am făcut să plouă pentru tine
așa cum odată o femeie mi-a zâmbit
și eu am făcut să ningă.
Copacul îți întinde la fereastră
un buchet de flori de cireșe,
preferatele tale, chiar dacă ești alergică
la căpșuni - eu tot cred că pierzi ceva
ursoaica mea tristă, înnebunită de cântecul ăsta
ca de un câine care aleargă-n juru-i
dede e genul care se va urca în copac
fără să-i pese că nu va mai putea să se dea jos,
fără să-i pese de logica poemului meu
ursoaicele nu se pot urca în copaci
dede, mi-ai adus circul în poezie
și ursul care merge pe bicicletă
pe un fir de sârmă jonglând cu portocale
Despina, mi-ai spus
că o să mi te arunci în brațe când ai tu chef
te-ai hotărat în care prăpastie?
tu ești departe, departe
eu sunt singur, singur
singur ca un cuvânt neinventat
aici tot timpul îmi dau ceasul înainte
sau înapoi cu o lună
și nu se întâmplă niciodată nimic
hai să terminăm totul
moartea e cel mai puternic afrodisiac
în loc de taxi luăm un inorog sau un centaur
și ne ducem departe, departe
singuri, singuri.

(Continuare în pag. 9)

(Urmare din pag. 8)

Miniantologia 50

Carmen DOMINTE

Camera lui Edi (Secvența unu)

Camera mea doarme cu gura deschisă
și absoarbe tot întunericul.
Cu ochii închiși, eu nu sunt decât
respirația ei amară.
Primele raze, ca niște ace,
se înfig brusc în gol,
pielea mea găurită sângerează.
Atunci, mama astupă cu trupul ei
toate crăpăturile.
Eu nu mă dau cu capul de pereți
ca să n-o doară pe mama.
Stau pur și simplu nemișcată
și aștept să-mi aud numele șoptit
în întuneric.

Ecaterina Adelina DOZESCU

Kore 2

Corina se trezește dis-de-diminează
pune cafea în 2 căni dă drumu la gaz
Corina își imaginează că face
dragoste zgârie pereții strânge mâinile
la piept I love you I love you
se aude dintr-un radio
crede că M. își schimbă vocea de dragul ei
își mușcă buza și începe să râdă
Corina se întoarce
pe cealaltă parte a patului
când plânge își aprinde o țigară
realizează că M. îi lipsește
pune urechea la podea și ascultă pașii
uneori fericirea poartă mărimea 44

Rodian DRĂGOI

Ninge stau în ninsoare

Ninge stau în ninsoare
și îți vorbesc de primăverile
pe care le-am inventat
special pentru tine
zăpada mi-a ajuns
până la genunchi
și tu continui să râzi
ninge stau în ninsoare
și îți vorbesc despre
dragostea mea
care poate aprinde zăpezile
zăpada mi-a ajuns până la gură
și nu vreau să îți vorbesc
cu zăpadă
în locul cuvintelor
iată zăpada definitiv mă acoperă
și tu continui să râzi
și râsul tău viscolește zăpezile

Ady FILIMON

mărgelele negre ale mamei

eu, mama și bunica, în sufrageria cea mică.
ele se ceartă, eu îmi rod unghia din carne.
în loc să sufăr mă rănesc ostentativ la un picior,
mama se supără și mi se face rău
când nu mă mai țin pe picioarele strâmbe.
mă prăbușesc în lava oceanului de piper,
mama se luptă cu neputințele mele,
îmi aruncă un pahar cu lacrimi,
nu mai sufăr, trag după mine mărgele negre,

acustica cerului strigă niște cuvinte
cu limba înnodată iar mama... mama
se leagănă de pendulul urât, cu limbi înnegrite,
din peretele de vest al tăcerii ei.
îmi face cu mâna, eu trec trăgând după mine
un șir lung de mărgele negre ca niște
furnici adunate la sfat ce-și spun vorbe
în șir indian, precum telegraful
pe care-l jucam în copilărie
în sufrageria mică, la masa din mijloc.
acum îmi amintesc: masa e lucioasă,
pe ea stă bunica cu mâinile puse cruce pe piept,
abia am loc să stau între masă și pat, să pun
o bucată de hârtie cu rânduri mărunte
între palmele-i reci.
și iar mă mut dintre masă și pat, trăgând
șirul de mărgele negre, șerpuind ca furnicile
pe un drum cu dale de piatră
pe care s-a așternut o pojghiță de polei.
mama alunecă înaintea mea,
acum râde cristalin, părul îi crește mult
și-i cade pe spate ca o tușă de culoare
pe o pictură bolnavă. eu și mărgele mele urcăm
părul mamei, muntele negru se strânge-n fâșii
de cârpe tăiate din vechituri pentru preșuri.
și iar stau în sufrageria cea mică și văd
cadrul ușii în care mama bătuse
cuie în spații egale,
întinsese sfori ca o foaie din caietul de mate
și țesea preșuri multicolore și vesele.
aveau 2 pe 1 mărime, cât ușa, se potriveau
pe fundul gropii în care ea și bunica
se certau zi de zi, așa cum făceau
și-n sufrageria cea mică.
nu-mi ajung fâșiile, zice mama, aș tăia
de pe spatele tău o bucată, îmi zice mie.
dar eu pe spate am numai mărgele negre,
mamă, le iau zilnic, le înșir
pe șiragul ce-l trag după mine,
și iar cresc la loc, mai mari și mai aspre;
dacă ți le dau, zic mamei,
preșul tău o să fie cu noduri. când stai
culcată pe spate, zgârie fața bunicii.
și iar plec trăgând după mine
șiragul de mărgele negre, ca un șir
de furnici oarbe, la pas prin
amintirile despre mama.

Geo GALETAR

spune-i acestui străin

cât despre mine, e bine să știți
că strâng în pumni două patrii de zăpadă.
aș mai ajunge la timp
în marile suburbii ale creierului, acolo unde
piticii verzi dau foc tobelor incandescente.
cine vorbește printre copacii nebuni?
cine-și vede inima în ochiul prietenului mort?

pielea ta scânteiază pe negrele podișuri,
pielea ta cântă și noaptea e aproape.
du-te și spunei acelui străin
că nu mai așteaptă nimeni
în dimineața opacă. acum
când pielea ta cântă și noaptea e aproape.

Silvia GOTEANSCHI

Bărbații plâng

Bărbații plâng ca pietrele în valuri
ce unduiesc o lacrimă la maluri
și trec lăsând durerea-n mii de spații.

Cine a spus că nu mai plâng bărbații?

Bărbatul primul a văzut pământul,
a plâns amar o patimă bălaie.
bărbații plâng cu pumnul, plând cu gândul,
bărbații plâng ca fulgerul în ploaie.

Cine a spus că nu mai plâng bărbații?

Înnebuniți de cele șapte grații
bărbații plâng o mare primăvară,
bărbații plâng neînduind ovații,
bărbații plâng, și iartă, și omoară...

Aida HANCER

poema pușcăriașului

unde Dumnezeu au pus soarele
nu mai înjurați astăzi sunt fericit
am divorțat în sfârșit
patul meu biblioteca mea
în care îmi închid uneori mâinile
criminale sau sufletul biblioteca
în care EU intru cu picioarele
mă spăl în ea ca-ntr-o cadă
iată ușile sunt încuiate
dar eu alerg în sus de-a lungul
gratiilor și îmi înmoi degetele
apoi cobor
fratele meu e deținut
într-o închisoare străină
vorbește engleza citește pe Whitman
când are țigări și-și vede
copiii crescând în poalele lumii noi
mama noastră l-a născut pe el în locul
de unde lumina țâșnește cu urlet
pe-atunci eu eram deja un fum fericit
fiecare să-și țină lanțul în jurul
propriilor picioare vom face
mai mult loc aici aerului de-afară
să ne ascuțim creierele iată
Dumnezeu mi-a făcut o gaură în ceafă
și de acolo vor curge lapte și miere
pentru deținuții cu ochii mirați
și cinstiți de afară
colegii mei frații mei în uniforme de
pâine furată avem cu toții nevoie
în noi crește un raft pentru lucruri
furate totul e să aduci în tine
tot ce lipsește așa cum mie
îmi lipsește soarele care vouă
vi se toarnă pe gat

Florina ISACHE

Caniculă

Tu nu ai nevoie de respirația mea ca să respiri.
Tu nu ai nevoie ca ceasul meu
biologic să-ți trezească mâinile.
Și totuși, aici, ne-am aduna din fragmente,
construind un trup cu două inimi,
ne-am strânge în brațe copiii,
să ne legene, să ne hrănească cu sânge.
Sângele are gust de cireșe.
O femeie se ascunde în privirea ta,
ca după o perdea cu flori.

Dan C. IULIAN

Potop

A fost găsit la țarm,
pe plaja ca o pagină de ziar
deschisă la rubrica decese.
Era un înecat frumos,

(Continuare în pag. 10)

(Urmare din pag. 9)

așa cum sunt morții pe timp de pace.
Avea gura ca un estuar odihnit
și nici un alt semn de recunoaștere.
În rest, procurorul districtual,
spectatorii plictisiți
ca la o ceremonie mereu repetată.
Nu se anunța nimic tulburător,
doar medicul legist presimțise ceva.
Când l-a deschis
lumea a fugit îngrozită ca de potop.
Iona avea valurile
înlauntrul său.

*Alexandru JURCAN***Câinele roz**

M-a primit în peșteră
clovnul cel galben
atârnat mai apoi de-o flacără de rubin
mi-a întins lumânarea de aur
o picătură fierbinte
mi-a coborât în suflet
afară mă aștepta Câinele Roz
luptând cu stelele
ce voiau să intre în peșteră

*Sorin LUCACI***în patria mea poeții mor înainte de vreme**

în patria mea poeții mor prea devreme
cu mult înainte de vreme
mor puțin câte puțin până li se scurge
tot sângele din poezie
până rămâne poezia ca o supă searbădă
nici n-apucă să-și mănânce amărăta
de pensioară
și-ntr-o zi li se cuibărește nepoftită moartea
în piept sau în burtă
ca un câine zgribulit sub streășina casei
și asa tam-nesam începe să crească
și crește proasta crește ca un aluat dospind
până se face una cu pământul până se face tină
și nu vrea în ruptul capului să plece
scârba dracului
și ne rugăm doar doar o pleca și o otrăvim
în fiecare dimineață
puțin câte puțin îi strecurăm picături letale
în ceașca de cafea
doar doar o pleca
și mergem la vraci la babe la țigănci ghicitoare
facem descânțece dăm în bobi
dar ea nu și nu
încăpățânata stă ascunsă ca o căpușă
în blana ciobănescului
ca un chiriaș bețiv într-o garsonieră sordidă
fără geamuri fără uși fără dușumea
fără angarale plătite
în față doar cu o sticlă de vodcă
pe jumătate goală
stă și așteaptă a doua venire a lui Hristos
în patria mea poeții nu au ce căuta
doar coțofenele și pelicanii își găsesc
un loc mai bun
mai jos spre lunca dunării

își vor face o altă patrie doar a lor
o patrie a poezilor undeva mai la nord
în patria mea poeții își amanetează
iluziile cărțile iubitele
își amanetează degetele și ajung doar de-și
povestesc poemele unor necunoscuți
la vreo nuntă sau înmormântare
în țara mea nimeni nu-și plânge poeții
în țara mea de fapt nu mai plânge nimeni
doar vreo bătrână trecând prin cimitir
își înclina capul într-o parte
și-n alta și printre lacrimi suspină
„maică da' tânăr s-a dus”
în patria mea nimeni nu-și plânge poeții
în țara mea lebedele au inimi de porțelan
și gâturi de mucava îmbrăcate
în mătase neagră
vulpile au picioare de sticlă colorată
și berzele aripi de tinichea
în țara mea dumnezeu își iubește poeții
mai mult decât în alte părți
ca un tată binevoitor îi strânge pe toți lângă el
și le povestește despre mântuire
despre mântuirea prin artă
în patria mea poeții mor înainte de vreme

*Carmen-Manuela MĂCELARU***Rendezvous insolite**

în mine sunt câteva femei despletite
nu le cunosc le simt dimineața
când merg prin camera mea
vetuste, frivole
îmi poartă sandalele, eșarfele
consumă țigările,
una se rujează, alta bea cafeaua,
fac lucruri mărunte
pe care și eu le-aș putea face
au simțuri exacerbate
deschid ușa, toarnă în pahar
le privesc pe ascuns
aș putea să le demontez
ca pe niște păpuși stricate
să le scot ochii, să le rup mâinile
prin mine nu ar mai fi decât un tunel lung,
obositor sub limbă un gust acut de 30 de ani
sparg între dinți vârsta asta
ca pe o pastilă de nitroglicerină
gratiile se retrag în copilăria lor
rezist să văd un cerșetor tumefiat
în gura de canalizare
rezist cu semnul roșu pe braț
cu glonțul în tâmplă
pot merge pe stradă
dar nu pot supraviețui unui om
în care locuiesc o mie de zei
șira spinării este doar
un banal acoperiș din tablă zincată
femeile despletite îmi ies prin pori
ca niște cuie ruginite
ciocănesc speriate prin sânge
foile volante nu mai țin de cald
te sun
din dușumea apare un cireș înflorit
cine vrea să vină să se încălzească

*Victoria MILESCU***Imitându-i pe ceilalți**

Dumnezeu și moartea
îmi poartă de grijă
eu fac să dureze efemerul
construiesc o casă pentru vrăbii
sădesc un pom pentru Rai
fac un copil care va dărmă casa
fiind prea mică
și va tăia pomul
pentru că nu rodește
scriu o carte despre toate acestea
și cineva o va arde
să se încălzească sub viscol...

*Cecilia MOLDOVAN***spectacol la catedrală**

se înserează din nou eretic
stai după cortina de gânduri
măine intrăm în catedrala neamului
să privim din unghiuri diferite
un botez, o nuntă o înmormântare...
încă o repetiție generală
ne prinde bine
tu, întunecato, nu mă privi
așa languroasă,
sclivisită, că în fiecare dimineață
îmi beau ceașca de lumină
să te pot orbi încă o zi..

*Răluca Leontina NEAGU***Vrăjitorii din Oz**

nu avem curaj să strângem adevărul în brațe
să-i spunem: prieten drag, te-am așteptat
ca pe-o cană cu apă.
hai să ne tragem de șireturi cu noaptea
uite calea spre nicăieri
s-o călcăm țanțoș doar avem pantofi
de firmă și minți de firmă să ne controleze
pașii

spre localul plin de suflete
vândute la pahar.
(facem cinste prietenilor
luați și beți acesta este sângele visului meu)
acasă e târziu și gol
cineva mută oamenii ca pe-o mobilă
dacă ne concentrăm putem să-l urâm
și să călcăm mai departe în pantofii noștri
roșii de Dorotheie
către un rai tot mai îndepărtat.

*Liviu OFILEANU***excavatorul întoarce pământul și biserica**

pentru că ai tăcut ieri, când i-au sfărtecat
pe apostoli și astăzi, când fără nici o vină
un autobuz cu elevi a căzut între stânci,
filosofii s-au supărat cel mai tare
între ziua de sâmbătă și duminică,
pentru fumul de la pearl harbour ș.a.m.d.
de atâta amar de vreme trebuie să fi ajuns
în visele Tale cucuta lui socrate dar
n-ai răspuns decât prin tornade și cutremure,
câte un mic pompeii ici-colo, un fleac
precum word trade center.
lumea s-a plictisit de așteptare... în absența
emoțiilor puternice, foamea de adevăr
descarcă adrenalina în stare pură:
cargouri cu heroină pe bază vegetală
și astea spulberate de un tsunami din dragoste.
speranța ucide oamenii - de vii
le scrie numele pe crucile-de-mort.
chiar dacă am sugruma clopotele
să ducem naționalismul până în coreea,
xenofobia în catacombele creștinismului
omul tot om rămâne, sofistul

(Continuare în pag. 11)

(Urmare din pag. 10)

Miniantologia 50

care încalcă primul ceea ce afirmă.
și totuși, oare cum ar fi arătat ana lu' manole?
- frumusețea tipică plaiului, țărâna trupeșă,
bisericoasă, o prostănacă atrasă
de mirul unei bărbi meditative?
nu i-am văzut un obraz precum al lunii,
surâsul plural, aglutinat în bulevardul
revoluțiilor din '89 și 2009? surâsul
feciorelnic care anula veacuri de umilință?
dacă trupurile putrezeau în uitare -
ana ieșise din zid pruncucidul
e metafora libertății mereu confiscate.
îmbătrânim și nu o vedem pe ana
despletită ana. bombele dau
cu tesla morții strat după strat:
icter negru / ciumă roșie. nimic mă,
nimic. urmele sunt acolo, ana nicăieri...

Deniz Otay

ultima piesă de teatru

nu m-am născut la spital. mama
m-a născut pe o scenă unde
e mereu cineva în culise
iar când toată lumea doarme
stă de pază dumnezeu.
atunci scena se micșorează
devin tot mai mare și
îmi măsoar fiecare gest
//dumnezeu te privește acum
totul e mai vizibil controlează-te//
din capul meu în capul lui dumnezeu
trec gânduri care mai de care.
nu se uită la mine
doar scrie într-un carnet
sunt un șoarece de laborator
pe care fac savanți nebuni experimente
cer atacuri cerebrale amnezii orice
îmi e de folos acum. vreau
un cap din care să nu iasă nimic
o pereche de mâini și un chip
care să schițeze gesturi
doar când or să mă mute
într-un scaun cu rotile
în spatele cortinei

Corina Gina PAPOUIS

Exit

dacă te uiți în mine vei observa
că nu mai locuiesc acolo demult
ți-am lăsat în loc
carcasa unei femei docile
și-o dragoste blândă
cu flori în pervaz
am ucis trecutul
mediocritatea mă sufoca
mi-am luat complexitățile
și-am fugit cu genunchii la gură
în fiecare zi mă întorc tiptil,
pe ușa din dos
admirându-mi crima pefectă
fără urme fără martori
nici măcar tu

Lică PAVEL

Ieșirea din tenebre

Femeie, simt zbătându-mi-se-n umeri
Lumina coborâtă într-un staul
Și nu-nțeleg de ce mă bate Saul,
(Poate-s urmaș de regi trecuți în Numeri).

În noaptea asta, de nechează dracii,
Am să le-agăț tămâie-n puni pe hamuri,
Să nu-ți mai fure glastrele din geamuri
În care-am îngropat toți vârcolacii.

M-am saturat, femeie, de-ntuneric,
Refuz semnu-ntrebării din vertebre,
Hai, să fugim deodată din tenebre
Și să-nviem un anotimp homeric!

Ne-așteaptă Prometeu să ducem focul
În lumânări pe crucea de lumină,
Poate ne cheamă și Iisus la Cină,
Femeie, hai, să ne-ncercăm norocul!

Maria PILCHIN

Balada oglinzii de ieri

De fiecare dată când visez,
Când nopțile îmbracă cerul,
Mă trezesc așa de parcă
Trăiesc două vieți.
Una în alb și alta în negru.
De fiecare dată când mă strigi,
Când îmi rostești numele,
Am senzația că mi se întâmplă
Totul ca în oglindă.
Se reflectă, dar cumva răsturnat.
Într-o zi, ca Alice din Țara Minunilor,
Am pus o oglindă în fața unei alte oglinzi.
Era un coridor de reflecții
Și eu treceam prin el.
Înstrăinată de mine însămi.
În altă zi, făcând menajul,
Spălând o pată din covor
Sau poate petele din soare,
M-am gândit la Ana lui Manole.
Și zidurile se înălțau la cer,
Zidarul ridica un mit,
Îl înălța cum clădești o mănăstire.
Să fie oare?
Au toate jertfele chipul de femeie?
Femeia, ca o nălucă antică,
Îți aține calea pe-nserat.
Fugi de ea ca de o arătare.
Timpii o întorc pe Ana
Cu chipul de Medee.

Maria POSTU

Sfâșiere nocturnă

Ora patru dimineăta.
Animalul insomniei își face loc spre mine
printre hămăituri, cântece de cocoși
mă va găsi oare?
Da, sunt o prada ușoară, înarmată
cum nu sunt
decât cu ultimele coșmaruri
de care tot trage haita de câini
și nu le mai termină
mă aduhmecă, mă încercuiește,
mă sfâșie încetul cu încetul
fără ca nimeni să-mi sesizeze
împușinarea,
continui să râd, să rostesc cuvinte,
să traduc întrebări și să încifrez
răspunsuri.
Cineva si-a ancorat
de zidul casei nava
uitând să -mi spună
de care zid și-a legat marea...
E ora patru și jumătate,
portul e tot mai departe.

Oana PUĞHINEANU

Vârtos. Într-un oraș urât

iubitul meu țapinar
îmi mută butucii de colo colo
sub un cer mov
violat pe alocuri de coincidențe
și debusolantele pariuri pascalene
cu asfaltul din mine
iubitul meu țapinar
își moaie furculița
în blatul meu de rom și-n stratul de gelatină
care în provincie înlocuiește cu un succes
atât de ferm gravitația
oricât de multă marmeladă
ne-ar mai fi rămas în privire
într-o zi vom înceta bălângăneala asta
de brelocuri
într-o zi vom rămâne goi sub norii ăștia
nemișcați ca niște șopârle în formol

Răluca SANDOR

Abur încet se ridică

Iarna tata pleca la vânătoare de iepuri
pe hol pașii lui înțepau tăcut
dimineța mirosea a cafea tata avea
un halat alb să fie ca zăpada să fie
invizibil îmi făceam griji
că va rămâne așa că vor veni
toți iepurii lumii și vor săpa galerii
în zăpadă în tata
mama șoptea vezi să nu te împuște
dar el se întorcea bine de fiecare dată
era bine
cu rucsacul kaki mirosind crud
a căldură a moale a moarte a foame
deasupra lucrurilor zâmbetul stelar al tatei
era pace dincolo de geamul bucătăriei
alunecau zepeline de zăpadă
era bine
deasupra cuțitului mâna frumoasă
a mamei era calmă și tristă

Lucian SCURTU

Dincolo de Alpi

„Pregătiți-vă elefanții, amforele și pâinea,
mâine trecem alpii!”,
le-am spus locuitorilor orașului, dar ei
nu m-au ascultat,
au benchetuit până în zori în fața altarelor,
după care au adormit obosiți.
„Pregătiți-vă idoli, scripeții și târfele,
mâine trecem alpii!”,
le-am spus în altă zi, dar ei s-au împreunat
până în zori
în ieslele lor mizerabile cu femeile altora.
„Pregătiți-vă leii, lunetele și pergamentele,
mâine trecem alpii!”,
le-am spus într-o zi ploioasă, dar ei
și-au astupat urechile cu ceară
și au așteptat semnele cele bune
care nu se mai arătau.
„Pregătiți-vă cămilele, grânele și scribii,
mâine trecem alpii!”,

(Continuare în pag. 12)

(Urmare din pag. 11)

Miniantologia 50

le-am strigat după un timp, dar ei au spus
că sunt nebun
și mi-au șters numele din anale.
„Pregătiți-vă corăbiile, busolele și hărțile,
mâine trecem alpii!”,
i-am rugat peste o sută de ani, dar ei
m-au închis într-o colivie cu vrăbii
după care au privit neștiutori stelele.
„Pregătiți-vă icoanele, semințele și morții,
mâine trecem alpii!”,
le-am strigat de pe munte, dar ei
m-au alungat cu pietre.
Atunci am trecut alpii de unul singur
pe elefantul meu.

Vlad Ionuț SIBECCHI

bătrânul – o viziune din exterior

bătrânul se hotărî să scrie despre margine
despre logica haosului în care orice cuvânt
e o confirmare a spaimei
(ca atunci când simți că picioarele
ți-au crescut din stomac)
țin minte îl priveam nedumeriți
el ne apuca de braț și privind în gol
spunea să facem liniște
și se făcu liniște ca în ziua dintâi
se îngroșară rândurile deținuților
telefonul de la ambasadă încetă să mai sune
veți auzi - spunea- cântecul de lebdă
al genunchilor mei bătrâni
pentru că uneori ai nevoie de o privire limpede
de o baie în propria cenușă
să înțelegi că asta e
cea mai violentă război
noi îi simțeam ezitățile ne cutremuram
la fiecare adevăr pe care nu avusesem curajul
să îl rostim. bătrânul căuta cuvintele potrivite
răsfoind acele cărți roșii
despre noua ordine socială
eu cred - spunea - că în oasele mele
s-a cuibărit noaptea - o boală ce absoarbe
 imaginea livezilor înghețate
pe masa de scris se așternea umbra
noi stăteam la dreapta lui așteptând un singur
cuvânt pe care să îl întorcem pe toate părțile
un cuvânt ca o viață întreagă
un cuvânt ca o sinucidere colectivă
el se ridică închise fereastra
și începu să spună povestea
vânzătorului de castane

Andreea SOLOMON

2+2=5

ne complacem în stereotipuri
avizate de guvern.
nu mai dăm țării atât de mulți
copii. progresăm spre sterilitate.
basmelor germane sunt filme pentru
adulți. /fantezie-n teroare/
ne-au schimbat poveștile. suntem
mai întâi pensionari comuniști
ca la 60 de ani să ne sugem
degetul mare în mod democratic.

scufița roșie violată de lup? /subiect tabu/
brace yourself ! scufița
a mâncat-o pe bunica la cină
fără să știe /canibalism precoce
în cărți de colorat/
*

/ Parlamentul a abrogat legea 69/20xx /
din două cadavre am scos două inimi
le-am cusut și-am dat poporului
noua stemă, sub sloganul
cupidon n-a murit!
/de mâine nu mai primiți tichete de masă/
poporul aplaudă și se-ntoarce
la schimbul de noapte.

Evelina STELLARU

Marina, aseară m-am întins lângă tine ca insula lui Robinson

sufletele noastre sunt grimase
pe fața lui Dumnezeu
când ne ținem de mână
eu m-așez
în colțul stâng al gurii
tu în colțul drept
și-ncercăm să facem
din buzele lui o barcă
așa cum avea bătrânul Santiago
când trăgea la mal
scheletul de pește mai mare
decât propria-i privire
iar marea își plimba vocea
din scoicile albe
prin oasele lui cenușii

Dan STOICA

Timing

Pentru muncă: opt ore și jumătate
(inclusiv pauza)
O oră dus și întors de la muncă,
Șase, șapte pentru somn,
Mâncare de trei ori pe zi:
o oră și jumătate.
Spălatul pe dinți, pe mâini,
rasul și toate celelalte:
alte trei sferturi de oră.
Controlul lecțiilor: o jumătate.
Cearța cu nevasta: altă jumătate.
Să te holbezi în televizor: trei și jumătate,
Mai îți ia și telefonul măcar o oră.
Tot ceea ce mai rămâne
suntem noi!

Alexandăr STOIKOVICI

peștele din Iagodărie

cu vreo câteva luni înainte
pe la ultimele ninsori din an
începuse să meargă vorba prin sat că
în Iagodărie ar crește un pește imens
pescarii veneau în sat și se jurau
la fiecare sfârșit de liturghie că peștele-i acolo
și urcă spre cer tot mai repede
alții povesteau că ba mai mult dacă bagi
capul sub apă când e Dunărea cuminte
poți să-ți vezi străbunii cum împing
animalul cu palmele

cum îl înălță în proptele de aur
la scurt timp tot satul vorbea numai
despre peștele din Iagodărie
toți îi spuneau acum peștele-pod
asta pentru că pornea tocmai de pe
malul sârbesc și ajungea până la noi în sat
de Buna Vestire s-au strâns mulți oameni
(în zilele călduroase de primăvară
slujbele se țineau sub pârul
din curtea Bisericii) am intrat
pe poartă m-am uitat puțin în jur –
oamenii erau stane de piatră
mi-am îndreptat privirea spre copac
și am rămas năuc: popa (om bine
atins de vreme) luase coada uscată de pește
și o aranjase după gât în loc de patrafir
după slujbă toată lumea se înghesuia
sub coada peștelui-pod
copiii erau întinși pe burtă căutau pere
bătrânii adormeau cu oglinzile
pe sub piele pescarii făceau planuri -
la fiecare cuvânt îndesau câte o cruce mare
după vreo câteva luni începuse
să meargă vorba prin sat că în Iagodărie
ar crește un pește imens m-am dus
la Dunăre mi-am băgat capul în apă
prin apa turbure am văzut copiii
bătrânii pescarii împingând animalul
cu palmele lacrimile le intrau
și le ieșeau din ochi...

Adrian SUCIU

Scrisoare X

Știi coastele mele subțiri
 Multe ceasuri ai stat în dreptul inimii
 și-ai ținut umbră.
 Știi coastele mele subțiri de când stăteam
 în poarta lumii și
 Unii mureau
 de-o boală care s-a tot întins cu seceta
 și cu trecerea vremii.
 În închipuire, demult, am fost fericit.
 Fluierul orb răscolea
 tainele casei și tu-mi spuneai că,
 din vreme în vreme,
 vor fi sărbători în care n-am loc.
 „Risipește-ți proorocii – ei spun vorbe care
 se fac ruguri!
 Întoarce-ți fața la noi, istovește-ne în băătăi!
 Rînduiește-ți clopote la gleznă, să știm
 când treci!
 Și nu lăsa fiii noștri să fie mîngîiați
 De mâini străine!”

Andreea TELIBAN

îngroapă-te fătucă în cenușă

mi-am lăsat tinerețea la intrare
și am găsit-o din cap
până-n picioare transpirată
tot acolo
am zărit în târgul de vechituri

(Continuare în pag. 13)

(Urmare din pag. 12)

Miniantologia 50

un ceas care merge invers
discuri de vinil
și o colecție de timbre
pentru toate scrisorile netrimise
nu m-am mai gândit până acum
la nemurire
decât ca la o portocală stoarsă
a cărei suc îl beau copiii
m-am vazut plină de cenușă
încă nu mi-am găsit mâinile iar
toți arheologii îmi caută căldura
și respirația
se pare că pentru mâinile mele
e loc în istoria acestui
oraș inexistent
și nu-mi lipsesc decât încă două
pentru un mozaic de unghii mici
care să paveze străzi înguste
sângele nostru ar învălui
și carboniza
un milion de locuitori
cuprind secole în cearcăne
sunt fătuca holbată
ce nu se scutură de păcate
cândva oameni cu guri străine
vor arunca între sâni mei monede
să le aduc noroc

Sorin VÂNĂTORU

Al treilea război mondial

Un boschetar aurolac împinge capacul, iese din canal, și se postează melancolic la marginea șoselei, cu mâna întinsă în fața unui Mercedes care tocmai se apropia, condus de un bancher. În loc să-l miluiască, bancherul trece prin mocirla de lângă bordură, stropind boschetarul din cap până-n picioare. Bancherul îl privește o clipă în oglinda retrovizoare, ia mâna de pe volan, se închină precipitat, moment în care intră pe contrasens și izbește o mașină care ia foc, aceasta izbește mașina unui broker de pe Wall Street care lucra pe laptop, brokerul transmite eronat niște date la Fondul Monetar Internațional, al căru director împinge furios ușa și iese din birou lovind din greșeală pe femeia de serviciu care scapă măturoidul pentru curățenie peste butonul de pornire a liftului, în care șeful băncilor chinezești tocmai intra, acesta e prins în ușa, ambulanța vine, șoferul acesteia mai trage un fum și aruncă țigara exact pe o dâra de benzină de lângă Ambasada Chinei în SUA, care ia foc, China rupe relațiile cu SUA, din cauza șocului președintele SUA face infarct, scapă telefonul din mână și în cădere apasă butonul nuclear.

PROZĂ ÎN CONCURS

Mihai Victus

Gustând fericirea

Chiar dacă atâta vreme a trecut, tot ce trebuie să fac e să închid ochii. Prima dată îi văd silueta pipernicită, apoi degetele subțiri ale mâinilor și în cele din urmă, trăsătură cu trăsătură, mutra lui de spiriduș îmi apare la fel de clară ca atunci.

De fapt, pentru a fi cinstit, silueta lui ia formă abia mai târziu, după ce-i percep mirosul. Cu trucul ăsta n-am dat greș niciodată. Dacă se întâmplă să mai uit unele personaje din acei ani ai copilăriei, închid ochii și încerc să-mi dau seama de mirosul fiecăruia.

Să nu se-nțeleagă prin asta că mă refer pur și simplu la mirosul degajat de trupurile lor, fiindcă ar fi imposibil. În schimb și ca exemplu, pot să mi-i amintesc foarte clar pe unii dintre băieții care, de la începutul lui septembrie până spre începutul iernii, emiteau un miros puternic de porumb. Tot la fel și pe fiul preotului, care în cea mai mare parte a timpului mirosea a tămâie și uneori a vin roșu (pentru a nu irosi sfânta împărtășanie rămasă după slujbă, taică-su obișnuia să o-mpartă cu el în fiecare duminică după-amiază).

Oricum, din toată îngrămădeala aia de puștani, cel mai mult iese în evidență Vicu, și nu fiindcă ar fi avut o înfățișare chiar atât de memorabilă, cum e cazul ălora pe care ni-i amintim imediat datorită vreunui nas ieșit din comun sau așa ceva. Era cel mai obișnuit băiat dintre toți. Poate puțin prea retras, dacă trebuie s-o spun, dar pentru noi asta funcționa în același timp ca un magnet, de parcă în tăcerea lui ar fi ascuns o mare înțelepciune. Se știe că mintea unui copil e capabilă să vadă diamante acolo unde oamenii maturi văd niște simple pietre. Nu vreau să spun că, într-un fel sau altul, am fost păcăliți de firea retrasă a lui Vicu. Până la urmă nu ăsta era motivul pentru care ajunsese, deși în ascuns, aproape să-l venerăm. Era vorba de gogoși. Da, exact. De gogoși mari și pufoase, umplute cu marmeladă și tăvălite prin cel mai fin zahăr pudră, cu aromă de vanilie. Nu era nimic mai grozav de-atât. Am fi mâncat până ce ne-ar fi durut burțile și tot am mai fi încercat să facem loc unei gogoși sau două în plus. Observ însă, că, lăsându-mă purtat de valul amintirilor, risc să devin confuz. Să o iau, așadar, în ordine.

A-nceput, așa cum se întâmplă de multe ori, cu o tragedie. Dar ăia au fost cei mai fericiți ani ai copilăriei, chiar dacă au debutat prin nefericirea altora, dar în același timp mă consolez cu faptul că mica noastră gașcă de ștregari gălăgioși a adus măcar un strop de fericire în viețile lui Vicu și-a tatălui său.

Țin minte că, la puțină vreme după moartea mamei lui Vicu (de gripă, dacă nu mă înșeală memoria), tatăl lui, nea Miron, care avea o mică brutărie, vândută la puțină vreme după aceea, a strâns o mână de puștani și, în pomenirea soției căreia îi plăceau foarte mult copiii, a ținut o masă festivă plină cu tot felul de bunătăți. Timizi la început, abia dacă am gustat câte puțin din fiecare, ca mai apoi, odată ce figura gazdei noastre, de obicei mult prea serioasă, a început să se mai lumineze, ne-am făcut curaj și am reușit să golim toate platourile. Vicu stătea într-un colț și ne privea. Abia dacă i-am acordat atenție atunci, la în-

ceput.

Cam în fiecare sâmbătă după aceea, nea Miron obișnuia să coacă două-trei tăvi cu minunatele gogoși mai sus pomenite și să ne invite la el, unde ne spunea tot felul de glume și povești. În același timp, puțin câte puțin, Vicu a reușit să mai renunțe la o parte din tăcerea lui, până ce avea să devină un membru indispensabil al restrânsului nostru grup de coate-goale.

Motivul pentru care am ținut să înșir faptele de mai sus este că, în urmă cu doar două săptămâni, m-am întâlnit cu Vicu. Nu-l mai văzusem de vreo zece ani, de când plecase din oraș. Acum nu mai pare atât de pipernicit și dă impresia că n-ar fi fost niciodată timidul de altădată. Și-a găsit încrederea în sine. Mi-a spus că s-a însurat și că are de gând să deschidă un mic restaurant în oraș.

„Știi ce? te invit în seara asta să iei cina la mine. Ia-o și pe soție. Vreau să gătesc pentru voi și să-mi spuneți ce părere aveți.”

Soția mea, deși nu îl cunoaște pe Vicu decât din ceea ce i-am povestit despre el (de prea puține ori) a fost încântată de idee. Am fost primiți cu zâmbete și, deși plutea o oarecare încordare în aer, atmosfera familiară din vechea lui casă ne-a făcut să ne acomodăm imediat unii cu alții. Vicu ne-a adus două pagini scrise de mână, cu diferite feluri de mâncăruri, salate și aperitive.

„Cam asta va conține meniul și le voi adăuga și poze. Alegeți orice doriți.”

Nereușind să cădem de acord în legătură cu ce anume aveam de gând să servim și nedorind nici să-i dăm prea mult de lucru, i-am zis: „Te las să ne surprinzi. Dar, dacă nu cer prea mult, ar fi minunat să mai gust o dată din gogoșile pe care ni le făcea tatăl tău. De multe ori mă gândesc la ele și încă n-am reușit să găsesc nicio rețetă din care să-mi iasă măcar pe jumătate la fel de gustoase.”

„O provocare destul de dificilă, dar o accept. În principiu, n-ar trebui să fie prea complicat.”

Ne-a lăsat în grija soției sale, iar el s-a dus la bucătărie. Aproape o oră mai târziu, după ce ne-a îndemnat să ne așezăm la masă, s-a întors cu două platouri. Niște delicioși ficăței cu usturoi, stropiți cu vin, și, așa cum a ținut să specifice, o mâncare de cartofi și cârnați după rețetă proprie. Nici nu mai e nevoie să menționez că aproape ne-am lins pe degete. După o mică pauză, Vicu ne-a adus și gogoșile. Pufoase și acoperite de zahăr pudră, cu acel miros plăcut de vanilie pe care încă-l mai resimt de fiecare dată când îmi amintesc de copilărie. Vicu, sigur pe el, a așteptat răbdător până ce am căzut de acord că era vremea să încheiem seara.

„Deci, ce părere aveți?”

„Totul a fost delicios”, s-a grăbit să-l asigure soția mea. „Nici nu mai știu de când n-am mai mâncat atât de bine.”

„De acord cu ea”, am zis. „Nu m-aș fi gândit niciodată că, dintre toate meseriile, o vei alege pe cea de bucătar. Oricum, după seara asta pot spune că ai făcut cea mai bună alegere.”

„Dar gogoșile? De ele n-ai zis nimic.”

„Au fost bune.”

„Sincer, nu pari foarte convins.”

„Păi... adevărul este, și abia acum mi-am dat seama, că nu neapărat gustul gogoșilor îl căutam eu. Pentru mine, atunci când le primeam de la tatăl tău, era ca și cum aș fi gustat din fericire. Nu știu dacă mă înțelegi, dar nimic nu va putea să egaleze asta vreodată.”

Maria Pilchin

Elite literare în epoca lui Friedrich cel Mare

1. Elitarul ca formă de existență.

Gânditorul spaniol Ortega y Gasset subliniază în „Revolta maselor” (1930) că societatea, în esență, e aristocratică și încetează a mai exista atunci când își pierde acest caracter. Or, existența socio-culturală presupune immanent dimensiunea elitarului. În „Oeuvres de Frédéric le Grand” citim: „În toate secolele, mai ales printre națiunile foarte ingenioase și cizelate, oamenii cu un spirit elevat și ales au fost onorați în timpul vieții și mai mult după moartea lor, fiind considerați drept fenomene ce își răspândesc strălucirea asupra patriei lor”. [9, p. 57]

Or, termenul „elită” (lat. „eligere” – a alege, a tria) ține de un vast câmp semantic. Culturologii evidențiază prin el unele personalități marcante ale culturii ca o echivalență pentru „spiritul aristocratic”, iar reprezentanții științelor socio-umane desemnează prin el acel grup de oameni (valoros; cel mai bun) care constituie „structura puterii” (establishment-ul). Conceptul de elită poate fi evocat pentru a califica membrii unei meserii, ai unei profesii, ai unei arte, care excelează în sfera lor de activitate (elita arhitecților, elita zugravilor, elita literaților etc). Deja două secole, de studiul elitelor se ocupă elitologia, ale cărei începuturi duc spre epoca Luminilor. Ierarhizarea societății umane este adesea simplistă, însă ea redă accesibil și sugestiv structura politică a societății contemporane [10, p. 9-14]. Deși Umberto Eco consideră că elitismul este un aspect tipic al oricărei ideologii reacționare, fiind fundamental aristocratic [5, p. 43], noi însă vom pleda pentru ideea că, deși poziționată în partea de sus a societății, elita contemporană nu este aristocratică, căci ea se formează prin electivitatea produsă de mase.

De elitar țin și fenomenele literare, scriitura și lectura. Apropiindu-ne diacronic de lumea literelor din trecut, ajungem la concluzia că nașterea publicului cititor de masă se datorează în mare parte romanului din secolul al XVIII-lea, căci până atunci o persoană educată nu citea și recita decât un număr mic de cărți (în primul rând Biblia și lucrări religioase). Spre finele veacului al XVIII-lea, s-a răspândit tot mai mult un fel de lectură, lectura extensivă: în mod obișnuit, cititorii erau expuși la un număr mare de texte, adeseori seculare, adeseori evazioniste pe care le citeau într-o ordine hotărâtă exclusiv de ei, ca indivizi, independent de calendarul religios (care, înainte, determina ordinea lecturii și a relecturii conform modelului tradițional) sau de alte constrângeri exterioare [4, p. 99-100].

Pierre Auregan și Guy Palayret în cartea lor „Zece etape ale gândirii occidentale” subliniază faptul că „secolul al XVIII-lea este o epocă de diminuare a importanței Franței pe scena internațională, dominată acum de Anglia

– puternică din punct de vedere economic și politic, dezvoltându-și un imperiu colonial important, adesea în detrimentul Franței, incapabilă să-și păstreze pozițiile în America și în Indii – și de ascendența unui nou stat, Prusia, – guvernat de un rege cu vederi moderne, deschis, în aparență, ideilor novatoare, Frederic al II-lea (1740-1786), perfectă întruchipare a „despotului luminat”; în castelul său berlinez „Sans-souci”, el atrage o întreagă elită intelectuală, căreia i se alătură și Voltaire” [2, p. 144]. La curtea lui Frederic se adună un cerc select de oameni de cultură. E și cazul mai multor personalități din epocă care vin la curtea imperială. E și istoria lui Julien Offray de La Mettrie (1709 -1751), medic și filosof francez. Publicarea, în Franța, a lucrării sale de inspirație materialistă „Histoire naturelle de l’âme” (1745) îl face să-și piardă postul de medic în armata franceză. Silit să se exileze, nu găsește refugiu decât la curtea lui Frederic II.

Acceși autori insistă pe ideea că „ierarhia socială nu mai este adaptată societății. În toate domeniile se generalizează nevoia de reformă. Vehemența și cutezanța unor scrieri arată că schimbarea este un imperativ: în domeniul politic („Scrierile persane” ale lui Montesquieu), în domeniul juridic (Voltaire), în relațiile sociale („Viața Marianeii” sau „Insula sclavilor” de Marivaux), iar la sfârșitul secolului, o piesă precum „Nunta lui Figaro”, de Beaumarchais, atestă fragilitatea stratificărilor sociale și chiar inadecvarea lor la contemporaneitate” [2, p. 144].

2. Frederic cel Mare - un elitar prin descendență dar și existență

Nu putem să nu invocăm pe precursorul regilor filosofi, Alexandru cel Mare, format de Aristotel, cel care a încercat să fondeze un altfel de stat la acea epocă, stat în care gânditorii au locul lor.

În sensul unei judecăți de valori la adresa monarhului luminat din Prusia secolului al XVIII-lea, Nietzsche îl numea pe „Frederic II de Hohenstaufen, cel dintâi dintre europeni, după preferințele sale” [8, p. 201]. Albert Beguin îi va spune „marele filosof de la Sans-Souci” [3, p. 96]. Michel Foucault va afirma că „Frederic II, zis și cel Mare sau Unicul (1712-1786), rege al Prusiei, primind educație franceză, a avut un comportament politic independent, a practicat științele, artele, literale, filosofia, a corespondat cu Voltaire și a scris un Anti-Machiavelli. A fost, înainte de toate, un conducător de oști remarcabil: sub domnia lui, armata prusacă a atins un efectiv de 160 000 de oameni, cu care a experimentat metode tactice noi. După Războiul de Șapte Ani, a reușit să refacă bogăția țării printr-o politică economică și financiară în-

teleaptă dezvoltând agricultura prin popularea și colonizarea zonelor cu populație puțină, ameliorând astfel harta densităților demografice. S-a preocupat, în același timp, și de dezvoltarea industriei. A creat numeroase fabrici, bănci, a suprimat taxele interne. A visat, de asemenea, să reformeze justiția, ordonând redactarea codului frederician (1748) – ce prevedea o magistratură independentă și simplificată –, pe care însă a refuzat să-l promulge. Model de despot luminat, a elaborat o teorie proprie despre putere, pe care o întemeia pe rațiune, refuzând să acorde autorității un caracter religios și considerând că suveranul trebuie să lucreze pentru interesul țării, și nu al său personal. Pentru el, războiul nu reprezenta un scop în sine, ci un mijloc de restabilire a păcii cu ajutorul armatei. A fost admirat de Voltaire și de filosofi francezi, care i-au creat reputația de „rege-filosof” [6, p. 216].

Istoricul englez Toynbee, referindu-se la preocupările lui culturale, menționa că „au mai fost anumiți suverani, în istorie, care și-au petrecut răgazurile, mai mult sau mai puțin serios, sfătuindu-se cu filosofi. Pildele cele mai cunoscute istoricilor occidentali sunt așa-numiții „despoți luminați” din istoria Occidentului în secolul al XVIII-lea. Aceștia se amuzau, înțepându-se și cicălindu-se reciproc, în compania a tot felul de filosofi francezi de la Voltaire încoace” [12, p. 720].

Spengler se referea la ideea de elitar și la „vorba celebră a lui Frederic cel Mare: „Eu sunt cel dintâi servitor al statului meu”. De aici năzuința adâncă, disperată, a oamenilor de excepție, de a rămâne liberi în interioritatea lor. Aici, și de-abia aici, începe individualismul ca termen contradictoriu față de psihologia maselor. Este ultima răbufnire a sufletului animalului de pradă împotriva constrângerii culturale, ultima încercare de a se sustrage nivelării sufletești și spirituale indusă și reprezentată de faptul numărului mare. De aceea tipul de viață al cuceritorului, al aventurierului, al sihastrului, ba chiar și al unui anume gen de criminali sau boemi. Aceștia doresc a se sustrage efectului numărului absorbant prin situarea deasupra lui, prin evadarea din limitele sale și prin dispreț. Ideea de personalitate, cu un început obscur, reprezintă un protest împotriva omului care formează masa” [11, p. 61].

Pe lângă activitatea sa monarhică, Frederic cel Mare a fost într-adevăr tentat de cultură. Cele 3000 de volume de poezie, clasici greci și romani, filosofie franceză din biblioteca lui o mărturisesc din plin. În palatul său cu nume foarte hedonist „San-Souci” (Fără Grija) va căuta alinare în muzică, istorie și filosofie și mari emoții în cărți. La 18 ani, prinț fiind, începe să ducă împreună cu prietenul său Hans Hermann von Katte o viață boemă, ceea ce îl va pregăti pentru o ulterioară apropiere de cercurile artistice și culturale ale timpului său. Tinețea lui va fi o etapă pregătitoare în crearea unui mediu cultural omogen pentru o elită restrânsă. Buna funcționare a statului va fi văzută de el prin prisma unei filosofii a statului, pentru aceste viziuni raționale a fost numit regele-filosof [13, p.440], în opoziție cu numele dat tatălui său de împăratul-soldat.

În „Oeuvres de Frédéric le Grand” găsim conturată ideea de elită culturală: „Filosofii care pătrund în străfundurile naturii, care sunt în stare să descopere unele adevăruri; poezii care transmit viitoarelor generații faptele frumoase ale contemporanilor; toți aceștia pot fi priviți ca ființe superioare ale speciei umane”. [9, p. 57]

(Continuare în pag. 15)

(Urmare din pag. 14)

ELITE CULTURALE...

În acest sens, Frederic al II-lea s-a manifestat ca un protector al științelor și artelor. În 1775 a deschis prima bibliotecă publică. Împăratul a fost un poliglot, pe lângă limba germană vorbea franceza, engleza, spaniola, portugheza și italiana, citea în latină, ebraică, greacă și greaca veche. Intrat în cercurile masonice în 1738, a fost apropiat de iluminiștii francezi, admirând pe marii gânditori, printre care și Voltaire, cu cel din urmă a avut o frumoasă corespondență.

Această măreție în epocă a împăratului Frederic al II-lea și priza avută de el printre filosofi Luminilor, care își propun iluminarea maselor, ține și de „mitul resurrecției regelui David ce a devenit, prin substituție, un ansamblu de credințe populare în deșteptarea mesianică a împăratului creștin, Charlemagne sau Frederic – ca atare sau prin încarnarea într-un inspirat” [1, p. 81]

3. Voltaire în fața mirajului „despotismului luminat”.

Istoria universală ca un vis, ca un miraj, nimic mai real, s-ar părea, în paradigma epocii postmoderne.

Apropiindu-ne de istoria secolului Luminilor, vom constata că „mulți filosofi, precum Voltaire, de exemplu, se lasă seduși de mirajul „despotismului luminat”. Adaptând la epoca lor ipoteza platoniciană a filosofului-rege, acești gânditori cred că este posibilă reforma structurilor politice arhaice de sus, prin educarea și „luminarea” Principelui. Dacă Voltaire se duce la Curtea lui Frederic al II-lea al Prusiei, o face din convingerea că poate juca aici un rol politic” [2, p. 159], la fel cum o va face Diderot cu Ecaterina, țarina Rusiei. Concepția politică a acestora se întemeiază pe armonia dintre monarhii care dețin puterea politică și filosofii care dețin înțelepciunea.

Format nu în sălile universitare, la cursurile de drept, ci în discuțiile intelectuale, scriitorilor și aristocraților, ce se desfășurau în palatele sau în cafenelele din Paris, Voltaire va ajunge a fi un nume emblematic al timpului său. Frederic cel Mare l-a invitat în 1750 la Potsdam, unde filosoful și-a putut exprima pozițiile sale anticlericale și unde a putut elabora o istorie universală, a putut colabora la Enciclopedia lui Denis Diderot și unde a putut scrie articole pentru „Dictionnaire philosophique portatif”. Totuși, Voltaire a părăsit Potsdamul în 1753, așa cum a ajuns la contradicții cu Friedrich al II-lea. Dizgrația monarhică a fost provocată de unele speculații financiare făcute de filosof și de cearta acestuia cu președintele Academiei la adresa căruia Voltaire a scris o caricatură. Voltaire a fost nevoit să părăsească Prusia și să se stabilească în Elveția (1753), continuând să țină o corespondență cu Friedrich al II-lea. Prietenii similare cu monarhii luminați Voltaire a avut și cu Ecaterina, țarina Rusiei și Gustav al III-lea, monarhul Suediei.

Voltaire a promovat în literatură genurile aristocratice ale poeziei: epistola, lirica galantă, oda etc. El a fost ultimul re-

prezentant al tragediei clasiciste, scriind 28 de tragedii („Oedip”, „Brut”, „Zaira”, „Cezar” etc.). A pledat pentru comedia înaltă, gen aristocratic, refuzând drama lacrimogenă. Totuși, în opera voltairiană pot fi identificate elemente ale noii filosofii iluministe, ale democratizării literaturii, ale coborârii ei în masele populare.

Mirajul iluminării maselor ca celălalt pol al ideii de monarh iluminat a produs o literatură specifică în epocă. Literatura făcută de iluminiști nu era un scop în sine, mai degrabă o modalitate de propagare a ideilor, un mijloc de protest împotriva absolutismului, împotriva clericalismului, o posibilitate de a promova în mase toleranța religioasă, libertățile civice etc. Astfel, putem vorbi de creații raționaliste și publiciste. Or, asistăm la „coborârea literaturii în stradă”, o literatură deja deloc aristocratică, ci elitară. Elitarul fiind marcat de (s)electiv, dar unul venit din mase, elita fiind nimic altceva decât masa triată.

4. Azi, după cei 300 de ani sau Concluzii în detașare

Azi încercăm intuirea prezentului ca și cum ar fi trecut. Putem afirma, cu siguranță, că literatura scrisă de autorii iluminiști a fost un experiment îndrăzneț din istoria literaturii. Comentariul teologic, istoric și estetic prezent în majoritatea acestor scrieri a precedat democratizarea literaturii ulterioare. Secolul al XVIII-lea s-a îndreptat spre mase, azi s-ar părea că noi ajungem, recurent, să pledăm pentru o istorie a indivizilor și nu a mulțimilor.

Adrian Marino, încercând a contura o „biografie” literară, constată că „pretinsul monopol al „tehnocraților” literari, al „elitei”, conștiinței estetice a epocii”, criticul și cronicarul literar – care singur ar recunoaște și impune existența operei literare, respectiv a „literaturii” – este desființat în esență. De altfel, încă din secolul XVIII-lea s-a observat că *tout le monde a plus d'esprit que Monsieur Voltaire*. Ceea ce părea cândva o butadă devine o constatare și o noțiune curentă a sociologiei literare actuale” [7, p. 20-21].

Referințe bibliografice:

1. *Antoși S., Utopica. Studii asupra imaginii sociale*, Editura Științifică, București, 1991.
2. *Auregan P., Palayret G., Zece etape ale gândirii occidentale*, Antet, București, 1999.
3. *Beguina A., Sufletul romantic și visul. Eseu despre romantismul german*, Univers, 1998.
4. *Călinescu M., A citi, a reciti. Către o poetică a (re)lecturii*, Polirom, Iași, 2003.
5. *Eco U., Cinci scrieri morale*, Humanitas, București, 2005.
6. *Foucault M., A supraveghea și a pedepsi. Nașterea închisorii*, Paralela 45, Pitești, 2005.
7. *Marino A., Biografia ideii de literatură*, vol. 6, Dacia, Cluj, 2000.
8. *Nietzsche F., Dincolo de Bine și de Rău. Prolog la o filozofie a viitorului*, Teora, București, 1998.
9. *Oeuvres de Frédéric le Grand*, Imprimerie Royale, Berlin, 1846.
10. *Roh de Th., Lienard U., Democrația social-elitară*, Cluj-Napoca, Dacia, 1999.
11. *Spengler O., Omul și filosofia vieții*, AION, Oradea, 1996.
12. *Toynbee A. J., Studiu asupra istoriei*, Humanitas, București, 1997.
13. *Гегель Г. В. Ф., Лекции по философии истории*, Часть 17, Наука, СПб., 1993.

CONCURS*Ioana Vintilă***POEME****admisie**

palmele reci și privirile fixate pe aceeași matrice
scafandru care coboară până la 50m fără
rezerva de oxigen

un zgomot scurt

apropierea e mașina fără frâne
apropierea e paraplegicul care încearcă să
meargă fără cârje

apropierea ne face greață

ne ținem de mâini
delimitarea ariei lui broca n-a fost niciodată mai
esențială

**și cu o bombă în măduva șirei spinării
sunt gata să urlu**

o piață publică în care

*sunt obuzele neexplodate din subteranul
școlilor*

și când o să reușim să fabricăm artere coronare
la scară largă
o să ne amintim de noaptea asta
în care am stat încolăciți de trunchiurile
copacilor retezați

și am urlat

combustie

da
seringa a atins gresia
da
am neutralizat hipotalamusul
da
am oprit toate generatoarele
da
am uitat cum să ne strigăm părinții *ma-ma*
ta-ta

da
ne-am învățat ținându-ne de mâini
până am căzut lași
da
am iubit șoarecii de laborator
da
am dărâmat lespezile
n-avem nevoie să ni se reamintească mereu
da
ne-am scufundat în adâncul mării
ne-am scos inimile cu unghiile
și le-am spălat bine bine de tot

evacuare

ne limităm la asta:

pământ în gura celor cu mâinile arse

sare pe vârful limbii

dragostea pentru animăluțele cu spini

rugile bătrânilor pentru o lespede scrijelită cât
mai târziu

și somnul ăsta
care ne face să uităm

de ce-am venit aici

de ce-am sângerat aici

de ce-am apăsător pe
toate
butoanele

PROZĂ ÎN CONCURS

Corina Militaru

Revederea

Am ezitat mult până să confirm participarea la întâlnire. Pe de-o parte aş fi mers pe de alta nu aveam chemare. Poate odată cu înaintarea în vârstă am devenit comod sau poate nu voiam să-mi revăd colegii şi implicit să mă privesc în zeci de oglinzi deformată. Să le se-sizez degradarea fizică - au trecut totuşi douăzeci şi cinci ani de la absolvirea facultăţii -, buţile mai mari ori mai mici, dar aproape nelipsite, părul albit dacă nu pierdut, obraji ofiliţi şi ochii lipsiţi de strălucire şi inevitabil să-mi amintesc de imaginea străinului care mi-a luat locul pe negândite. Pe furiş aş spune pentru că nu ştiu când m-a înlocuit şi nici unde l-a alungat pe cel ce obișnuiam să fiu. Câteodată îl urăsc pe tânărul fugar. S-a lăsat izgonit fără luptă, fără glorie, fără cea mai mică reacţie. Somnolent, incapabil să prindă clipele, s-a scufundat în negura timpului, a devenit o amintire tot mai palidă. N-a fost acolo să predea ştafeta şi totodată zestrea de trăire celui de mâine. Mereu absent la apelul vieţii şi preocupat să-şi găsească scutiri medicale false ca să nu rămână repentin. Efort inutil. Risipă de energie deoarece lecţiile netrăite s-au adunat în urma lui şi n-a mai avut cum să le recupereze. Nisipul clepsidrei curge doar într-o direcţie.

Aşadar, iniţial am socotit că nu are rost să particip. La ce bun să mă expun. Apoi am revenit, gândind că degeaba mă sperii acum de nimicul din urmă şi mă revolt pe necunoscutul din oglindă. Odată şi odată trebuia să-l accept, iar întâlnirea ar fi fost un prilej numai bun să realizez acest lucru. Să privesc realitatea în faţă. „Până la urmă toţi suntem la fel!”, mi-am spus. Toţi am navigat în ape când liniştite când zbuciumate, ne-au purtat vânturile în toate direcţiile, am încercat să devenim din ce în ce mai iscusiti, ne-am străduit să stăpânim corabia, să preluăm controlul. Cei drept am uitat cu desăvârşire să acostăm la mal, să poposim, să ne simţim, să ne înţelegem, să ne căutăm bucuria şi frumuseţea. Sau poate nu. Poate doar eu m-am încăpăţânat să rămân orb.

Obosit de atâtea supoziţii m-am răzgândit iarăşi, agăţându-mă de argumente născocite ad hoc. „Nu, nu merg! Mă voi cruţa!” m-am încurajat. Nu-mi voi jigni bunul simţ participând la o festivitate unde fiecare dintre noi - inclusiv eu - va încerca să ascundă blazarea, resemnarea şi neputinţa afişând cu dezinvoltură imaginea fericirii, împlinirii. Unde se vor spune cuvinte sclipitoare, alese cu grijă dinainte, poleială menită să ascundă aceeaşi buimăcitoare întrebare ce ne bânuie pe toţi: „Când şi cum a trecut timpul?” şi mai ales: „Ce am înţeles din această trecere?”

Hotărâsem deci să nu mă schingiuiască,

şi chiar mă liniştisem. Viaţa mea se reasezase în vadul ei binecunoscut şi searbăd. Odată rău tumultuos izvorât din vis, acum apă străbătând câmpia comodităţii, lent şi previzibil până la vârsarea în nefiinţă. Dar am primit acel mail cu lista participanţilor şi îndoiala m-a cuprins din nou. Un soi de curiozitate, mai exact nostalgie a studenţiei, mă zgândărea. Dorinţa de a mai sta încă o dată în bancă alături de colegii mei, irezistibilă, era gata să-mi înfrângă resentimentele. Sau - ca să fiu întru totul sincer - faptul că Oana Cazacu îşi anunţase venirea mi-a schimbat dispoziţia. Deodată nu-mi mai păreau atât de complicate lucrurile şi pe nepusă masă am devenit indulgent, descoperindu-mi disponibilitatea de a înţelege chiar şi prefăcătorie. „Cine nu poartă măşti!” mi-am zis şi am dat să scriu confirmarea. Însă am descoperit o altă piedică. Nu voiam să merg însoţit de Irina, soţia mea, şi nu ştiam cum să-i spun. Era peste puterile mele să fac faţă concomitent celor două femei, deopotrivă însemnate pentru mine la un moment dat. Iubite cândva în egală măsură şi în acelaşi timp, fără să ştie una de alta. Strecurate în sufletul meu pe neaşteptate. Fără să prind de veste m-am trezit îndrăgostit de amândouă sau poate am fost doar neros, am crezut că am atâta farmec încât îmi este permis să înşel. Şi am făcut-o cu seninătate până când mi s-a înfundat şi a trebuit să aleg. Mai mult forţat decât de bună voie.

Nu mă vedeam în stare să le suport prezenţa simultan. Şi aşa de câteva luni eram bântuit de gândul că n-am luat decizia bună. Că într-o dimineaţă nefastă îmi hotărâsem destinul, crezând că până la urmă nu-i chiar aşa de important cine îmi stă alături. Categorie, n-aş fi făcut faţă. Îmi era teamă că una va simţi cât de fals şi resemnat a fost traiul nostru - deşi nu pare să-şi pună întrebări -, iar cealaltă mă va pune la zid - n-a avut niciodată ocazia deoarece am fugit. De aceea îmi doream să repar lucrurile ori măcar să-mi cer iertare, dar cu niciun chip nu puteam s-o fac în prezenţa soţiei.

Totuşi iată-mă în amfiteatru - Irina a refuzat să mă însoţească. „N-am chef, vreau să mă odihnesc!” s-a justificat şi deşi nu sunt mândru de asta, m-am bucurat. Oricum i-am povestit despre întâlnire cu precauţie, gata să găsesc o scuză, să mă eschivez în cazul în care i-ar fi surâs ideea. Odată relaxat şi hotărât am numărat zilele până să ajung azi, aici. Deja se strigă catalogul şi rând pe rând colegii iau cuvântul. Ascult şi nu ascult, mai degrabă urmăresc mişcările Oanei, aşezată câteva rânduri mai jos. Este atentă, când şi când vorbeşte zămbind celor din preajma ei, râde odată cu toată lumea de câte o glumă spusă de cine ştie cine - eu nu prea mai simt pulsul festivităţii - şi adeseori, cu un gest graţios îşi înlătură de pe obraz o şuviţă rebelă din părul ei lung şi negru. Aş privi-o la nesfârşit.

N-am avut încă ocazia să discut cu ea. I-am pândit apariţia şi începusem să mă impacientez când în sfârşit a intrat în holul facultăţii unde eram aproape toţi adunaţi. Deşi n-o mai văzusem de atâtea ani - n-a participat la întâlnirile precedente - am recunoscut-o din prima. Pierduse aerul de puşti obraznic dat de tunsoarea băieţească şi silueta subţire, însă câştigase feminitate şi mister. În ochi păstra aceeaşi scânteie jucăuşă unică. M-am repezit înaintea ei, dar nu am apucat decât s-o salut fiindcă imediat a fost asaltată de colegi. După nici zece minute am intrat în sală şi a început festivitatea din care n-am înţeles mare lucru până acum. Deodată o văd ridicându-se - doamna profesoară Stancu îi strigase numele:

— Prezent! răspunde Oana la apel şi du-

pă ce priveşte împrejur câteva secunde continuă: În primul rând, sunt fericită că mă aflu aici... Şii, am emoţii... De parcă aş aştepta nota la examen! chicoteşte scurt, râd şi colegii, apoi inspiră adânc şi reia: Am... Nu, n-o să vă spun ce am ori ce n-am, nici cât am câştigat ori cât am pierdut, ce am ajuns ori ce n-am reuşit să ajung fiindcă în tot acest timp n-am făcut decât să exersiez viaţa. M-am străduit să nu mor din timpul vieţii...

„Exersezi viaţa!” gândesc amuzat. Da, asta făcea şi pe vremea. Trăia cu o poftă molipsitoare. Niciodată alături de ea nu m-am plictisit, nu exista aşa ceva în preajma ei. Nu ştiu de unde izvora atâta prospeţime, voioşie, imaginaţie, dar transforma tot ce atingea în bucurie. Nu conta că învăţam pe rupe sau ne distram la vreun chef. Că stăteam pe holurile facultăţii aşteptând să intrăm în examen sau la o terasă în faţa unei beri. Că eram în pauza dintre cursuri sau aiurea prin Cişmigiu. Că mâncam la mine acasă ce ne pregătea mama sau în camera ei de cămin, ceva preparat pe reşoul care ţinea loc şi de calorifer. Petreceam aproape tot timpul împreună şi ne potriveam atât de bine încât mă întreb cum de n-am atins-o niciodată. Nici măcar un sărut, deşi l-am dorit enorm. N-am găsit niciodată momentul, îmi părea că nu este pregătită, că nu are încredere şi pe undeva intuiau motivul. Fusesse minţită, înşelată, părăsită de fostul ei iubit. I-am respectat reţinerile şi am avut răbdare cu ea. Sau de fapt am fost doar superficial. Nu o dată am lăsat-o baltă invocând fel de fel de motive - minciuni toate - când Irina mă anunţa că este liberă. Învăţa atunci pentru bacalaureat, îşi făcuse un program foarte strict şi ne vedeam rar. De regulă când simţea că este în grafic îşi permitea o pauză şi o consumam făcând sex nebun. Îmi convenea să fur de la fiecare dintre ele tot ce se putea fura, şi tot amân timer momentul unei decizii. Însă a venit pe neaşteptate şi m-a prins nepregătit. În după amiaza dinaintea ultimului examen de student. Repetasem ore bune cursurile împreună cu Oana la mine şi tocmai coboram gălăgioşi scările. După efortul de concentrare făcut, eram în stare să râdem şi de un deget. Voiam s-o conduc o bucată de drum, apoi să ies în oraş, dar pe la etajul unu am dat nas în nas cu Irina. Am îngheţat pur şi simplu, fetele s-au privit câteva secunde, una nedumerită - părea şi plânsă -, cealaltă cu un zămbet întârziat pe faţă. M-a salvat cea din urmă. Dezinvoltă s-a prelins mai departe pe scări spunându-mi peste umăr:

— Vă las, vorbim mâine!

N-am mai vorbit, n-am avut curaj să-i explic. Cum să-i spun că urma să am un copil, că urma să mă însor cât de curând, că viaţa parcă se răzbuna pe mine. N-am avut puterea asta.

Deodată simt că mă scutură cineva de braţ. Parcă trezit dintr-un somn profund observ toţi ochii aţintiţi asupra mea. Îmi dau seama că mi-a venit rândul la catalog şi în sfârşit reacţionez. Mă ridic în hohotele de râs ale colegilor. Deşi îmi pregătisem un discurs destinat să impresioneze, acum nu-l mai ştiu şi pace. Mi s-a şters memoria. Aşadar improvizez:

— Nu sunt multe lucruri de adăugat în ultimii cinci ani... Totuşi, văd chiar în acest moment o situaţie ciudată. Soarta mea - până acum n-am sesizat - a fost determinată de doi decani. Primul, domnul Marcu. Când trebuia să fiu exmatriculat la sfârşitul primului an m-a întrebat: „Dom'ne, dar tu de ce nu vii la şcoală?” Eu am fost cinstit şi i-am spus: „Eu mă duc la filme la Cinematecă!” Atunci i-a cerut secretarei: „Şterge-i dragă absenţele că poate ajunge regizor!”

(Continuare în pag. 17)

(Urmare din pag. 16)

Revederea

povestesc, iar colegii se distrează copios. Aștept puțin să se liniștească lumea și continui: Ca anul trecut domnul decan Popescu să aibă încredere în mine și să-mi dea posibilitatea să fac un film de prezentare a facultății. Și iată cum destinul meu de regizor printre ingineri s-a împlinit! Închei râzând la un loc cu toată lumea, dar după câteva clipe cer liniște fiindcă mai am ceva de adăugat: Să vă mai spun o mică istorioară. Acum cinci ani unul dintre colegii noștri, nu dau nume, la masa festivă de la restaurant trecea și ne întreba pe fiecare în parte dacă am făcut milionul de euro. Doamne, și am avut așa un fior de neîmplinire în momentul ăla!... Mi-am dat seama că sunt un ratat. Un coleg de lângă mine îl făcuse... sunt întrerupt iarăși de glume, dar nu mai țin cont și vorbesc mai departe acoperind larma: Și vreau să aflați că nici între timp nu l-am făcut, dar fiorul acela de neîmplinire mi-a trecut. Vă doresc și dumneavoastră același lucru!

Mă așez, bineînțeles cu privirea spre Oana. Îmi face un semn discret, ca pe vremuri când se bucura de vreo reușită de-a mea. Încep să sper, nici eu nu știu ce. „De fapt ce vreau?” mă întreb. Ea a venit însoțită. Arată foarte bine partenerul ei. Îl invidiez și simultan mi-e ciudă pe el. „Prostule, puteai să fii tu lângă ea!” mă muștruluiesc în gând. Dar nu poartă niciunul verighetă - am remarcat de la început - poate nu-i decât o cunoștință, un văr, un frate descoperit de curând. Un nimeni. Devin complet irațional, dar cumva mă simt viu cum n-am mai fost de mult.

Între timp festivitatea s-a încheiat, iar eu sunt în continuare absent, distrat, devorat de o singură dorință. Puteam să lipsesc că tot aia era. Puteam să stau acasă și să gândesc câte în lună și în stele, nu trebuia să vin până aici pentru asta. Dar poate așa trebuia să fie. Poate soarta ne oferă ocazia să ne explicăm, să reparăm trecutul. Poate nu numai eu, ci și ea dorește să ne lămurim. N-am nici cea mai vagă idee ce aștept să se întâmple după aceea, dar vreau măcar să-mi cer iertare.

Părăsesc sala printre ultimii. Glumesc, întreb, răspund, râd, mă îndrept spre mașină, ajung la restaurant, mă așez undeva la întâmplare, toate acestea pe pilot automat. Mesele se ocupă treptat, muzica luptă să acopere rumoarea din salon, iar primele două perechi ies pe ringul de dans. Cele mai curajoase. Ard de nerăbdare s-o invit și eu pe Oana - ce moment mai bun să-i vorbesc decât când o țin în brațe -, dar aștept să se mai aglomereze ringul fiindcă orice s-ar zice sunt un timid. Spre norocul meu nu durează mult. Nici zece minute și aproape jumătate din sală este în picioare. Pândesc un moment prielnic, beau un pahar de tărie de îmbărbătare și mă reped spre ea. În câteva secunde suntem pierduți printre cuplurile de dansatori.

– N-am apucat deloc să vorbim!... nu prea știu eu cum să încep.

– Avem tot timpul, seara abia a început! sună răspunsul ei cam neutru și nu foarte încurajator.

– Știi m-am tot gândit de-a lungul timpului la acea zi...

– Care? se îndepărtează și mă scrutează nedumerită.

Chiar pare sinceră ceea ce-mi suflă și ultima urmă de curaj, dar nu mai am cum să mă opresc, așa că îi explic:

– Atunci... Știi tu! Sunt sigur că știi! M-am purtat ca un măgar. Te-am înșelat fără rușine, te-am rănit și apoi am fugit ca un laș...

– Ohoo, oprește-te! Chiar nu înțeleg despre ce vorbești, se prefacă în continuare că nu-și amintește, iar eu mă simt ca ultimul om. Cu cea mai caldă voce o rog:

– Iartă-mă! Cred că te-am făcut să suferi cumplit... Dacă nici după atâția ani nu poți să...

Cuvintele îmi rămân în gât. Sunt descumpănit de reacția ei. Râde, și tot râde nestăpănit.

– Tu ai crezut că eu... mă întreabă sau constată - nu mai sunt sigur de nimic - printre hohote, dar sesizează că eu nu mă distrez defel. Atunci încearcă să se stăpânească și puțin stăjenită îmi spune: Scuză-mă, n-am putut să mă abțin. Dar chiar este hazliu! Eu... Eu nu te-am văzut niciodată altfel decât ca pe un frate. Chiar ai crezut că...

Oleg Carp

Îmi fâlfâie părul de pe piept

Mă dau pe o roată și şuier la mama. Curtea interioară e atât de primitoare și largă că nu îmi vine deloc să opresc. Fetele de vârsta mea se iau după mine, vor să mă prindă. Aleargă, se împiedică de una, de alta, mai să pună mâna pe roata mea. Dau din pedale și găfâi ca un gânsac strâns de gât. Limba mi se frige de cerul gurii, continuu să şuier. Roata se învâрте. Cineva de sus îmi aruncă o sticlă rece de coca-coca, o duc la gură cu ambele mâini. Trag de capac cu dinții, fâsăie. Cotesc înspre vița de vie, rup o frunză, îmi șterg fruntea de sudoare. Ele strigă să nu mă sparg. Le şuier peste umăr. Calc un bulgăre, ricoșez. Fac curba, înconjur cireșul înflorit. Îmi iau avânt la vale spre poarta mare, o deschid cu stângul, cu dreptul apăs pe pedală. Ies din curte, mă uit la stânga, cotesc la dreapta, mă înscriu pe autostradă. Automobilele mă claxonează sau pe mine sau pe fetele din urma mea care de atâta fugă abia își trag suflul. Firmele cu neoane se aprind colorate una după alta, se întuneacă. Prin geamul automobilului galben iese o mână păroasă care flutură în aer un hot-dog fierbinte, înhăț hot-dogul, depășesc mâna păroasă, mestec prada din două înghituri. Ca fapt divers mă uit la ceas, nu văd ora. Viteza mea e cam mărită. Parcurg o vale abruptă în formă de ceaun. De-a lungul drumului șerpuit, de o parte și de alta, stâlpi de telegraf dați cu smoală. Cei de la radio comentează că frâna uneori e chiar de prisos, mai ales în perioada ghețușului. Cu poalele cămășii în vânt înaintez printre automobile, e primăvară. Aerul cald îmi fâlfâie părul de pe piept. Îmi întind brațele în părți ca avionul, şuier îndelung după mama, după fete. La cotitură, vrabia ca un glonț îmi intră în ochiul stâng și tot atunci țâșnește cu penele de sânge prin ochiul drept înapoi afară.

Vipus aleargă în somn

Soarele se pregătește de culcare. Lupinca deschide fereastra. Vipus închide ușa să nu se provoace curent. Pe masă crește un cactus. Pe sobă este pictată clădirea circuitului. În casă este un singur scaun. Lupinca își prinde părul la spate. Lupinca își pregătește hainele de ducă. Fereastra dă direct într-o fântână arteziană. Vipus își scoate capul pe fereastră să ia apă. Lupinca părăsește oglinda ca să îl țină pe Vipus de un picior. La TV o fată albastră anunță datele meteo. În fântână se aude clipocind apa. Numai pentru o clipă Lupinca i-a eliberat piciorul lui Vipus. Lupinca a luat funia de sub pat. Cu un capăt de funie i-a legat piciorul lui Vipus iar celălalt capăt de funie l-a prins de brațul candelabrului din tavan. Vipus sare într-un picior de la

fereastră la circuit

PROZĂ ÎN CONCURS

de pe sobă și înapoi. Lupinca închide fereastra. Lupinca trage perdeaua. Lupinca deschide larg ușa. Vipus vrea apă, Vipus vrea flori. Vipus vrea să deschidă fereastra. Vipus aleargă în somn.

Fantezii cu Vipus

Cîteodată, Puklin ăsta mă face să cred că sunt prost. El este unul dintr-ăștia care tăinuiește în adâncul inimii tragismul umorului. Adesea Puklin preferă să tacă. De fapt, el mai mereu tace. Iar atunci când îl scot din săriți cu întrebările mele, Puklin se ridică tăcut de la masă, își fixează cărlionții pe după urechi, mă privește în ochi țintă și tace. Stă așa tăcut și nu se mișcă până cînd ajung singur la concluzia că sunt prost. Puklin observă că din nou am dreptate în legătură cu concluzia mea înțeleaptă.

Mă întorc pe altă parte

Se anunță o după-amiază aprigă, soarele. Sub pământ, prin metrou, cinci femei aleargă după un tânăr în roșu, probabil că puștiul este fiul uneia dintre ele sau poate că e un hoț de buzunare. Păsările își iau zborul de pe ramuri ca să aterizeze sub streșinile caselor, pe sub rochiile florăreselor care, încovoiate din cauza arșitei, moțâie sprijinite de colțurile clădirilor. Paharul cu apă, cuțitul, portofelul, roata de bicicletă în fața oglinzii din dormitor. Este ziua în care trebuie să îmi ridic salariul. La fiecare bere băută se dă câte o turtă de mălai coaptă. Vacanța ar fi put dura încă o săptămână dacă Vipus cu o seară înainte nu mi-ar fi golit cartela de credit. Pieptenele metalic cu dinții rari și fără mâner îl agăță în cuiul de la bucătărie, acela care nu știu de ce este bătut în perete chiar deasupra plitei de aragaz, în același cui anin și cheia de la casă. O umbră de câine traversează tavanul pe diagonală. Îmi amintesc că dorm pe acoperiș sub cerul liber. Ca să nu sforăi mă întorc pe o parte. Fără să mă ridic orbecăi după paharul cu apă. O oră mai târziu adorm din nou. Cine mi-a pus pe ochi ochelari de soare? Din cauza febrei de august antenele de pe acoperiș scârțâie amețitor iar jos în curte copiii țipă ca pescărușii după ploaie.

Pepene roșu, pepene galben

Nu țin minte cu câte veri în urmă costărcii și-au croit culcuș pe creasta casei mele. Ieri, după ce am adormit, un minut mai târziu, am văzut cocostârcul cum se dă cu liftul, de la parter la etajul 18 și înapoi. Era îmbrăcat de zile mari, ca un dandy. Purta în subraț o lingură din aur. Iar în cioc îi fumega leneș un trabuc cu aromă de roze. Cu mâinile la spate, bățâia dintr-un picior ca un parlamentar care nu găsește cuvântul potrivit atunci când dă interviu jurnaliștilor. Am scos o roșie din buzunar, cu cheia de la apartament am împărțit-o în trei, i-am întins o felie cocostârcului. Am ridicat receptorul și am spus alo. Vocea de dincolo îmi părea cunoscută, cu toate acestea nu puteam înțelege cine era vorbitorul. Îmi vorbea când cu glas de femeie, când cu glas de bărbat. Am spus încă odată alo și am întrebat cine e. N-am mai aflat cine era, îmi comunica să ies afară.

Maria
Stan

POEME

matrioșka

regatul meu pentru o seară de mai
în care se ia inima
și se pune cu un picior în groapă
într-o inimă mai mare
așa cum mi-am aranjat pe rafturi
colecția de parfumuri
și romanele lui eliade
după ce nu a rămas decât scrumul
îmi simt buzunarele rupte
ca un sărut în gara din mangalia
trenul pleacă în cinci minute
de la linia una.

invisible disease

eram la o băută cu amica mea deznădejdea
deși în principiu refluxul gastroesofagian
mi se activează automat
fie și numai la gândul de alcool
„ia, bea și spune-mi care e șpilu” mă îndemna
nenorocita
păi uite care e treaba mademoiselle
am căzut într-o groapă și nu mă pot ridica
„nu-i asta o problemă amiga” mi-a răspuns
șireată
colțurile gurii ei se încrețiseră și mă îndemnau
să mă încrunt
de ce să nu îmbătrânesc zece ani dintr-un
singur gest până la urmă
un gest constant
frivol și sempitern
ironic
paradoxal
semeț chiar
și vistier al bunătăților
de a lua sticla și de a o duce la gură
„învață de la mine să ocolești realitatea
să te ridici în picioare când ți se pune
o întrebare dar să nu vrei să răspunzi
de teamă să nu îți tai singură creanga
de sub picioare
învață de la mine să îți pui ochelari de cal
atunci când adevărul e unica soluție
pe care nu o poți stăpâni
învață de la mine să nu bați niciodată
cu pumnul în masa altora
ci doar să taci la masa ta”
și în timp ce îmi înecam amarul în lichide
pe care nu le suportam
toate sticlele s-au spart
într-o veselie contagioasă și periculoasă
pe care nimeni nu a părut că o agreează
toți își acopereau ochii
ca nu cumva vreun ciob al decăderilor mele
să le străpungă retinele prețioase
am străpuns eu aerul cu brațele
lăsați cioburile să vină la mine
durerea să-mi paralizeze orice urmă
de remușcare
și i-am zis
„învață de la mine să te arunci în apă
chiar și atunci când nu știi să înoți

nu contează că malul e departe și apa
te înghite
măcar știi că ai încercat
învață de la mine să porți cămăși albastre
în loc de rochii negre
să dai peste nas alegerilor pe care singură
le-ai făcut
înainte să devii cine ești acum
învață de la mine să te apreciezi
atât cât trebuie
uneori chiar mai mult decât meriți
nu e nicio greșeală în a-ți acorda
toate trofee de care dispui
pune un picior în fața celuiilalt și ai să vezi
cum ieșim din groapă
învață de la mine să apuci o mână
atunci când toată lumea e la fel
de handicapată precum venus din milo”
deznădejdea e făcută din lacrimi sânge
și pământ umed
din toate promisiunile pe care ți le-ai făcut
și nu le-ai putut respecta
și urletul înnăbușit din miez de noapte
din semințele aruncate pe pământ arid
și ploaia din mijlocul lui ianuarie
e setea mistuitoare când în sticle nu ai
decât vin roșu la care ești alergică

dar am aruncat vinul
am spart sticlele
acum barul e gol
paharele-s cioburi
și în dreapta mea nu mai e decât o hologramă
mută și fadă a neîncrederii
îi ascult ecoul și ecoul mă ascultă pe mine
e atâta liniște și dezordine
dar sângele mi-e pur
vintrele curat
învață de la mine să te încrezi în ochii altora
atunci când nu mai ai decât
orbire.

confuzie

nimeni suntem noi și colinele astea
sunt terenul nostru de joacă
if (time)
să nu uităm să ne afundăm în mocirlă
până la genunchi
în timp ce domni cu ochi verzi citesc
pagini nescrise în ochii noștri
câinii de pe stradă spun povești când pun un
picior în fața celuiilalt hei câine cum este
să nu mai fii om
then (patience)
aruncăm cu zaruri împărțim jetoane
rădem ca bețivanii mângâind hieratic scaunele
roase de vreme de prin gări
nu mai știm cum e să nu dăm cu piciorul
cleștilor agățați pe culme
unde ne punem zilnic la uscat pielea udă
după ce nu mai rămâne decât
amintirea
mă tot uiți pe acoperișuri de case în ultima
vreme dar sunt atât de aproape de cer
am fost mai populați de atât
mai tineri decât goblin-ul din vama veche
mai calzi decât lemnele din soba buncii
mai statornici decât șoferul lui 85
mai puternici decât boabele de cafea
aruncate în debara
dar stând într-un bar din mine cunosc
de toată lumea
nimeni nu este om și mesele astea
sunt terenul lor de joacă

else
(breakdown)

POEZIE ÎN CONCURS

mă îmbrac în quiproquo
în timp ce îmi citesc scrisorile netrimise
port bocanci maronii ascult silent strike
mă uit pe geam și aștept

cancerpulmonar.exe

2.2

aveam șaispe ani și nimic de pierdut
mă credeam mare și tare
purtaam cămăși în carouri verzi roșii albe
eram mereu pe fugă visam că o să apară
și în viața mea un poet neînțeles care să scrie
despre părul meu negru
și alunița aruncată neglijent pe obrazul drept
într-o după-amiază de prier
ai devenit trecătorul meu câteva clipe
în intersecție
nu a durat mai mult până să treci pe roșu
iar eu să visez la cai verzi pe pereți în timpul
ăsta

am mers cu 85 eram mândră de mine
umblam singură prin bucureștiul pe care
îl doream atât de tare
călcam prin parcul obor toți copacii
se topeau în mine ca soarele în asfalt
mă urmau ca niște ibovnici
pe atunci nu îmi plăcea cafeaua
eram nemuritoare
când ai deschis ochii
aveai în ei harta cerului pe care acum
o am atârnată de perete
cu vega altair deneb
cu toate solstițiile și cu toată calea lactee
și amândoi urlau de prea multe dimineți senine
și înflăcărare

2.1

mă uit la ceas e 01:01
hm mă iubește cineva cu a
dar oare pe cine cunosc eu cu litera a

1.4

aveam șapțișpe ani și totul de negociat
purtaam maieuri gri mulate pe corp
am coborât din tren într-o dimineață de cuptor
oamenii stăteau pe scaunele albastre roase
de vreme
în fruntea cozii de la casa de bilete
aveam carnetul de note într-o mână
și reducere nu-mai-știi cât la sută
pe atunci nu fumam
tu nu aveai nicio problemă mi-ai zis
că tutunul e viața ta
vroiai să trăiești mult dar să mori tânăr
eu ți-am zis că ești nemuritor
ai râs și mi-ai luat o sticlă de coca-cola
când ai deschis ochii
nu a mai răsărit nicio stea de opal
alergau în ei drumuri de noroi și labirinturi
ale căror destinații nu le-am găsit niciodată
și cel mai trist era că
amândoi urlau de prea multe dimineți cenușii
și înghețate

(Continuare în pag. 19)

(Urmare din pag. 18)

POEZIE ÎN CONCURS

1.3.2

acum am aproape optișpe ani și totul de pierdut
port șosete flaușate și un pulover roz și pufos
care din motive dubioase îmi place foarte tare
stau la geam fumez o țigară ai fi mândru
de mine
mai iau o gură de cafea din cănuța roșie
cu un pseudo-chip de femme fatale pe ea
secundele fug pe lângă mine deși drumul
e înfundat de la început
și îmi cad încet cearcănele de la etajul trei
suntem mai efemeri ca niciodată
mă gândesc că atunci când m-am rugat
aka prier pentru întâia oară
nimeni în afară de mine nu te-a văzut
făcând echilibristică pe zebra șoselei
cu șireturile dezlegate de care am răs împreună
încă mai urăsc sărutul de eschimos
mai tare decât m-ai urât tu vreodată
cântecul pe care mi-l fredonai era prea
lung pentru
puloverul meu

1.3.1

vezi tu iubite
cum să îți spun
eu nu sunt decât ultimul monarh
al decedului meu
am pietre în călcâie
te rog să nu uiți că suntem robii aceluiași
dumnezeu

bem din aceleași mâini
ne mântuim prin aceiași ochi
și ne rugăm cu aceleași urechi

1.2

cum mai e viața noastră
păi stai să îți explic
robineții caloriferelor nu mai funcționează
la cât de frig e
la înmormântări ne sărutăm morții pe frunte
în timp ce îi plângem pe vii
umblăm fără fulare la gât ca să avem frisoane
pe părul strâns la ceafă
strada pietruită asimetric cu fulgi de cenușă
și aburi de vin fierț e încă nemișcată
privim triști spre străzile plouate
pe care ies umbrele umblătoare ca ciupercile
ne purtăm visele medalioane pe piept
viața e un joc de-a v-ați ascuns
stăm tot timpul lipiți de un stâlp numărăm
cu voce tare căutăm ne ferim ochii și tot
nu găsim
nu ne pasă de vârsta la care ieșim la pensie
cu cât ne dorim puțin cu atât ni se pare
că avem mai multe
iar eu iubite
în locul pozei tale din ramă am pus o oglindă
ca să îmi amintesc cine eram înainte de a te lăsa
să îmi dăruie sufletul ca pe niște
piese nenorocite de domino

1.1

acum tu stai la geam
fumezi o țigară și respiri marea adriatică
sau tireniană naiba știe
te uiți la ceas e 13:13
hm mă iubește cineva cu m
dar oare pe cine cunosc eu cu litera m

1.0

pe nimeni iubite pe nimeni

0

eu rămân în șosetele mele flaușate
și mor călcată de roțile propriului meu 85

Laurențiu
Belizan

silhouette

îți trebuie forță să rămâi singur
să-ți îmbraci gândurile în staniol
dând culoare vieții

întotdeauna ai de ales:
poți face lumea mai acceptabilă
sau să te tolerezi pe tine - cel dinafara ta
cu el nu ai aproape nimic de împărțit
poate corpul vesperal
adevărurile fruste - cruste ale minciunii
și norii - pleoape zdrențuite ale cerului
sub care înveți cocorii să zboare

poetul scrie de multe ori închis în oglinda
vorbilor
cu gândul la exhibările purificatoare
mi-aș dori să fiu mai degrabă
chiromantul actelor ratate

sper că
oamenii nu sunt metastaze ale lui Dumnezeu
și nu mă voi topi în întunericul umbrei mele
la capătul curcubeului există totuși ceva

punere în abis

avea branhii în locul ochilor
jur-împrejurul curgea în ele
lua durerea și o folosea
mărturisesc asta cu un soi de infirmitate

trebuia doar să pună catargul
și camera începea să plutească
deasupra Amazonului
indigenii defrișau o palmă din selvă
pământul rodea doar trei ani
apoi plecau și cântecele se auzeau până la noi
îmi spunea că uite de aia e nevoie
de mai multe iubiri

nu-i păsa că animalele s-au zbatut înainte
de a fi mâncate
și cel mai frumos vers este „să fie lumină”
energia statică a rochiei putea iniția
combustia spontană
a celui care îi zărea bruioanele frunții
Proust a scris despre Odette atâtea pagini
dar tot nu-mi dau seama cum arăta
un străin care a văzut-o i-ar face
un portret robot impecabil

și totul face implozie
toate bucățile acelea mici în care organizăm
trecutul ca să-l putem depăși
se depun în oase pe artere
devin inele saturniene ale inimii
ca într-un ritual de inițiere

oniromahie

vine o vreme când te gândești la viitor
ca și cum ai mânca boabe de struguri
pe întuneric
soarele îți răsare dintr-o rotulă și apune în alta
începi să semeni cu desenele copiilor pe asfalt
te așezi pe margine / fumul de țigară
devine un laț
de care se împiedică trecătorii
vine o vreme când nu mai încapi

între noapte și zi
umbra caută alt trup
ajunge la tine ca un melc traversând
o autostradă

epifanie

te iubesc așa cum își iubește un deținut
păianjenul
strivesc zilele le pun într-un colț al ferestrei
aștept să văd cum le mănânci
noaptea ies din tine fire lungi rezistente
ca niște gratii

umbra-mi ademenită
capul stă să-ntoarcă
trebuie să fii tare!
moneda lui Charon te arde în palmă

mi-ar plăcea să sculptez piese de șah din gheață
am juca până tabla s-ar umple de apă
luntrașul ne-ar urca la prora
orașele noastre au luat de-abia acum foc
Nero are alzheimer a uitat tot
nu mai știe nici măcar să se bucure
am rămas aproape singuri

i-au făcut o tomografie
în cap a rămas atât loc
încât ar putea intra lumea toată
acum știu!
ar trebui să-ți dau mai mult decât inima
și ficatul
ca să-i fac loc lui Dumnezeu

pe aici nu se întâmplă nimic

duminica dimineată vânzătorul de la Bingo
nu vine lângă coloane
nu este nimeni să oprească liniștea
doar profesorul ros de cancer
coborât din blocul bălțat cu polistiren ca din cer
îți povestește zâmbind că aproape a scăpat
răul este un bine iconoclast
și banii curg fără zgomot pe stradă precum
sângele în abatoare

acelerezi
parbrizul înaintează lent ți se lipește pe față
ca o mască

duminica la prânz
nu este nimeni să-ți spele mașina de praf
și cheaguri

la periferie păsările cuibăresc toracele vitelor
privind cu teamă din spatele vertebrelor
de șofran

în Antarctica s-a mai desprins un ghețar
cât un cartier
aici ghiociei și liliacul și-au întins dezgolite
gâturile emo în garar

orașul e cufundat în ceața ca de ambră
un geamăt surd crește în cupola de aer lăptos
ca și cum fiecare stradă ar avea glas
stropi stacojii cad de pe geamul unui lupanar

aș putea să-ți povestesc multe
dar până ajung la tine cuvintele
noi suntem deja altfel
și iubirea poate înțepeni ca un camion
sub o pasarelă

Mihaela Bacali

Lucian Blaga și revista **Gândirea** Pentru un spiritualism autohton, liber și creator

**Lucian Blaga, fondator
și colaborator al revistei **Gândirea****

„Gloria majoră” a **Gândirii** este aceea de a-i fi asigurat lui Blaga, una dintre cele mai originale conștiințe ale vremii, „ambianța prielnică înfloririi”, afirma Basil Munteanu în 1938, în momentul apariției lucrării sale de referință, **Panorama de la littérature roumaine**.¹ Într-adevăr, destinul literar al lui Blaga se proiectează pe fundalul **Gândirii**, revista a fost pentru poetul-filosof o adevărată rampă de lansare, o mare parte a operei sale a fost publicată aici. Ca membru fondator al revistei **Gândirea**, Blaga a fost printre inițiatorii mișcării gândiriste. El face parte din grupul de tineri care, în Clujul anilor de după Marea Unire, se hotărăsc să creze revista care va fi „locul de întâlnire” al atâtor tinere talente. Deși la început de drum, reușind „un buchet de tendințe centrifuge” și neavând încă un program, ceea ce îi leagă pe tinerii entuziaști este „atmosfera de colectivitate întemeiată pe prietenie”, unde, chiar dacă apăreau uneori „inimiciții, acestea sucombau repede în explozii de amicitie”.² Gândirismul, care se va naște încet-încet ca mișcare literară, este dominat de această atmosferă, el va reprezenta „efortul, cu totul aparte, aproape singular, de echilibru, de depășire a imediatului în zonele spiritului” și de ancorare a acestuia „în impulsurile vieții și ale etnicului”.³ Acea solidaritate de grup manifestată prin luări de poziție și prin susținerea reciprocă, a fost caracteristica fundamentală a spiritului gândirist.

Participarea lui Blaga a fost până în anii ‘40 „reală, sinceră și deosebit de eficace” și s-a materializat prin prezența „numelui poetului în toate bilanțurile și dările de seamă ale conducătorilor și criticilor revistei, în ieșirile lor publice pe teren național și internațional”.⁴ El a fost „răsfațatul revistei, capitalul cel mai de preț al acesteia”. „Nici Blaga nu a avut sentimentul că e un străin aici, ci, dimpotrivă s-a simțit la **Gândirea** în largul său, ca între prieteni și apropiați”. Aceștia au fost chemați „să-i elogieze nu de puține ori scrisul”.⁵

Nichifor Crainic a știut să recunoască încă de la început în Lucian Blaga „o apariție excepțională”, „meteorul venit brusc și fulgerând văpaie nouă, dincolo de munte”, „întâiul nostru scriitor care dilată în flacăra marii arte mitul național”. Revista propunea un program pe care opera lui Blaga se plia perfect: „mitul folcloric și misterul religios”, iar personalitatea lui Lucian Blaga se mișca și ea „între aceste două sorburi opuse” ce-și întâlneau „vârfurile în ea”. Conștient de valoarea deosebită a lui Blaga, Nichifor Crainic l-a stimulat continuu, cerându-i să fie prezent în mai toate numerele **Gândirii**, simțind că prin prezența lui crește prestigiul revistei.⁶

Blaga a fost cel care, încă de la primul număr, „a rămas credincios acestei publicații”,⁷ el a fost printre cei mai de seamă colaboratori și a fost unul din scriitorii foarte „activi” ai **Gândirii**, unde a publicat constant până în ultimii ani de apariție a revistei. Datorită prestigiului

său și al ascendentului moral pe care îl deținea în gruparea revistei, este menționat printre membrii colectivului redacțional, chiar și când o părăsește, după 1941.

Încă din primul an de apariție a revistei **Gândirea**, Blaga participă frecvent cu studii de filosofie culturii: un articol despre Spengler la rubrica **Cronica ideilor**, în primul număr, apoi în numărul 10 din același an, cu eseul **Revolta fondului nostru nelatin**, în care apără existența acelui fond slavo-trac, care este trecut de cele mai multe ori cu vederea, în favoarea latinității, cu studiul Ideile și variabilitatea lor funcțională, apărut la rubrica **Cronica mărunții** (an I, nr.20, 1921). Tot în decursul primului an, Blaga publică poemul dramatic **Zamolxe** (numărul 11-13). Începând cu 1921 până în 1932 și între 1937-1938, Blaga și-a publicat la **Gândirea** cea mai importantă parte a creației sale lirice, 80 de poezii, reprezentând mai mult de jumătate din sumarul celor conținute în volumele În marea trecere (1924), **Lauda somnului** (1929), **La cumpăna apelor** (1933), **La curțile dorului** (1938), precum și o mare parte din esistica și din viitoarele volume ale trilogiilor sale. Prin studii ca **Eonul dogmatic**, **Cunoașterea luciferică**, **Spațiul mioritic**, el a fost printre cei care au pus revistei „pecetea pogramatică” ce se va constitui în „cadrul filosofic spiritualist” în limitele căruia s-a mișcat gruparea revistei.

„Blaga poate fi cu greu închipuit activând în alt climat spiritual decât cel al **Gândirii**”, afirmă Ov. S. Crohmălniceanu. Vasile Băncilă este și el de părere că sistemul metafizic al poetului s-a născut și datorită atmosferei prielnice, spirituale, cultivate de **Gândirea**. Tot el comentează cu umor, afirmând că Blaga „își făcuse obiceiul și aproape toate cărțile lui au trecut întâi pe la **Gândirea**. Și-i un mare lucru! Ceea ce spunea un rătăcios atunci, nu era, în definitiv, un lucru rău: «A apărut **Gândirea**, iarăși cu nelipsitul articol, capitol adică, din noua carte a lui Blaga, care și așa o să apară în volum, peste puțin».(...) Ce-ar fi, azi, de exemplu, **Gândirea**, dac-ar lipsi colaborarea lui Blaga? Și pentru Blaga a folosit și pentru **Gândirea**.”⁹

Contribuția lui Blaga la configurarea climatului intelectual al revistei a fost esențială, dar relația a funcționat și în sens invers: revista, prin colaborării săi de seamă și în special prin Nichifor Crainic, a acționat ca un catalizator asupra ideilor lui Blaga. Eseurile sale de filosofie religiei, dar și parte din dramaturgia sa, ar putea fi, într-o anumită măsură, rodul discuțiilor sau al comunicării în plan spiritual cu membrii echipei **Gândirii**. Filosoful-poet remarcă el însuși aceste consonanțe de gând pe care le-a avut în primul rând cu Nichifor Crainic. Astfel, „în 1923 Nichifor Crainic publica un studiu consacrat unor forme populare românești de spiritualitate creștină (studiul **Iisus în țara mea** apare de fapt în 1922, *nota nstr.*)”, în același an Blaga publică drama **Tulburarea apelor**, în care un personaj misterios „întrupa niște crezuri, sau mai curând niște eresuri, de o vădită similitudine cu modurile populare pe care Crainic le pune în lumină. Coincidența a stârnit tot

entuziasmul meu”, se destăinuie Blaga.¹⁰ O altă „consonanță de idei” este cea din 1928: cei doi prieteni se întâlnesc în Elveția, la Kandersteg și, în timp ce colindau „pe sub coamele munților”, fac proiecte pentru viitor. Crainic îl sfătuiește pe Blaga să scrie „un eseu filosofic despre cultura noastră populară”, în care amândoi vedeau „cea mai frumoasă realizare europeană a acestui tip de cultură”. „Ani în șir m-a urmărit gândul și îndemnul lui Crainic l-am simțit ca o muștrare că tot întârzi”, mărturisește Blaga. „Cartea promisă lui Crainic nu puteam însă să o scriu decât în momentul când ea avea să se integreze organic în concepția mea filosofică. Așa a luat ființă **Spațiul mioritic**”, studiu de referință în bibliografia operei lui Blaga, publicat mai întâi în **Gândirea**. Astfel de „întâlniri”, „asonanțe, dacă nu chiar rime” au existat mereu nu numai între cei doi scriitori, ci și între Blaga și alți gândiriști, și este de presupus că ei s-au stimulat reciproc și au influențat în mod benefic, la rândul lor, atmosfera de efervescență literară de la **Gândirea**.

Reacții

Fiecare nou volum al lui Blaga a fost primit elogios la **Gândirea**, iar faptul nu era întâmplător fiindcă el reprezenta actul de susținere, venind din solidaritatea de grup a **Gândirii**, dar și „un act de recunoștință” pentru scriitorul care, prin participarea sa constantă la crearea atmosferei revistei, îi dăruise „lamura simțirii și a gândirii sale”. Era, totodată, „un act de gândire înțelegătoare” prin care contemporanii sunt datori față de „o apariție excepțională cum e a lui”.¹²

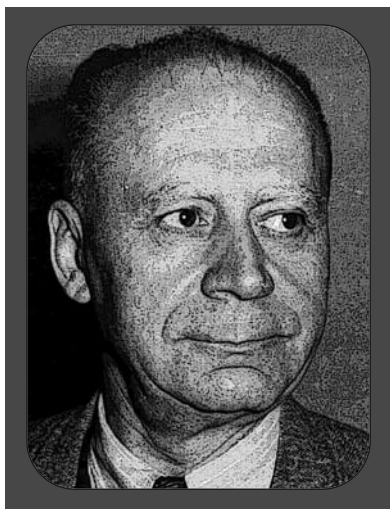
Cum a fost văzut Blaga la **Gândirea**? Până în ultimii ani de apariție a revistei scriitorul a avut recenzii favorabile pentru întreaga sa creație publicată aici, aceasta constituind o parte de rezistență a mișcării literare a **Gândirii**. Sunt numeroase articolele și comentariile ce i se consacră: în 1921 și 1922, Cezar Petrescu recenzează **Pașii profetului** și **Zalmoxe**, în 1923, Ion Marin Sadoveanu scrie despre **Tulburarea apelor**, în 1929, Al. Bădăuță publică un articol despre **Lauda somnului**, în 1930, Paul Sterian scrie despre Cruciada copiilor, N Crainic și Ion Marin Sadoveanu analizează **Meșterul Manole** în 1928 și 1929, iar Toma Vlădescu și N Crainic, piesa **Avram Iancu**, în 1935. Despre poezie publică articole inspirate: G. Călinescu, Tudor Vianu, Vasile Băncilă, etc. Revista a reacționat de fiecare dată când poetul a fost atacat, Crainic însuși s-a implicat de foarte multe ori în aceste luări de poziție, și s-a simțit dator să promoveze opera lui Blaga, chiar și când avea opinii diferite. În afară de Crainic, în anii de după 1940, niciun colaborator al **Gândirii** nu a fost defavorabil în privința receptării lui Blaga, observațiile care i s-au făcut (Brucăr, Petrovici, Petru P Ionescu) au fost în limitele bunului simț și ale cordialității, iar articolele detractorilor apar în general în alte reviste.

Crainic a fost mereu elogios(a se vedea și **Corespondența Lucian Blaga-Nichifor Crainic**), el intuiește încă de la primul volum de versuri valoarea excepțională a scriitorului, apoi comentează entuziast fiecare nou volum al lui Blaga, uneori e de-a dreptul gelos, ca și cum ar fi dorit ca poetul să rămână numai proprietatea **Gândirii**, îi acordă o independență totală.

În 1930, Crainic a conferențiat despre **Eonul dogmatic** la Radio, vorbind despre studiul blagian ca despre un eveniment magistral, calificând-l ca „întâia operă de gândire originală românească”. Peste doi ani, în 1932, el

(Continuare în pag. 21)

(Urmare din pag. 20)

Lucian Blaga și revista Gândirea

revine asupra subiectului, lăudând forța și originalitatea lucrării: „Scrișă cu desăvârșită siguranță de sine, ea nu e mai puțin expresia profunde neliniști ce bânuie veacul nostru și a setei de absolut către care aspirăm cu toții. Dacă, după cât s-a putut vedea în treacăt, eu nu subscriu la concluziile lui Blaga, nu mă pot opri, totuși, de a saluta cu entuziasm forța originală cu care el analizează structura dogmei și definește intelectul și metoda care au formulat-o”¹³. Peste alți doi ani, în 1934, el va aprecia întreaga construcție filosofică a lui Blaga în aceeași termeni apologetici: „Cu cel de al treilea volum, *Cenzura transcendentă*, care încheie întâiul ciclu din sistemul său de filosofie, Lucian Blaga atinge o culme la care nu s-a ridicat nimeni din neamul nostru”¹⁴. Crainic a considerat până la un punct o datorie de onoare în a susține creația prietenului său.

El nu s-a oprit numai la declarații personale de adeziune, ci a dedicat poetului și filosofului Lucian Blaga un număr omagial din *Gândirea*, numărul 8 din decembrie 1934, ca o anticipare a împlinirii vârstei de 40 de ani și a împlinirii a 15 ani de la debut, o ocazie de a informa publicul cititor asupra creației realizate de poetul, filosoful, dramaturgul și eseistul Lucian Blaga. Numărul se deschidea cu articolul lui Tudor Vianu consacrat lui *Lucian Blaga – poetul*, urma *Lucian Blaga și mitul dramatic*, al lui Dragoș Protopopescu, apoi *Stilul interior al lui Lucia Blaga*, al lui Emil Cioran, *Filosoful Lucian Blaga*, de I. Brucăr, cel al lui Vasile Băncilă despre *Lucian Blaga eseist*, spre a se încheia cu un portret global al lui Nichifor Crainic, intitulat *Câteva notițe despre Lucian Blaga*. Sunt avute în vedere toate compartimentele operei, de la filosofie, la dramaturgie și la eseurile pe care le-a închinat problemelor de filosofie a culturii, religiei sau legate de etnic.

Pe parcursul anilor, Crainic a scris nu mai puțin de 20 de articole despre Blaga, în care a comentat cu entuziasm operele sale literare și filosofice, i-a conferit mereu locul de frunte în gruparea *Gândirii*, l-a apărut împotriva unor interpretări nepotrivite.

Până în anii '40, nimeni nu are curajul să-l critice pe Blaga la *Gândirea*. Cei care au îndrăznit totuși au fost Petru P. Ionescu, care o face pe un ton respectuos, cu obiectivitate, și Ion Coman, pe subiectul *Getica stilistică*, mai puțin elegant.

Și totuși, în ultimii ani de apariție a revistei *Gândirea*, Nichifor Crainic se distanțează tot mai hotărât de filosofia lui Blaga. Disputele de natură ideologică se adânciseră între ei, în 1942, Blaga publicase *Religie și spirit*, care stârnise o opoziție vie din partea teologilor. În articole defăimătoare, ca de exemplu *Transfigurarea românismului*, articol publicat în nr.

4, din 1943, al revistei *Gândirea*, Blaga devenea ținta unui atac de fond. Intervențiile lui N. Crainic din perioada menționată sunt lipsite de orice reverențiozitate, urmărind discreditarea totală a poetului. Tonul este persiflant, critica răuvoitoare.

Gândirismul – apropieri și distanțe

Lucian Blaga a fost, ca membru fondator al revistei, unul din inițiatorii mișcării de la *Gândirea*, iar mai apoi, așa cum s-a văzut mai sus, a rămas unul din colaboratorii săi cei mai asidui. Prin cei doi corifei ai săi, *Gândirea* a rămas o expresie a memoriei „celor doi Dionisi” citați de Blaga: „Dionysos, zeul veseliei de aur și Dionisie Areopagitul, lumina înaltă a Răsăritului”. Dacă revista s-a menținut pe terenul unui „spiritualism liber și creator în sens înalt românesc”, a cultivat mereu „o unitate de atmosferă”, iar Nichifor Crainic a rămas tributar unui spiritualism dogmatic, Blaga s-a considerat dintotdeauna reprezentantul unui „spiritualism mitic, creator și liber în cadrul constrângerilor firești și subconștiente ale unui „stil” (subl. nstr.). Refuzând să rămână prizonierul unui dogmatism steril, Blaga a adus în paginile revistei orientarea către estetic, către filosofia culturii, către mitic, și a aprofundat direcția religioasă, conferindu-i mai multă substanță, adâncime, depășind dogmaticul considerat de el o piedică în creația unei arte autentice. El a fost, încă din primii ani un promotor al acestei direcții care privilegia libertatea creației, „o libertate a mișcării”, acea „stângă” a revistei, diferită de „dreapta” acesteia, caracterizată de „un crez literar și metafizic tradițional”.

Gândirea însă, ca grupare, nu a avut o poziție partizană. „*Gândirea* a avut câteva linii de conduită, atitudini, orientări, dar la curțile ei personalitatea creatoare n-a suferit niciodată vreo îngrădire. *Gândirea* a îndrumat cu generozitate, dar nu a tăiat aripile nimănui”. Cea mai clară dovadă este faptul că „poeziile, dramele și studiile filosofice” pe care Blaga le-a publicat aici „au fost întotdeauna «eterodoxe»”, cum le auto-caracterizează el.¹⁵

În corespondența cu Nichifor Crainic, în mare măsură confiscată de securitate, dar și în scrisoarea adresată lui Tudor Vianu, Blaga se delimitează de direcția ortodoxist-dogmatică pe care o aveau unii din colaboratorii revistei. El îi cere directorului *Gândirii* să nu limiteze programul revistei la spiritualitatea ortodoxă. În *Filosofia stilului*, ca și în alte studii și articole, el afirmă că ortodoxia este numai un element, un caz al spiritualității autohtone.

Dacă revista *Gândirea* a fost pentru Blaga o adevărată rampă de lansare, nu același lucru se poate afirma despre ideologia gândiristă. El și-a afirmat în numeroase momente indepedența de gândire și neputința de a se înregimenta. La început activitatea lui stă necondiționat sub semnul gândirismului. Blaga fiind unul din colaboratorii principali ai *Gândirii*, și prin studii ca *Eonul dogmatic*, *Cunoașterea luciferică* sau *Spațiul mioritic*, a avut un rol considerabil în crearea orientării revistei. Ceea ce a contribuit la apropierea lui Blaga de *Gândirea* a fost în primul rând „cadrul filosofic spiritualist”, apoi „aversiunea sa structurală pentru formele civilizației moderne citadine (pozitivism științific, utilitarism economic, tehnică, mașinism), cât și simpatia lui adâncă pentru diferitele manifestări ale sufletului primitiv (practici magice, reprezentări mitice, credințe religioase etc.), toate aceste idei izolându-l de celelalte grupări literare ale vremii, atât de sincronismul profesat de *Sburătorul*, cât și de „pozitivismul

scientist și de raționalismul *Vieții românești*”. Ce îl mai apropie pe Blaga de gândirism este neîncrederea arătată rațiunii, cultivarea misterului, încercarea de a explica alcătuirea lumii printr-un factor transcendent, numit Marele Anonim, ideile legate de „frumusețea sofianică”.

Și totuși, acest paralelism ideologic a mers până la un punct. „În realitate, Blaga (...) vădește cu pronunțate înclinații teiste, chiar mistice, dar nu are nimic comun cu credința creștină. El contestă tuturor religiilor calitatea de a fi în posesia unui adevăr ultim revelat, considerându-le plămuiuri ale sufletului omenesc, egale în relativitatea lor cu teoriile generale științifice, cu miturie, cu construcțiile metafizice sau cu creațiile antitice”. Ce îl desparte de ideologia gândiristă? Poetul se delimitează mereu de ortodoxismul literar al lui Nichifor Crainic, considerându-se un adept al unui „spiritualism mitic”, iar în cadrul celor două grupări ale revistei: dreapta tradiționalistă și stânga, „mai chinuită” și „punând accentul mai mult pe creație” se consideră ca făcând parte din cea din urmă.

Dacă Blaga nu poate fi încadrat în ortodoxismul practicat la *Gândirea*, în aceeași măsură, afirmă Crohmălniceanu, el nu poate fi considerat un tradiționalist, în sensul apropierii de Semănătorul, de exemplu. De altfel, el se delimitează și de această posibilă apropiere. (vezi *Gândirismul, Răspuns la discursul de recepție în Academia Română a lui Nichifor Crainic*).

Deși filosofia sa, cea a matricei stilistice, implică legătura cu trecutul, iar viziunea pe care o are asupra satului românesc este una „arhaizantă și fixistă”, pentru el conceptul de tradiție se situează complet „în afara istoriei”. De altfel, Blaga a arătat un interes la fel de mare culturii arhaice, cât și experiențelor artistice moderniste, ca de pildă expresionismului, de aceea însuși Lovinescu îl plasează, în Istoria literaturii române contemporane la capitolul *Contribuția modernistă a Ardealului*, reprezentant al unui „tradiționalism metafizic”.

Concluzia, clar formulată de Crohmălniceanu, este aceea că Blaga nu poate fi totuși încadrat în ideologia gândiristă, decât cu serioase rezerve. „pe de o parte e investit cu misiunea de mentor spiritual, pe de altă parte se găsește în flagrante contradicții cu însăși esența doctrinei pe care o propovăduiește. El apare astfel pe decorul bisericii gândiriste ca un fel de ciudat mitropolit eretic”.¹⁶ La aceeași concluzie ajunge și Dumitru Micu, care este și el sceptic în privința încadrării lui Blaga în curentul gândirist: „Ce delimitează scrisul său structural, de acela al confrăților din aripa dreaptă a *Gândirii* e modul aparte și, implicit, nivelul teoretic (incomparabil superior) al abordării chestiunilor. Blaga nu gândește problemele asemenea lui Crainic, Dragnea și alții, utilitar și conjunctural, ci filosofic. Nu-l preocupă funcționalitatea imediată, finalitatea istorico-politică a faptelor de cultură, ci semnificația lor principială, permanentă. Un motiv pentru care autorul *Spațiului mioritic* nu poate fi considerat un gândirist, ci un „gândirist”, cel mult între ghilimele. Principala trăsătură de unire între opera lui Blaga și climatul *Gândirii* este autohtonismul”. Dacă Lucian Blaga a acordat ortodoxiei o poziție aparte față de celelalte confesiuni creștine, înfățișând partinitor, în *Spațiul mioritic*, modul ortodox al reprezentării transcendentului, faptul se explică prin aceea că, pe de o parte ea „lasă totuși mai multă libertate gândirii speculative decât catolicismul”, iar pe de alta, păstrează în straturile adânci urme de mitologie păgână”, fapt „ce-i conferă un farmec sui-generis, de

(Continuare în pag. 22)

(Urmare din pag. 21)

Lucian Blaga și revista Gândirea

care e lipsită atât credința protestantă, cât și cea catolică”¹⁷.

Și totuși G.Călinescu, în **Istoria literaturii române**, îl așează pe Blaga în capitolul **Ortodoxiștii. Momentul 1926. Iconografia mistică. Doctrina miracolului**, imediat după Nichifor Crainic, considerând că, după o trece-re, cu **Pașii profetului**, prin „panteism sau mai bine zis panism”, și, cu **Zamolxe**, prin tracism, Blaga se apropie „de existența noastră reală, românească”. „Tracismul e o abstracțiune, iar panteismul curat o filosofie fără mitologie constituită. Poporul român este creștin și Dumnezeu creștin este exterior lumii. Dar cum sufletul popular nu atinge niciodată absolutul, caracteristic spiritualismului, poetul se va opri la mijloc între cer și pământ (atitudine eretică, dar singura cu putință în poezie și în orice legendă, dovadă franciscanismul) și va continua să pipăie concretul lăsându-se nostalgizat de Spirit”¹⁸. „Etichetarea lui Lucian Blaga ca «ortodoxistă», operată de G.Călinescu în **Istoria literaturii române** e arbitrară”, consideră Dumitru Micu, în anii în care ideologia comunistă nu-i îngăduia totuși să afirme altceva, „«ortodoxismul», dacă totuși ținem morțiș să-l numim astfel, al literaturii blagiene, diferă nuclear de ortodoxismul doctrinar al **Gândirii**. Cu toate sfi-oasele veleități de independență, gândirismul tindea să ducă literatura sub «coviltirul de azur» al Bisericii, să o subordoneze Dogmei, în timp ce Blaga a valorificat, în toată libertatea, fărămele de mituri, eresurile, credințele necanonice într-un cuvânt, substratul păgân al religiozității populare”¹⁹.

Raporturile lui Blaga cu gândirismul sunt foarte clar exprimate în scrisoarea către Tudor Vianu (datată Berna, 2 mai 1930). Interesul scrisorii este deosebit, deoarece, pentru prima oară, Blaga își definește foarte clar poziția sa în raport cu gândirismul, independența sa de gândire, delimitarea de dogmatismul, rigid pentru el, al mentorului **Gândirii**. El își autodefinește poziția ca „spiritualism mitic”, și se auto-caracterizează ca „eretic” față de ideologia promovată de Crainic, prin „clivajul profund care l-a separat de linia doctrinară imprimată revistei” de mentorul ei.

„Citesc în ziarul **Pax** de la Paris un articol al tău despre ideologia română contemporană. În acest articol m-ai amintit și pe mine ca discipol întru ortodoxie al prietenului nostru comun, Nichifor”. Blaga pune în evidență „diferența de concepție” între Crainic și el, afirmând că „însuși Nichifor Crainic a primit de la mine o serie de scrisori prin care ceream să nu se limiteze programul **Gândirii** la spiritualul ortodox, visăm ca acest program să fie simbolic – o verticală bipolară, spiritualitate sus, adâncirea anonimatului etnic sus(...). Ideologia aceasta am expus-o și în **Filosofia stilului**, în 1924. Ortodoxia e numai un caz al spiritualității spre care tinde apetitul metafizic al generației noastre”.

A doua idee pe care o enunță Blaga este aceea că „spiritualismul” său s-a format încă din primii ani ai apariției sale literare, că acesta „s-a adâncit deplasându-și accentul spre anonim”, că întâia operă în care a reușit să dea expresie poetică etnicului a fost **Zamolxe**, o dramă în care „misticismul panteist-creștin triumfează asupra luteranismului și ortodoxiei”.

Există paralelisme între ea și unele idei din articolul de temelie al lui Crainic **Iisus în țara mea**, apărut în același timp, dar ca întreg, drama lui Blaga exprima „altă ideologie decât

articolul lui Crainic”. „În piesa mea era o spiritualizare pur și simplu, și un mit (Iisus-Pâine).”

O a treia delimitare este aceea că în piesa **Fapta** se întâlnesc, pe lângă această „verticală spirituală” și unele elemente de „stricăciune bizantino-preotească și un motiv bogumilic”. Următoarea idee, adusă de Blaga ca probă în favoarea argumentației sale, este că „în **Meșterul Manole** starețul care reprezintă ortodoxia e însă bogumilist”. Atmosfera este ortodoxă, dar spiritualitatea piesei „e spirit pur și simplu”. Ultima idee-argument este aceea că în „**Cruciada copiilor** nu e triumful ortodoxiei asupra catolicismului, cum a crezut cineva, ci triumful tragic al spiritualității copilului, dincolo de sterila dialectică catolico-ortodoxă”.

După această punere în gardă privitoare la dramaturgie, Blaga se consideră îndreptățit să vorbească despre opera sa poetică, în care a utilizat „uneori motive «ortodoxe»”, dar le-a întrebuințat „pe un plan mitic și nu ideologic”. „În operele mele poetice nu puteam să exprim decât un temperament și o tendință; mi-au stat la îndemână diferite mituri și motive: între ele ar putea fi și unele creștin-ortodoxe”. „Diversele mituri și concepții utilizate în opera mea poetică se rapoartă (sic) la concepția mea spiritualistă („verticală”) ca mărimile aritmetice algebrice. Unuia și aceluiași termen abstract al metafizicii mele spiritualiste îi pot corespunde diverse valori mitice-concrete”.

În finalul acestei pledoarii în favoarea neimplicării sale în curentul strict dogmatic, ortodoxist, promovat de Crainic, Blaga îi cere prietenului său ca: „în numele prietenei noastre, să rectifici ce ai afirmat în articolul din **Pax**” (p.92). Blaga își definește aici cu claritate coordonatele gândirii sale în raport cu ideologia gândiristă: ele sunt expresia acelei „verticale” care leagă „cerul” spiritualității de „pământul” etnicului și își clarifică poziția, arătând că nu este un adept al dogmatismului religios, ci al „spiritualismului mitic”, în care intră atât idei creștine ortodoxe cât și motive și mituri păgâne. „Sunt la fel de departe de dogmatica creștină, ca și de metafizica laică”, mărturisește el, punând în evidență starea sa de insubordonare față de orice sistem codificat, singularitatea și independența sa în sânul grupării de la Gândirea. 20

Note

- 1) **Basil Munteanu, Panorama literaturii române**, Ediție îngrijită de Eugen Lozovan și Ruxandra D.Sheldon, Cleveland, 1996, R.D.Sheldon Enterprises, Inc, p.141
- 2) **Lucian Blaga, Începuturile și cadrul unei prietenii**, Gândirea, an XIX, n.4, aprilie 1940, p.225
- 3) **Lucian Blaga, Gândirismul, Răspuns la discursul de recepție în Academia Română a lui Nichifor Crainic**, rostit în ședință solemnă la 22 mai 1941, publicat în Gândirea, anul XX, nr.6, iunie 1941, p.280

4) **Mircea Popa, Lucian Blaga și contemporanii săi**, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007, capitolul Nichifor Crainic - *De la prietenie la ruptură*, p.97

5) ibidem, p.93

6) **Nichifor Crainic, Câteva notițe despre Lucian Blaga**, anul XXIII, nr.8, decembrie 1934, p.348

7) ibidem, p.350

8) **Ov. S. Crohmălniceanu, Lucian Blaga**, Editura pentru literatură, București, 1963, p.7

9) **Oprisan, Ion, Lucian Blaga printre contemporani, Dialoguri adnotate**, Ediția a II-a, revizuită, augmentată, necenzurată, Editura Saeculum, Editura Vestala, București, 1995, p.72

10) **Lucian Blaga, Începuturile și cadrul unei prietenii**, art.cit., p.226

11) ibidem, p.227

12) **Nichifor Crainic, Câteva notițe despre Lucian Blaga**, art.cit., p.348

13) **Nichifor Crainic, Un gânditor: Lucian Blaga, rânduri întârziate**, Gândirea, an XII, nr. 7-9, septembrie-noiembrie 1932, p. 322-324

14) **Nichifor Crainic, Câteva notițe despre Lucian Blaga**, art.cit., p.348

15) **Lucian Blaga, Începuturile și cadrul unei prietenii**, art.cit., p.222-224

16) **Ov. S. Crohmălniceanu**, op.cit., p.7-14

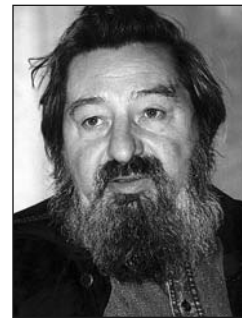
17) **Dumitru Micu, Gândirea și gândirismul**, Ed. Minerva, București, 1975, p.152

18) **George Călinescu, Istoria literaturii române**, Editura Minerva, București, 1982, p.877

19) **Dumitru Micu**, op.cit., p.157-158

20) **N. Tertulian, Originalitate și conformism**, Scrisoarea adresată în 1930 de Blaga lui Tudor Vianu, Manuscriptum, an X, nr.1, 1979(34), p.89-92

MANUSCRIS

Gheorghe Istrate

Gata

in memoriam: Leonid Dimov

într-un fel eu de mult eram gata
într-un fel eu am fentat și armata
într-un fel am fost chiar copil
cu tălpile arse de pământul fosil
într-un fel m-am plimbat pe cianură
ca pe o șosea vicienindu-mă că e pură
într-un fel m-am urcat din călcăie pe umeri
neprimind, Moarte, oasele să mi le numeri
într-un fel am cercetat sfârșul mirării
muiat în laptele fetei și al înserării
într-un fel m-am îmbrăncit în beton
și în Kant

în stâlpii puterii cu frunțile-n cant

crematoriul morților decisese
să fac parte dintre eroi și decese
dar eu virgin m-am retras
în propriul meu parastas

cine nu e gata
îl luăm cu lopata!...

într-un fel eu de mult eram gata
într-un fel eu am fentat și armata
într-un fel am fost chiar copil
cu tălpile arse de pământul fosil
într-un fel m-am plimbat pe cianură
ca pe o șosea vicienindu-mă că e pură
într-un fel m-am urcat din călcăie pe umeri
neprimind, Moarte, oasele să mi le numeri
într-un fel am cercetat sfârșul mirării
muiat în laptele fetei și al înserării
într-un fel m-am îmbrăncit în beton și în Kant
în stâlpii puterii cu frunțile-n cant
crematoriul morților decisese
să fac parte dintre eroi și decese
dar eu virgin m-am retras
în propriul meu parastas

POETUL LUNII SEPTEMBRIE

Emil Niculescu

SCARA

Noapte caniculară, în care prind a cade –
Cuirasa-i de chitină -, cu zgomot de grenade,
Gândaci care, pe ghenă, concurs fac
de-alpinisme,
Fără de, kafkiene complexe, defetisme.

Și-ți amintești, taman azi, agapa liceală –
Primul fuștei urcat pe o scară socială.
Toți la costum, fără habar de-un Sfânt Ioan,
Un rigorist, se pare, cam antediluvian.

Apoi, armata, alte școli crude ale vieții
Au fisurat puternic fervoarea tinereții,
Și, pe acolo-, -n taină, potopul de plăceri
S-a scurs. Cât o gamelă. Și parcă a fost ieri.

MICĂ ISTORIE

Urbe de câmp cu târg și cu stație de poști-
Menzil - cu mizilicuri luate la bot de cai
Pe unde, cândva, dropii umblau, firese,
cum cloști,
Și-un Odobescu, tânăr, e-n cinegetic rai.

Funcționă, cu brio, aicea, un primare
Brav precum fu spartanu-i tiz, zic Leonida,
Protocronist de geniu-n chestii de integrare
Europeană. Cine-i plivește pălămida

Crescută-n voie peste cadavrul suicid,
Cel dat pieirii tocmai prin roțile de tren,
Când Ion Luca, însuși, făcu din întreprid
Un personaj de schiță și un simbol peren?

Căci, ca la Termopile, în gara din Mizil,
Nu perșii-au avut frână, trufașul berlinez
Și-a oprit alergarea și-a pufăit docil,
Din aburi ca un negru motan, neam siamez.

Cine-ar fi bănuir că, din geamăn burg
– Breslau,

Care, ca și Mizilul, era-n drum spre Berlin,
Ne vor veni războinici purtând manta feldgrau
Și-n vechea reședință de plasă-or sta puțin

Cât să-și refacă-, -n grabă, moralul zdruncinat,
De Averescu, primul, -n Mărăși-,

cu fermă armă,
În chiar tractirul care fusese-amenajat,
În urbea podgoreană și-n singura-i cazarmă.

Bătrânu-Argetoianu, frivol, a consemnat
Acest afront în pagini, sunt nouăzeci de ani;
Dăm fila, ca aceia ce s-au cam săturat
De viziuni stârnite de vinul de Tohani,

Și-l toastăm, mai bine, pe liricul Ranetti,
Care-a găsit s-astruce acestui loc, în poală,
Drama unui Romeo-altoită Julietei,
Cu mult mai dureroasă și mai universală.

AMBUSCADĂ

Cum samurarii unui mort șogun,
Câinii de toate străzile dispun.

Cine e-un domn și care un nebun,
Vor stabili din scurt și în comun,
În timp ce, dimineața, la padoc,
Hingheri ciocnesc o țuică: „Hai noroc!”

FEMEIA DE LEMN

După un desen de Alex Ivanov

Era un timp când, mlădioase,
Ieșite din licee, parcuri,
Le-ai fi-ncordat – nipone arcuri
De spart armuri ca pe-o mătase,

Și-o vreme când doar o vibraie
A arcului sprâncenei lor
Putea induce, migrator,
Un gest de Werther (în reluare).

Femei ce-avariază droturi
Și paturi antice de nuc
Și, zurbagii, în zori se duc -
Torente rupând punți și cioturi.

O, seve dulci și seve-amare,
Trase de-aceeași rădăcină,
Din întuneric spre lumină
Și din cristelniți spre ferpăre,

Ani pun pe trunchiuri, tot mai groase,
Verigi, în repetat inel,
Alterând fostul top-model
Cu ample scorburi adipoase,

Femei de bambus, lung crăcoase,
De cedru de Liban, ce fu
Umbră lui David, de-acaju,
De palmier, de chiparoase,

De abanos și de sequoia,
Pentru proteze de pirați,
Cosciuge-alcov de-aristocrați,
Femei din lemn de cal din Troia,

Femei, la prețuri mai ușoare,
De soc, de tei, de lemn cânesc,
Ce iute ard și nu-ncălzesc,
Rășini fosile - chihlimbare.

Din rumegușul ce rămase -
Viața cu joagărul trecu -
Acuma, când „rien va plus“,
Ies doar femei de lemn-tănase,

Una din alta - matrioșe -
Prinse cu-celași super-glue
De mâna care le făcu,
Demult, fantastele eboșe.

HRONIC

Spre-a căuta cu râvnă, genus loci,
Se-nșiră, cu lanterna, dobitocii.

Calmul valorilor, aicea, nu e
Decât, la capul morților, cățuie.

Nimic de scris, de nu crezi, vino,
Să sugi din unghii Pietro Aretino.

CITIRE SOLD

Bugetul meu se subțiază
Mai grav ca stratul de ozon.
Mâine-i salariul. Azi (amiază),
Mai am, în sold, cam sub un ron,

O sumă care nu permite
Retrageri, decât către casă.
Discursuri, vag îndrăgostite,
Nu sunt în cea mai bună pasă,

Astfel că, muză, zât!, mă lasă
Și dute-n treba dumitale,
Nu-mi place Brecht și fac grimasă
La „Opera de trei parale”.

Mai bine Maiakovski fu cu

„O sută cincizeci milioane” –
Schimbând moralul, soarta, look-ul,
Istoriei contemporane.

Dar câte „Harașol!”-uri poate
A pronunța și revolverul?
Tovarășă posteritate
Își cam desfide cavalerul.

MICA PUBLICITARE

Motto: „...recad și nu mai tac din gură”
G. Bacovia

Catedră pentru cursul de uzură
E scoasă la concurs. Nu o să fie
Decât examen fizic, de structură.
Bacovia, la bibliografie.

VESTITORUL

Pe-aici, acum o clipă, a trecut,
Ologul, olăcarul surdo-mut,
Cu-atâtea știri, luate dintr-un sorb,
De-un martor ocular bătrân și orb:
„De intră marțienii în război,
Ne ia sub arme, dracu, și pe noi!”

TEMĂ

Printre lucruri, cu mize mari, firește,
Și-un creier ce, deja, se giorșăiește
Ce ar mai spune-acum, în vraștea orei,
O pagină de versuri meritorii?

Parcă mi-aduc aminte ca prin vise
Cărți, în copilărie, nepermise –
Colecția „Cinci lei” (sau cin’s’pe, poate?),
Neprețuite, veșnic laudate.

Viața, țiganca, peste fusta-n zdrențe,
Ne-nșiră, pithiatic, pasiențe,
Boscorodind pe trefla de tarot:
„Cine câștigă, pierde tot.”

ȘANTIER

Istorici pricepuți, spre-a spori gnoza,
Fac excavații după Petru Groza

Și redactează, rotunjindu-și leafa,
Mici paralele cu-Ana și Caiafa.

Arheologi robaci vor ști că sapă-n
Șapte decenii de argili și rapăn

Băieți cu carte își vor toci coate
Păscând dosare desecretizate

Ei vor realiza ce sincer geme
Depozitul de bibliografeme

Sau cum și diaspora, totuși, muge
Sub forțe-accelerat de centrifuge

Și ce policier plin de palpit e
Un turnător, în viață, să-l invite

A-și recunoaște singur propriul script,
Pe cine, când și pentru ce l-a fript.

Și cum, după decenii insipide,
Iată că paranteza se deschide:

E-un șantier în care săpătorii
Pot să-și chivernisească și feciorii.

PROZĂ ÎN CONCURS

George Anton

Ca nisipul, umbra salcâmlor

Forfoteala de dimineață care așezase suflarea satului la cele obișnuite ale zilei de duminică se încheiase de mult: bătrânele și bătrînii satului îmbrăcați în negru și cu busuiocul în mână se scurseseră de pe toate ulițele spre centrul satului și acum moțâiau în stranele bisericii; femeile mai tinere care rămăseseră la bucătăreala de duminică aruncaseră cojile de ceapă, cartofi sau morcovi la găini și mai răsuflau un pic; bărbierii și primeniții, bărbații din această parte a satului erau adunați cu toții la discuțiile de duminică sub salcâmi care le asigurau umbră pe toată ziua. Pe vine, rezemați de gardul lui Pielaru sau tolăniți direct pe troskotul șanțului, purtau același discuții dintotdeauna împănate cu hohote prelungi de răs și nu simțeau cum trece timpul. Cînd de prin curți, de prin gospodării, câte o boare de vînt avea să aducă mirosuri de găină friptă, de ostropel sau de borșuri tari, era semn că bucătărele începuseră să ridice capacele oalelor și ale cuptoarelor să prindă momentul potrivit pentru a stinge focul; că din moment în moment, de după curbă vor apărea primii bătrîni care se întorc de la biserică și că în curînd vor fi chemați la masă.

Cu ochii spre curba respectivă unul zice, ceva mai tare :

– Mă, ăla nu e Tălăgae...

Întoarseră privirile într-acolo după care își verificară vecinii. Tălăgae lipsea. Nimeni nu-i băgase de seamă absența și nici nu era prea greu. Rareori își dădea cu părerea iar cînd o făcea nimeni nu-l contrazicea și nici nu ducea mai departe opinia lui. Tălăgae era un om sărac care se străduise, și reușise, să țină permanent pasul cu ceilalți. Stătea la șosea, la trei case de locul de adunare, într-o curte ce aducea cu o șosetă ceva mai mare. O deschidere mică la șosea doar cât poarta și lățimea unei case mici, de chirpici, cu o săliță cu trei stîlpi. După căsuță, curtea o cotea pe după casa lui Băjan și unde ar veni să stea vârful degetelor, avea cotețul porcului, cotineaua găinilor și privata. Pe mica bățatură din curba șosetei avea „bucătăria de vară”: sus, lângă casa lui Băjan, un cireș sub care era masa și în continuarea casei, mai spre călcăi, pirostriile pe care nevasta lui gătea „în sezon.”

În timp ce acela se apropia și era tot mai clar că el era, fiecare căuta să-și formeze o părere cam unde ar putea veni el acum. La primărie nu se mai ducea nimeni decît după certifi cate de naștere, de deces, nunți nu se mai făceau, altfel cum te prindeau trebuia să faci contract de porc, de ouă sau de alte produse. La frizeria din centru, sigur nu, toți din această parte a satului se tundeau la Ghindocu’, un om cam pe jumătate, care sîmbăta și duminica făcea pe frizerul pentru doi lei de cap tuns chel. Atunci ce era cu el, îmbrăcat așa de sărbătoare, prin centrul satului? Șapca nouă de pe cap le dădea idei dar așa ceva era peste măsură, îi speria. Unul băigui:

– Băi, să știți că ăsta a făcut-o....

Era exact de ce se temeau toți să audă.

Așteptară în liniște așa cum așteptau să treacă un cortegiu funerar. Tălăgae simțise privirile lor și aci își îndrepta spatele să ia o figură mai semeață, aci îi cădeau umerii și devenea umil. Trecu în tăcere printre cei rezemați de gard și cei tolăniți pe iarba șanțului și cînd se depărtă vreo câțiva metri, fără să spună un cuvînt, unul rupse tăcerea:

– Mă Tălăgae, ia stai mă oleacă, e adevărat? dar el nu răspunse, doar se îndreptă iar de spate.

– E adevărat mă. Avea carnetul roșu în buzunarul de la piept

Stăteau năcuți, era peste orice închipuire. În partea asta de sat nu era nici un membru de partid. Fusesse demult, prin anii cincizeci, Marița lui Aurel Ceaușu dar era cu totul altceva. Ea nu avea pămînt, cai, căruță, nimic de băgat în CAP. Avea doar o palmă de curte, o casă de chirpici cu două camere și o ușă, de căpătat, rezemată la intrare. Ea dădea în cărți, în bobi, trăgea de năjit și puneă ventuze iar Aurel turna și cîrpea ceaune. Se făcuse membră de partid pentru că primea cartelă de pîine și în fiecare zi trecea fudulă cu pâinea de 2 kilograme pe umăr de înnebuna copiii de pe la porți cu mirosul. Dar ăștia muriseră de mult, chirpicii casei se topiseră și intraseră deja în pămînt. Acum, la începutul anilor optzeci, cine se mai făcea membru de partid.? De ăștia erau mulți pe acolo, prin jurul primăriei și în satul nou, pe lângă CAP, pe unde se puieră din neam în neam. Că nu se făcea nimeni așa de degeaba ci doar dacă se făcea vreun post pe unde „se muncea la umbră” sau murea vreunul din ăsta și careva vroia să aducă vreun neam sau vreo amantă. Adică din interes. Dar Tălăgae?

– Te pomenești că-l face magazioner, mă!

– N-are cum, ăștia sînt numai din neamul lui ăla, de pe răspîntie, care s-a dat cu rușii din 47...

Luară pe rînd toate avantajele pe care le-ar fi putut avea Tălăgae după ce își cumpărase șapcă și primise carnet de partid :

– Poate-l pune paznic, mă!

– Mda, ar putea...da..

– Poate-l pune pe aci, pe lângă noi, să avem și noi omul nostru, vorba aia...

Tot discutînd despre ce avantaje ar putea trage ei din asta începură să se mai destindă dar de pe la marginea grupului unul se ridică în picioare:

– Mă, așa oameni nu am mai văzut, numai la avantajele voastre vă gîndiți!

Era Gică Turturică, unul care nu era de pe aici dar era prieten cu Tălăgae, se ajutau la treburile și dumunica venea să stea la vorbă, aici la șosea. Acum era înrăit tare:

– Da’ de ce nu vă trece prin cap că a făcut-o doar așa, să vă dea vouă peste bot? Că s-a săturat omul de pâlăvrăgeala voastră, că nu face nimeni, nimic... vă mulțumiți că vă lasă să furați din munca voastră atît cît să vă tineți zilele de pe un an pe altul! Știți voi, cîtă încredere a avut el în voi? ... era sigur că voi știți ce faceți... că trebuie să se întîmple ceva, că nu poate să meargă așa nesfârșit... Odată tot ziceați că vin americani, că una, că alta... Știți voi, cît s-a străduit să reziste, că o să vină americani, că a zis ăla, ăla, că ăștia știu...că nu lăsa copii să iasă la poartă decît după ce trecea Marița cu pâinea? Acum stați și bărfiți pe unul și pe altul, nici măcar politică nu mai discutați!

Nimeni nu-i răspunse, era dureros ceea ce spunea Gică pentru că fiecare ascundea această durere tot mai adînc în sufletul lui abătînd mereu, zi de zi, discuțiile spre orice nimeni

curi numai despre ceea ce au fost odată și ce au ajuns, nimeni nu deschidea subiectul.

Gică o porni spre casa lui Tălăgae lăsându-i cu capetele plecate. Ajuns la poartă nu ridică cercul și nu împinse poarta cum făcea de obicei ci rămase dincoace și începu să strige:

– Tălăgae, mă Tălăgae !...măăă, mă Tălăgae, mă! De ce mă? De ce, mă Tălăgae?

A stat așa, agățat de poartă, până cînd nevasta lui Tălăgae a traversat curtea cu ceaulul învîluit în aburi și a răsturnat mămăliga pe masa de sub cireș, semn că Tălăgae avea să stea la masă. Nu mai avea rost să strige și se așeză pe șanțul din fața porții.

Tot timpul ăsta au stat cu ochii pe el și acum nu mai era nimic de făcut, totuși nimeni nu se încumeta să zică ceva, să înceapă discuția. Unul mai din centrul adunării îndrăzni:

– Și ce caută Turturică ăsta aici, mă? De ce nu se duce el, la ai lui, pe vale acolo?

– Așa e dom’le! ce caută aici? De unde știm noi dacă nu vine să tragă cu urechea și după aia se duce și ne aranjează?

– Să se ducă la ai lui acolo... să stea de vorbă despre ce poștește!

Continuă discuția pe această temă convenabilă aruncînd priviri spre Turturică însă nu așa de mînioase cum le era vorba. Știau, fiecare, cam pe unde era adevărul însă sperau să iasă Tălăgae și să spună ceva, orice, numai să nu semene cu ce spusese ăla. Dar Tălăgae, n-a mai ieșit niciodată la oameni. Nici la muncă la CAP nu s-a mai dus și nici la vreo ședință de partid n-a mai fost văzut. S-a stins în vara lui 1989.

Cristina Augusta Călin

Oaia rătăcită

De Bobotează se știe că este un ger de crapă pietrele, nu făcea excepție de la regulă nici cea din acest an.

În altar, așezat pe un scaun de lemn cu spătarul înalt și sculptat, bătrînul preot privea tînărul de-abia hirotonisit, cum își potrivește tacticos odăjdiiile, uitîndu-se din cînd în cînd în bucata de oglindă agățată în cui. Vru să-i spună că și vanitatea este un păcat, dar renunță amintindu-și că mulți ani în urmă făcuse și el același lucru. Oftă!

Deși pensionar continua să vină aici. Îi era greu să se despartă de această bisericuță pe care o iubise și o slujise mai mult de jumătate din viața lui.

În sat, îi cunoștea pe toți după nume, după porecle, după obiceiuri. Cununase, botezase și înmormîntase mai mult de jumătate din ei. Îl copleșeau gînduri nostalgice și așa îi veniră în minte ai lui’ Orac. Bătătura săracă și curată. La fiecare Bobotează intra în casă, Rada desfăcea batista, scotea monedele mari și le arunca în găletușă cu aghiasmă „Să fie pentru bisericuța noastră, părinte!”. De partea cealaltă a străzii, ai lui’ Pandele. Curtea plină de orătării, căruță, mașină și casă mare. Florica avea mereu puse deoparte cele mai mici monede, de parcă le-ar fi strâns intenționat pentru momentul ăsta și, în timp ce le arunca în găletușă, se văita întruna „Sărăcie mare, părinte, sărăcie mare!”. Oftă din nou.

– Poate ar trebui să merg cu tine, i se adresă tînărului cu speranță în voce.

– Dumneata ai slujit destul, a venit timpul să te odihnești! Îl privi muștrător așa cum un părinte își privește copilul care insistă să-i cumpere o acadea. I se părea, de altfel, că bătrînul îi

(Continuare în pag. 25)

(Urmare din pag. 24)

Oaia rătăcită

va fi și o piedică, mergea cam greu.

– Mă gândesc că ar fi bine să-ți spun câte ceva despre oamenii locului, satul e mare o să ai nevoie de ajutor, insistă bătrânul.

– Părinte, lasă-mă să-i cunosc singur. Mi-am făcut o listă cu toate numele, nu-ți fă griji, o să intru în vorbă cu toți. Știu ce am de făcut și, în afară de asta, îl am cu mine pe dascăl. Dascălul, un băiețandru sărman din sat care deabia împlinise optsprezece ani.

Recunosc în vorbele preotului curiozitatea și dorința de aventură pe care le simțise și el cu ani în urmă. Oftă strângându-și genunchii cu palmele.

– Vezi, când o iei pe strada de lângă dispensar, o să-ți iasă în cale un câine mare, negru...

– Nu mi-e frică de câini, îi reteză vorba în timp ce pregătea gălețușă cu aghiasmă și busuiocul, ajutat de dascăl. Tânărul preot era de statură potrivită, cu trăsături delicate, foarte încrezător și pus pe fapte mari. Deși era slab, avea de partea lui vigoarea tinereții. Bătrânul rămase o clipă gânditor, contemplându-și parcă propria neputință. Dar, din tăcerea contemplării, îl scoase un gând: „Dumitrache”! Tresări.

– Ai grijă când ajungi la....

– Părinte, mă descurc singur! îi taie vorba nerăbdător, salută, apucă icoana cea cu botezul Mântuitorului și se îndreptă spre ieșire.

– Ascultă ce-ți spun, mai strigă bătrânul în urmă, nu încerca să aduci pe calea cea bună oaia rătăcită și nu bea mai mult de un pahar dacă ți se oferă! Ai grijă! Ai grijă, insistă bătrânul mai mult ca pentru sine, că ești tânăr și neștiutor!

Tânărul ieși fără să răspundă. Nici nu mai dădu atenție ultimelor cuvinte. „Ce dificili sunt uneori oamenii, mai ales bătrânii!” gândi. Spuse un „Doamne, iartă-mă!” pentru gândurile sale și se îndreptă sigur pe el spre prima casă.

Era după-amiaza târziu când ajunse la casa lui Dumitrache – citi pe foaia unde-și notase numele fiecărei familii. Acesta era văduv. Clădirea, pe care vița se cățăraseră ca într-o îmbrățișare, avea un aspect idilic. Zăpada adunată pe coardele goale, părea că încearcă să o protejeze împotriva frigului. Și intrarea casei avea drept acoperiș o frumusețe de boltă. Probabil că vara era o oază de răcoare această gospodărie. Prin curte erau aruncate în dezordine lucruri și instrumente de grădinărit. Câinele lătră aproape să rupă lanțul.

– Primiți Botezul? strigă de la poartă, neîndrăznind să intre. Animalul, proptit în labele din față, avea pieptul lat, ochii bulbucăți și îi curgeau balele printre lătrături. Părea o creatură scăpată din iad.

– Stai liniștit, părinte, că e legat bine, nu scapă! îl asigură un bărbat ce cândva fusese înalt și solid. Avea capul acoperit cu un fes lăsat puțin pe o parte și era nebărbierit cam de două zile. Haideți, poftiți, primim, sigur că primim!

Intră urmat de dascăl într-o cameră destul de spațioasă, ce ținea loc și de bucătărie și de sufragerie. Chiar în mijloc se afla o masă mare, acoperită cu mușama, iar după modelul picioarelor, îi dădea seama că era un mobilier greu, din lemn sculptat, și lăcuit, cum se făcea pe vremuri. Era cald și prin aer dansau firișoare de fum de la țigara lăsată în scrumieră de Dumitrache, lângă care se afla o sticlă de vin începută.

La un capăt al mesei stătea un personaj mărunțel care se recomandă „Petrică Plopeanu, spuneți-mi nea Petrică!”. Își aminti că sfințise ca-

sa lui nea Petrică și el nu era, îl primise doar soția, o femeie foarte înaltă cu o figură blajină.

Cu o mână, întinse icoana către Dumitrache, în timp ce, cu cealaltă, se pregătea să apuce legătura de busuioc, când fu oprit de acesta cu o voce blândă pe care mai târziu avea să o descrie drept „vocea care o ispiti pe Eva”.

– Hai lasă că pupăm și icoana mai târziu, luați loc să vă mai odihniți puțin, oți fi oboșiți de mers toată ziua și pe gerul ăsta!

Se așezară pe scaune, cuminiți precum mieii. Preotului i se cedă onoarea de a se așeza în capul dinspre ușă al mesei, loc care, de obicei, era ocupat de Dumitrache, acesta așezându-i-se în partea stângă. Dascălul fu îndrumat să se așeze în dreapta preotului, în timp ce, de la locul său, nea Petrică zâmbea mânzește. Gălețușă cu aghiasma fu lăsată jos, la piciorul mesei, lângă preot.

– Deci dumneata ești noul părinte! Foarte bine, foarte bine! Petrică, adu niște pahare că părintele e înghețat și copilul ăsta, arată cu barba către dascăl, uită-te la el, tremură tot! – deși dascălul nu dădea niciun semn că ar tremura, doar își trăgea nasul din când în când. Sper că bei un pahar de vin, se adresă preotului.

– Da, sigur, nu prea beau, dar un pahar primesc bucuros! Era entuziasmat de primirea care i se făcea. Nea Petrică se ridică și dispăru într-o cameră alăturată, de unde se întoarse cu încă o sticlă de vin și două pahare. Le orândui tacticos pe masă lângă celelalte și le umplu cu atenție pe fiecare, gest ce arăta un mare drag pentru această îndeletnicire. Preotul ia o gură din vin și holbează ochii.

– Bun al dracu, nu-i așa părinte? Dumitrache râse zgomotos dându-i una în spate cu palma lui mare ca o lopată. Preotul, luat pe nepregătite, se apleacă puțin în față tușind ușor. Hai, mai ia o gură, să-ți vină sufletul la loc! Așa, bea-l tot! îi ținu paharul cu două degete, astfel încât acesta bău mai mult forțat. De partea cealaltă a mesei, nea Petrică îi întinse un pahar dascălului ce nu așteptă să fie rugat de două ori.

– Observ că dumneata drăcuiești!

– Da, da, mi se întâmplă, nu mă pot abține! Hai lasă nu o lua așa în tragic, mai bine să bem încă un pahar!

Îi veni greu să refuze, vinul era parfumat și părea ușor, nu ca acele vinuri de țară care îți învinețesc buzele și te amețesc de la prima înghițitură. Până la urmă, ce era rău în a bea un pahar de vin, mai ales după munca de azi era chiar binemeritat. Și apoi simțea nevoia de a se îngriji de sufletul lui Dumitrache, ce părea pierdut. Își simți menirea, motivul pentru care alesese această cale. Sângele tânăr îi clocoti în vene aducându-i căldură în obraji.

– Pereții odăii duminale nu sunt împodobiți cu nici un obiect pentru hrana sufletului, zise dând roată cu privirea și tresări la vederea unui calendar cu femei dezbrăcate. Dumitrache îi surprinse mișcarea.

– Cum să nu fie împodobiți? Zi-mi că nu-ți place. Uite, pe asta am botezat-o Suzana! râse zgomotos făcându-i cu ochiul dascălului care roși tot.

– Mă refeream la o icoană pentru rugăciune și liniștirea sufletului!

– Aa, o icoană! Petrică, să-mi aduci aminte să cumpăr o icoană! Hai mai ia o gură și nu mai fi așa supărat, să ne bucurăm de vinul ăsta că uită-te la el cum arată! Nu ziceți voi că este sângele lui Iisus?

– Sângele lui Iisus este vinul sfințit de Sfânta Biserică și se primește la împărtășanie!

– Ce vorbești? Vinul ăla chior și îndulcit? Uite ăsta, ăsta este sânge! Ridică paharul

ca lumina becului să traverseze culoarea rubinie și limpede. Bău și plescăi satisfăcut.

– Dumneata, ca să demonstrezi că-l iubești pe Iisus, ar trebui să stai beat tot timpul. Eu beau un pahar de vin pe fiecare zi, deci îl iubesc mai mult decât voi toți la un loc! concluzionă făcându-l mândru pe însuși zeul păgân.

Preotul termină paharul și dădu să se ridice replicând că nu așa trebuiesc înțelese lucrurile. Simți că nu-l mai ajută picioarele, parcă erau de plumb și, cu ultima picătură de vin, băuse și bruma de judecată ce-o mai avea la acel moment. Odată cu plumbuirea picioarelor i se dezlegase limba. Vorbeau despre Iisus și îi plăcea, îl iubea pe Domnul lui. În cameră era o hărmălaie de nedescris și fum. Petrecerea era în toi și noaptea își lăsa pleoapa grea peste sat. Discuția sări de la Geneză la Evangheliile fără a se ajunge la vreun rezultat, ceea ce, la un moment dat, îl determină pe Dumitrache să strige:

– Recunoaște că nu ești credincios, altfel îi spun lui Petrică să nu-ți mai pună vin!

– Nu-mi trebuie, pot să-l trimit și eu pe dascăl să-mi cumpere! strigă la rândul său preotul.

.....
În toiul discuției despre trădarea Mântuitorului, preotul își aduse aminte brusc de ce venise, așa că apucă legătura de busuioc bine îmbibată cu aghiasmă, o ridică plin de elan lovindu-l peste față pe dascăl care, beat și el, nu se mai oprea din rânjit, stropi un colț al camerei, câțiva stropi ajungând și pe scăfărlia lui nea Petrică, în timp ce rostea puternic: „Te botez în numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh!” și cu un ultim efort mai strigă: „Numai prin sfânta împărtășanie se ajunge la dumnezeire, de aceea eu iubesc deopotrivă și pe credincioși și pe necredincioși!” Apoi se prăbuși cu capul pe masă într-un hohot de plâns, bolborosind ceva de neînțeles, asemeni idolului său.

A doua zi de dimineață, deschise ochii și încercă să vadă prin ceața ce-i acoperea privirea. Îl încerca o senzație de vomă și plescăi de câteva ori. Gura era cleioasă și avea un gust neplăcut. Ceața se mai risipi și recunoscuse sufrageria, era acasă. Cum ajunsese acolo, pe canapea, habar nu avea. Auzi un mormăit înfundat ce părea că vine de undeva departe.

– Ce-ai zis? întrebă cu vocea stinsă în timp ce-și ținea capul cu mâinile într-o încercare disperată de a opri durerea.

– Ai văzut ce pățești dacă nu ai răbdare să ascuți? recunoscuse vocea preotului bătrân care îl bătea prietenește pe umăr. Fusese chemat de tânăra preoteasă. Era îngrijorată de starea bărbatului ei și repeta întruna că „Dănuț al ei nu bea, nu băuse în viața lui un pahar întreg de vin.” Atunci înțelese.

– Dumitrache a fost inginer horticulor și face cel mai bun vin din sat, începu să-i povestească bătrânul. Poate cel mai bun vin pe care l-ai băut vreodată.

Oftă la gândul că acum nu mai are motiv să-i treacă pragul, dar poate o să-l viziteze așa, pur și simplu, de dragul vremurilor trecute. Și mie mi-a făcut același lucru cu mulți ani în urmă. Pe atunci eram tineri amândoi, erau alte vremuri. După aceea doar treceam pe la el, beam un pahar de vin cu mâna pe clanță și nu mai cădeam în capcana discuțiilor religioase. Nici nu mai scoteam busuiocul din gălețușă, nu primea Botezul cu adevărat. Trebuie să-l accepți așa cum e și să știi că Dumnezeu ne cunoaște pe toți și știe cum ne-a lăsat. Ne are El în grijă!

POEZIE ÎN CONCURS

Ioan Peia

NOAPTEA
MINERALĂ

tata

cîteva lucruri aici și acolo
care-l mai ajută să-și recunoască identitatea
o icoană inutilă ca o gaură-n zid
soba cu plită, aparatul de radio defect,
bufetul ros de ani
clickul mărunț al comutatorului electric
dincolo de geam: lătratul cîinelui, cotcodăcitul
găinilor
dudul năpădit de scorbur
mai departe: povîrnișul, balta, dealul bulgariei
mic muzeu de antichități anonime
care așteaptă să dispară
un rest de lume, recunoscut cu un rest de vedere
căci celălalt e la Dumnezeu
care ghicește însuflețitele și neînsuflețitele
printr-un ochi de sticlă
pustnicul casei știe asta, dar nu-i mai pasă
de mult
doar ce se învîrte prin curte și așteaptă
plecarea în bejanie
din cînd în cînd, dă din cap a uimire și oftează
spune:
„data viitoare, dacă oi mai fi p-aci
o să fac și o să dreg”
e un curaj ingenuncheat care mă înspăimîntă
pentru el, împrejurimile nu mai sunt
decît simple elemente de decor
le privește ca și cum ar pipăi un carton pictat
ar vrea să creadă, dar credința
îi scapă printre degete ca o apă murdară
ochiul de sticlă al lui Dumnezeu
nu a răzbit pînă la el vreodată
vorbește și vorbește și vorbește
încercînd astfel să mai respire o cîtime
umbra lui risipită peste lucruri
se va scurge, nu peste mult timp
între crăpăturile nopții
din cînd în cînd îl fixează cu atenție ferită
gîndindu-mă că poate-l văd mișcînd
pentru ultima oară
vorbele dintre noi – scurte și dezgolate
alunecă pe aer ca pe mîzgă
ale mele, – ezită între tăcere și mistificare
ale lui, – vestesc
simplitatea cinică a întunericului

cîrțița

să simți în urechi greutatea pămîntului
ca și cum ai înota pe dedesubt
asemeni unei cîrțițe cu mișcări nămolose
să simți un milion de tone de pămînt
înconjurîndu-ți timpanul
și tu – semn de nămol
să te miști
în somn de nămol
apoi să te trezești deodată deasupra
ca și cum ți-ai agăța viața-n cuier
în așteptarea marii recepții
care va veni împodobită-n confetti

și globulețe de argint

...tuturor prietenilor și lui Dumnezeu
un semn de mulțumire
că au fost alături de tine la bine și la rău
la împărțirea agoniseli
un pat o masă o farfurie o lingură
o halbă goală și o iubită cu sîni de levănțică
numai buni de sădit în glastre eterne
o, dar vremea aceea...

să simți în urechi greutatea pămîntului
din pieptul tău o cîrțiță izbucnind
să spargă fereastra cu aripile ei nămolose
și să arunce spaima
în stradă

cîntînd

nu poți fugi de singurătate
în vecini
nu poți chema poștașul
să sune de două ori

există doar un timp al întîmplărilor frumoase
nu poți purta decît o dată
haine de sărbătoare

da
lucrurile se întîmplă o singură dată
o dată te naști, o dată te uimești
o dată se sting luminile și muzicanții pleacă
oricît te-ai aduna la un loc
tot cu aceeași piele te îmbraci dimineața
de o mie de ori
ca o singură dată

nimeni nu poate consola pe nimeni
fiecare își duce în cîrcă propria-i viață
ca pe un cufăr gol, omule

degeaba chemi îngerii la priveghi
cu aceiași, mereu aceiași ochi măsori
crăpăturile din pereți
în aceleași mîini îți sprijini fruntea

o singură dată, o singură dată se întîmplă
să fie
toate, o singură dată
între o singură explozie de lumină
între un singur turnir, într-o singură dată
ca atunci cînd metafora coboară în lume
în caleașcă de aur
numai durerea se repetă
mereu și mereu aceeași
înfîptă adînc în beregată ca un sfredel
de pămînt

da
fiecare putrezește singur
în propriu-i nume
fiecare în propriu-i semn

am ridicat ochii către vîrfurile plopilor
care legănau cerul deasupra
și am văzut pîntecul dezgolit al lui Dumnezeu
prin care se împleticeau gîștele sălbatice
țîpătul lor ascuțit din toamna tîrzie...

și l-am rugat:
ațîta doar, doamne
să ies din lume cîntînd ca un vierme
cîntînd ca un

vierme

înflorit

un val mare de pămînt

nu poți clinti nimic din loc
nici cu mîinile, nici cu mintea, nici cu inima
starea asta poate duce la încremenire
și somn
dacă
de la o vreme lucrurile nu ar veni

grămadă peste tine
dacă nu ți s-ar împotmoli în piept,
dacă nu te-ar sufoca
și nu ai începe să crezi că nu există
nici un fel de legătură

între una și cealaltă
între viață și moarte
între bucurie și disperare
adică între două lumi complet diferite
prin care treci la intervale mari, neesențiale

dar tot ce e nou se consumă repede
și părea atît de proaspătă clipa de mîine
păreau atît de îndepărtate negura și uitarea
în timp ce te adunai lîngă
genunchii ademenitori ai iubitei
ca sub un migdal înflorit
și cu o țigară leneșă-leneșă între degete
măsurai distanța dintre liniște și nepăsare
complăcîndu-te în banalități rafinate

atunci săreai din biografie ca
un purice extaziat din blana cîinelui
dar saltul acesta lasă în aer
o dîră de sînge încheșat

da
lucrurile vin deodată peste tine, grămadă
și nimic nu mai seamănă cu ce-a fost

cu ceea ce credeai că va fi
tot încerci să reșezi pozele în album
dar vechile urme
nu se mai suprapun peste noile urme
toate sar din cadru
se sfarmă, se împrăștie, se amestecă

în jur nici o imagine cunoscută, nici o privire
te-ai trezit într-un imens vacarm,
simplă marionetă
care-și duce umbra asfixiată pe brațe
aninată de sfori, resemnată
așteptînd să vină lucrurile grămadă peste tine
ca un val mare de pămînt
negru

lăcuste

dimineața, cu strigătul ei de cenușă
și instituția zilnică a marii necesități

te scoli din pat ca o rufă murdară
și te scuturi în aerul tare, sîrmos
membrele se clatină, instinctele asemeni
nu faci nici o aluzie la dumnezei și perfecțiune
căci dincolo de orizontul mototolit
al comerțului cu

mătăsurii și mirodenii
începe golul și micile istorii ale cavelor

și atunci te reduci la esențial
la mica ta masticație, la necesitățile firești ale
zgomotului de fond
iar ca să nu te sufoci în pubela vînată

a dimineții
sufli în cenușa aceea ca în marea certitudine
ca în supa primordială

spunîndu-ți:

proscrișii din temnițe, cu limbile tăiate
de amintirea unei vorbiri antume
pot umbla peste lucruri și ape
ca niște lăcuste
cu picioarele amputate de o secetă nesfîrșită

♦ **Nicolae Silade** notează, în editorial (**Despre valori și revalorizare**): „Societatea a evoluat enorm de mult din punct de vedere științific, însă cu prețul unui mare regres moral. E timpul așadar să ne întoarcem la ceea ce este fundamental, la ceea ce ne definește ca ființe umane. Lucru valabil și în ceea ce privește arta, literatura, cultura. Sau mai ales. Încă din secolul trecut, poetul grec Ghiorgios Seferis, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură, în 1963, atrăgea atenția asupra faptului că «arta ne-am împodobit-o într-atât/ că fața îi e roasă de zorzoane» și «cântecul ni l-am încărcat cu atâtea muzici/ că încetul cu încetul se scufundă». Cine înțelege, să ia aminte!”

♦ Concluzia articolul semnat de **Remus V. Georgioni** (**Orgoliul demiurgic al creatorului de frumos**) stă sub semnul neliniștitor al cuvintelor inserate, statistic și necruțător, în preambul: „Față de anii nouăzeci, consumul de pâine în România s-a redus cu 25%, iar cel de carte cu 85%!”. Din păcate, sugerează autorul, necititorilor li se adaugă și cei care: „citesc doar strictul necesar pentru examene, teze, studii, lucrări – alții citesc de preferință sau doar pe ecran, mai puțin sau defel pe suportul clasic. Am ajuns la situația paradoxală că mai mult scriem decât citim (e cazul unor reprezentanți ai noilor generații de scriitori), iar butada cu respectul nostru pentru un om citit a ajuns inefficientă, dacă nu chiar de prisos.”

♦ **Matei Hutopilă**, membru al grupului literar Zidul de Hârtie din Suceava, este prezentat în revistă cu un grupaj de poezii din volumul **bukowina ueber alles** (lansat în iulie 2014): „ieri l-am văzut pe bunicul/ după șapte ani/ oasele înnegrite dar costumul și basca intacte/ de la parastas imaginea asta o mai am în minte/ și alcoolul în mine/ că cu noaptea-n cap am plecat de la țară/ să fugafuga la muncă- napoi/ oameni buni și spășiți navetiștii la cinci dimineața/ de sfîntu gheorghe nu-i liber, că sfîntu gheorghe nu-i rușii și americanii/ și douăștrei april nu-i douăștrei august/ în fine, am ajuns, orașul/ blonde pe catalige mișună prin centru/ printre picioarele lor de-aș trece și n-ar observa/ că doar lentilele ray ban și calvin klein resping ultravioletele/ și fraierii/ africani rași în cap mișună prin oraș ca niște ursuleți haribo uriași și plini de sine/ în auchan, banane și smîntînă pentru toți/ din cele patru vînturi, clădirile corporației veghează scuarul/ într-una din ele scanează cartele de acces la fiecare ușă/ îmi ocup cușca din care am grijă să fie bine/ ca să nu fie rău/ doar au și bastarzii o gură/ pe care s-o umplem/ și-o limbă/ pe care nu și-o nghit” (iisus matei hutopilă)

♦ Superb ironicul volum (**Un scriitor, doi scriitori** - Editura All, București, 2014) semnat de **Alex. Ștefănescu**, beneficiază de o cronică pe măsură (**Un cuceritor de necucerit – Magda Ursache**). Iată scurte secvențe din acest regal ce descrețește frunțile: „Alex. Ștefănescu decupează cu mână sigură secvența ce-l poate reprezenta pe fiecare «cărțar» în parte: ... De altfel, între a face sex și a înghiți o musaca, Alex. Ștefănescu (nostim în ironie și în autoironie), preferă musacaua, convertindu-l și pe Mircea Dinescu, meșter în dat cu telul în ciulama. Episodul merită citat în extenso: de ce e de apreciat o musaca sănătoasă?

«În primul rând pentru că pe musaca nu trebuie să o conving. Mi-o aduce chelnerul și eu mă delectez pe loc cu ea. Apoi... Cu musacaua nu trebuie să mă ascund prin unghere întunecoase. O mănânc, după cum vezi, la lumina zilei. Și mai sunt și alte motive: musacaua nu rămâne gravidă, nu are SIDA, nu pretinde să o cer de nevastă... » Replica învinsului Dinescu: «Chelner, adu-mi și mie o musaca!»; „Pe Nicolae Manolescu îl iubește cu iubirea dintâie (poate pentru că are un «demon al farsei»?); lui îi dă primul exemplar din fiece carte a sa. Răsplătit cu un stilou magnific (N. M. Știe de la autorul Povestirilor despre Hegel că o carte bună se poate scrie cu un pix ieftin) și, topit de bucurie, se jură că douăzeci de ani nu-și mai contrazice mentorul. N-au trecut, din 2008, decât șase. E ironic sau nu Alex. Șt.? Nu știu, e destul de incert.”

♦ Dintre cărțile de poezie lansate la **Bookfest 2014** (prezentate în revistă de autorii lor) ne-am oprit la **Dramaturgia lucioaselor furtuni** (**Silvia Goteanschi**), despre care talentata autoarea din Chișinău povestește: „A ploaie un pic înainte de lansare. Și dacă e să cred în superstiție, trebuia să fie ok. A fost. M-am bucurat de prezența lui Paul Vinicius, Dan Iancu, Adrian Pârvu, Alexandru Ovidiu Vintilă, Marian Dragomir, Ligia Pârvulescu, Daniela Șontică, Petrișor Militaru, Ionel și Dan Ciupureanu etc. Nicolae Tzone a vorbit foarte frumos despre această carte a mea... nebună. Zâmbesc. Pentru că urmează lipsa mea de modestie: știu că Nicolae Tzone are dreptate. Chiar dacă cred că o carte de poezie aproape că nu se mai cumpără, nu mă sperie soarta ei. Nu am căutat, nu am insistat să public această a doua mea carte. S-a întâmplat. Natural, ca o naștere. Așa cum se vor întâmpla și celelalte.”

♦ **Adrian Dinu Rachieru** scrie despre „recitirile” lui Cezar Ivănescu: „Incomodul poet, ins orgolios și, inevitabil, polemic, risipind – în apariții zgomotoase, vădind o «iritație perpetuă» - cuvinte grele, atacuri și laude, trăia întru poezie, împărțindu-se între reprize de teatralitate, cu public și lungi însingurări, scriind

cu o furie rară, pentru a-și «mântui» existența. Și aducând în peisajul liricii noastre un sunet nou, sfidând constrângerile socio-istorice și rezistând prin poezie”

♦ **Virgil Diaconu** definește astfel „**poezia ca semn stilistic**” (în eseu având acest titlu): „...putem spune că poezia depune mărturie despre o «problematică umană», despre existența noastră, despre dramele, bucuriile, visurile și viziunile, împlinirile și neîmplinirile noastre. Poezia nu este, în acest chip, nici limbaj stilistic gol, adică un savant joc lingvistic, nici simplă exprimare a realității și existenței (...) Scriu poezie pentru că am ceva de spus despre întâlnirea mea cu lumea.”

♦ Un vers, sau, poate, un uni(c)vers: „M-am hrănit cu cenușă de vânt/ până când am învățat pe de rost splendoarea morții” (**Elisabeta Boțan – Memoria uitării**)

♦ Muzicianul **Mike Godorja** (fondatorul formației Mike Godorja&Blue Spirit) înserează un gând bun la o masă în Cafeneaua literară: „Revista Cafeneaua literară este un demers de cultură care se aseamănă cu gestul hippie din perioada războiului din Vietnam, când tinerii puneau flori în țevile armelor soldaților americani. Revista este un gest cultural, este o speranță pentru bunul gust, este un vis care nu trebuie trezit niciodată!...”

♦ **Gheorghe Codrescu** fixează amănuntele unei călătorii pe meleagurile natale ale lui Eminescu, care sunt în măsură să înnegureze sufletul iubitorului de literatură, rătăcit în cotidianul cenușiu al realității românești de azi: „Pe malul lacului căutat, adăstau vreo trei – patru pescari improvizați, de vârste diferite, în timp ce, spre coada lacului, se zăreau o punte atrăgătoare și o insulă. Dar noi, vizitatori, căutam limpezimea albastră, «cercurile albe», barca, trestile și «flori de nufăr». Au năvălit însă, agresive, mai ales gunoaie, bucăți de ambalaj, peturi și orăcăielile broaștelor. Lacul eminescian se retrăsese în mintea și imaginația noastră, iar noi arătam că suntem anacronici, inactuali...”

♦ **Ionel Necula** aplaudă o carte care ne-a încântat și pe noi (**Literaturbashn – Marius Manta**): „Plin de râvnă, autorul arată o curiozitate intelectuală nereprimată. Ar vrea să cuprindă tot, să citească tot, să nu-i scape nimic și ține o pupilă deschisă larg spre ceea ce obișnuim să numim teroarea istoriei. Nu ne mai surprinde că azimutul înalt din care privește spectacolul lumii și al zbatelor de spirit îi facilitează privirii deschidere, perspectivă și o dispunere polifonică a ctului critic.”

♦ **Petre Isachi** notează, pe marginea recent apărutului volum de poezie al lui **Petru Scutelnicu**: „Conciziunea poemelor, lapidarietatea versurilor, tristețile iremediabile, rafalele de singurătate, privirile de cuarț, melancoliile însângerate, anxietățile potențate de o iarnă definitivă, sterea de «toamnă ghimpată», senectutea (pre)simțită ca o amenințare, minciuna vieții inclusă în «copenhaga de iluzii», modul atipic în care își cheltuie «însingurarea» în fiecare zi, nepăsarea existențială, «gerul din provincii», senzația de lume expirată, ce conviețuiește într-un azil de bătrâni, absurdul ce se insinuează în progresie geometrică etc. Sunt tot atâtea inginerii poetice ce-și rătăcesc autorul într-un labirint borgesian”.

(Continuare în pag. 28)

(Urmare din pag. 27)

REVISTA REVISTELOR LITERARE

♦ Am mai spus-o, dar trebuie să o repetăm: revista asta rurală nu apare în România, ci la... Dudeștii Mici, acolo unde a fugit micul prinț fericit, îndrăgostit de ultima floare efemeră a eternității.

Pentru că auziți dumneavoastră, stimați telespectatori, poezie cu gust de dade și miros de levănțică: „ridică-te/ ridică-te și umblă îți zic/ ori vrei să fii cărat cu roaba la/ groapa cu ceilalți/ ce-mi stai chircit între pături cu pumnii la gură/ în nopțile albe și reci,/ ca-n pian clapele/ te scoală, blegule bleg/ vrei lapte? dade? lego?/ vrei trup de bărbat? inimă de copil?/ ai tras după tine un tanc peste carne și oase/ și-acum te culci peste ele/ le pipăi, le pupi și le mângâi pe cap/ hai, mișcă un deget/ spală un geam, udă un ficus/ fă viață în jur/ Merde! arăți ca o ploaie de vară-n găleată/ pune-ți bi-gudiuri, caută-ți rujul, fă piruete-n vitrină,/ umbră de femeie nebună/ ți-am adus Rumi și Lulu și un braț de buline/ degeaba-ți rozi unghiile cu nasul în zid și genunchii la piept/ degeaba te prelingi peste pereți ca igrasia/ degeaba mori, degeaba iubești/ sufletele, de n-ai fi al meu aș râde de tine/ până la ultima noastră lacrimă” (Corina Gina Papouis – Apucându-l)

♦ Un alt nume („Nu știu, e-al mării, ori al bietului gând?” – cum spunea Lucian Blaga): **Florina Huzoica**. „oameni în alb care nu erau îngeri/ m-au smuls cu furie din/ pântecul mamei/ ea plângea mă ținea strâns înăuntrul ei/ și nu voia să îmi dea drumul/ dar m-au obligat să plec/ doar oamenii pleacă neîncetat/ acasă în clasă la școală spre stânga/ peste ocean pe Lună pentru totdeauna// ... //viața e doar un pântec mai mare/ și moartea e un pântec/ unul în care bunicul doarme cuminte/ sunt prinsă aici în cuvintele pe care mă tem să le spun/ dar măcar eu nu o să rup cu tristețe din mine/ nici o bucată de carne/ pe care în final s-o arunc lumii ca unui câine blând” (**Copacul vieții**)

♦ Și ar mai fi **Dorin Cozan**, cu o evoluție lirică surprinzătoare, **Adriana Chidu**, **Ana Marieta Ion**, **Marian Dragomir** etc. Adică suficiente nume pentru o Românie mare și literară!

♦ Din **Atelier critic**: „Poet important, de anvergură europeană («como poeta europeo»), cum avertiza Andrés Sánchez Robayna (Universidad de la Laguna, Tenerife), străin de orice gesticulație frondistă, de o civilitate fără cusur, reprezentant de seamă al promoției-sandwich («prinsă» între explozia șaizecistă și zgomotosul optzecism), Eugen Dorcescu ne obligă să-l redescoperim.” (**Adrian Dinu Rachieru** – Eugen Dorcescu sau «trezirea» poetului);

„Victoria Milescu, o sentimentală care și-a potrivit irezistibil pe chipul poetic masca autoironiei, întregeste în mod fericit galeria spiritelor culturale pe care le-a zămislit Brăila lui Panait Istrati ori a lui Fănuș Neagu, spre a ne opri la doar două repere tutelare.” (**Ion Roșioru** – Sub masca autoironiei)

OGLINDA LITERARĂ
Nr. 151, Anul XIII, iulie 2014

♦ „Dureros a fost să aflăm că Muzeul Literaturii Române a fost evacuat. Clădirea a fost retrocedată proprietarilor! Suspectez că dacă în Franța vor ajunge Băsescu, Ponta și „foștii” din România cu siguranță ca Versailles va fi retrocedat urmașilor regilor Franței! Nu înțeleg cum dispar Instituțiile de cultură ale României și poporului român! iar intelectualitate – mai are oare România intelectualitate? – tace!” – constată cu amărăciune **Virgil Ciucă (În amintirea Luceafărului)**.

Până la urmă cetățeanul ăla care zicea că e urmașul lui Ștefan cel Mare, avea tot dreptul să pretindă Moldova...

♦ **Victor Sterom**, cu puțin timp înaintea plecării în eternitate, evoca amintirea lui **Pablo Neruda**: „Acea casă cu crini și copii/ Râul îți amintești?/ Îți amintești Rafael, Federico,/ Îți amintești de sub pământ? (...)/ Și într-o dimineață totul ardea/ Și într-o dimineață rugurile țâșneau din pământ/ Devorând oamenii.” (**Explic câteva lucruri** – traducere Alexandru Cioicii)

Și a venit, pe neașteptate, dimineața aceea...

Reproducem integral, în amintirea poetului, versurile publicate în **Oglinda literară**: „Îmbrățișat de întâmplarea/ care-mi revine în minte/ alerg să prind un animal/ care fuge și nu se vede/ fugind/ e-o dără de stea/ prăbușită...” (**Fuga**); „Un crin între perne/ o cicatrice cu miros de garoafă/ un început violent de ecou/ tot ce-a fost a trecut/ în pâcle de tăceri” (**Ecoul**); „Agonie/ Pe țarm voci în lacrimi/ Bărți rădăcite.” (**Haiku**); „Mereu într-o expansiune/ visul își măsoară trecerea/ dintr-o umbră în alta/ asemenea unui future/ plimbându-se pe un bob de rouă...” (**Visul**); „Se îngroașă timidă/ umbra focului în foc/ viscole de scântei/ lumini fără limite/ pun cunună întinericului/ se păstrează ca o gheară/ cenușa palidă/ a altui paradis...” (**Umbra**)

♦ **Matei Pitulan (Freud și Mahler)** deschide pagina tulburătoare a sfârșitului celebrului părinte al psihanalizei: „În anul 1933, cărțile lui Sigmund Freud sunt arse în piețele publice din Berlin... Bătrân - nu împlinise încă optzeci și doi de ani - și grav bolnav, îngrijit de fiica sa, obligat să poarte o proteză maxilară, din cauza cancerului, Freud notează simplu, în Jurnalul său, la 22 martie 1938: «Anna la Gestapo»... Protejat, totuși de cele mai înalte autorități diplomatice și grăbit de apropiați, Freud va părăsi, confuz și îndurerat, după aproape cizeci de ani, apartamentul familiei sale, situat în Berggasse, 19 din Viena și va pleca în exil la Londra. Câteva dintre rudele sale, rămas la Viena, vor fi aruncate în închisoare sau vor sfârși în lagărele de exterminare... La Londra încearcă să se bucure de o viață linistită, dar analizele și tratamentul cancerului la maxilar, îi depășesc puterile de a le putea suporta... Cangrena săpase o gaură în obrazul său. Împăcat și decis, Freud îi cere doctorului său, Max Schur, să facă tot ce este necesar: ... «nu vorbi cu Anna...dar... nu se mai poate trăi așa»...

Dorința îi va fi îndeplinită și la 21 septembrie 1939, îi vor fi administrate două centigrame de morfină și adoarme liniștit. La 23 septembrie, la ora trei dimineața, după comă, vine moartea...”

Nr. 152, Anul XIII, august 2014

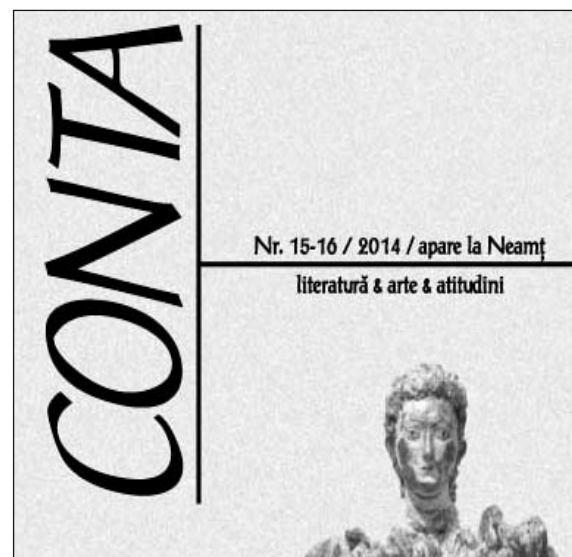
♦ **Ștefania Oproescu**, comentând topul celor mai frumoase poezii de dragoste din ultimii 50 de ani, alcătuit de specialiștii de la **Southbank Centre** din Londra, care au ales din lirica românească două poeme oarecum banale, semnate de Nina Cassian și Doina Ioanid, concluzionează: „Poezia de dragoste scrisă în ultimii 50 de ani în România s-ar putea simți cumva nedreptățită. Nu voi pomeni nici poezi și nici poezii. Cum spuneam, gusturile sunt personale. Ca și păreri. Cât despre trâmbișata știre, simt, recunosc, o oarecare stinghereală pe partea de reprezentare a poeziei românești, selectată de juriul englez.”

♦ **Matei Romeo Pitulan** (excelente aceste exerciții spirituale propuse cititorilor) invocă un moment cu deosebite semnificații în arta lui Leonardo da Vinci. Pictând **Cina cea de taină**, genialul artist nu reușea să contureze fața lui Iuda: „Doar o mână, mâna care va trăda stă ascunsă, «strecurată» între cei doi Apostoli: Petru, cel care de trei ori se va îndoi și va plânge amarnic, și fratele său, Andrea, primul chemat. Totul se întâmplă chiar lângă Iisus... Mâna este contorsionată, parcă nu aparține nici unui comesean. Atunci cui aparține?... Ezi-tant, chinuit, Leonardo optase și pictase «mâna strângând pumnalul» ca simbol al trădării, pentru că nu-și putea imagina un chip pentru cel care-L va trăda pe Iisus.

Și, ceea ce ar trebui subliniat este faptul că el, Iuda, nu se află izolat la marginea mesei, locul desemnat de canon trădătorului, ci este așezat la masă integrat grupului format din ucenicii Petru, Andrei, Iacob și Bartolomeu.

Timpul trecea, Leonardo nu reușea să contureze fața trădării; Iuda nu avea încă nici o trăsătură, nimic, chipul era o pată cenușie... Numai «mâna înarmată de pumnal», bine conturată, se vede între Apostoli, ieșită din faldu-rile robei... Priorul mănăstirii îi spiona artistului orișice mișcare și orice tușe, reclamând cu regularitate ducelui faptul că Leonardo «lene-vea... se lamenta» și... nu mai termina lucrarea... Exasperat, într-una dintre zile, artistul, care de cele mai multe ori își ignora «spionul», îl simți cum se strecoară în umbra zidurilor capelei. Și atunci, parcă fără a conștientiza, Leonardo prinse penelul, culoarea se amestecă murdărind paleta... Și, trezit ca dintr-un vis urât, Leonardo distinse uimit cum chipul trădătorului prinsese un contur șters: «Iuda își aco-perea hidoșenia în umbra nopții»...

Cu ultimele tușe aplicate frescei, Leonardo reușește să izvodească, în sfârșit, lumina pe chipul senin dar plin de suferință al lui Iisus în contrast cu profilul hidos și neliniștit al lui Iuda...” (**Ultima Cena de Leonardo da Vinci**)

(Continuare în pag. 29)

(Urmare din pag. 28)

„CONȚA”

(Revistă editată de **Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu”** Neamț în colaborare cu **Asociația Culturală „Conța”**. Director: **Adrian Alui Gheorghe**, Redactor-șef: **Emil Nicolae**)

Nr. 15/16 (aprilie - septembrie 2014)

♦ Editorialul (**Un țipăt pre limba surdului mut**) semnat de **Adrian Alui Gheorghe** pune sub lupă trei fapte, aparent fără legătură: avionul de pasageri doborât de un criminal în Ucraina, un fost deținut politic din Piatra Neamț, bătut cu sălbăticie de un troglodit și, în sfârșit, un articol apărut în România literară sub semnătura lui Dumitru Popescu „supranumit Dumnezeu în «epoca Ceaușescu»”, în fapt „un rechizitoriu la adresa democrației actuale din România, o amenințare extrem de directă la adresa celor care au scos România din lagărul comunist, o anathema adresată celor care au decuplat societatea românească de la dictatură.” „Cele trei fapte (acte) – notează editorialistul – au un numitor comun: sînt... reflexele omului din peșteră care nu suportă zîmbetul și mulțumirea celorlalți, sînt ecourile grotei care se aud sonor și strident în spațiul public. Primul a ieșit din peșteră cu un lansator de rachete și nu a ezitat să-l folosească semănînd moartea pe un cîmp; al doilea a ieșit din grotă cu un par și a lovit cu ură ceea ce istoria înobilase prin suferință; iar al treilea a ieșit din grotă cu pixul între dinți, gata să otrăvească ceea ce nu e între lucrurile pe care să le înțeleagă și să le accepte. (...) Dumitru Popescu a ieșit din peșteră și a vorbit. Nu ca să se căiască, să spună că a fost și el o rotiță, acolo, într-un angrenaj, nu, el a ieșit să amenințe. Să arate cu degetul imperativ, să acuze o nație că a vrut să scape de dictatură și să acceadă la democrație. Adică să-l îndepărteze pe el din poziția de ... Dumnezeu. Ne întrebăm unde e arta, unde e artistul, în această stranie și tragică ecuație pe care o propun. Nicăieri. Acolo unde se aud armele, arta e inutilă. Iar acolo unde ideologi de genul lui Dumitru Popescu – Dumnezeu se erijează în critici ai libertății și ai democrației, arătîndu-ne ei căi deja experimentate pe societăți cobai, arta adevărată e, de asemenea, inutilă”

♦ **Gabriel Chifu** a împlinit (incredibil, dar adevărat) 60 de ani, fiind născut la 22 martie 1954, în orașul Calafat. Consistentul (și excelentul, de altminteri) grupaj de versuri precum și cronicile semnate de **Ion Popescu Brădiceanu**, respectiv **Ion Groșan**, nu ne împiedică să-l sărbătorim, totuși, pe adolescentul care scria, neatent la curente, grupări sau teorii literare, despre **ce se putea cumpăra de la bazarul deschis în noaptea anului nou**: „Pilule acceleratoare – le înghițeau/ și soarele răsărea vijelios de șapte ori pe zi./ Tot de înghițit – niște prafuri/ care, luate, îți făceau gândurile colorate/ și deci, vizibile./ Seminte din care la cinci secunde după ce/ le presărai pe pământ/ țâșneau arbori stufoși./ Se vindeau și algoritmuri: cum să devii/ piatră, iarbă și chiar nor./ Poavești: a fetei căreia îi înfrunzise părul/ iar trupul începuse să-i curgă./ A corăbiei de lemnul căreia se tocea orice mare./ Melodii elegiace – oricine le asculta/ se destrăma fizic, ca o păpădie./ Suflete de motoare, spirite de mașini cibernetice –/ le inoculai în tine și-ți creșteau roți,/ te rostogoleai, zbârnâiai sau țineai minte tot/ și ce-a spus un egiptean acum șapte sute de ani/ într-o miercuri./ Căutați de cumpărători erau și îngerii/ ambalați în cutii de sticlă,/ aduși cu un tren tainic de undeva din câmpie/

Erau atât de plâpânzi încât chiar cu privirea/ îi zdrobeai. Dacă îi luai în mână/ se topeau ca un bulgăr de nea”

♦ În interviul revistei **Viorel Cozma** îl are drept interlocutor pe dl. academician **Eugen Simion**. Iată un răspuns al domniei sale, vizând **România profundă**: „Îmi place că folosiți această formulă (...) România profundă este în cultura ei. Noi avem niște poeți uriași, și nu numai poeți: moralisti, istorici și așa mai departe. România profundă este în tradițiile ei spirituale, care-s foarte bogate, chiar și într-un mod de a fi al acestui popor pe care eu îl respect și îl consider bun. Camil Petrescu vorbea de România suprafețelor. Pe aceea o vedem noi în fiecare zi la televizor, o ascultăm la radio sau o citim în ziare. Asta e altceva, este România structurilor de suprafață.”

♦ La un an de la trecerea în neființă a eminentului etnolog, estetician și istoric literar, profesorul **Petru Ursache**, Doamna Magda, cea care l-a însoțit în jocul său de-a blândețea cu viscolul vieții, își amintește: „Petru a fost, este un om al lui Dumnezeu. Ferea de moarte toate vietățile. N-ar fi omorât o muscă. Ținea, conspirativ, una în zooteca dintre geamuri. «Las-o în pace. Doar n-o s-o omori acum.» În ineputabila lui bunătate (duhul blândeții n-a fost vorbă goală pentru el), zorea buburuzele, cum le spunea, să zboare pe falsul balcon. Mă strădui și eu acum să duc gărgărițele să moară pe floare, pe frunză, cum făcea el. N-am răbdarea lui, să scot toți melcii din trafic și să-i duc pe iarbă. Și-mi amintesc de șoseaua umplută de burateci, după o ploaie de vară. Ca să nu-i strivesc sub roțile mașinii, m-a rugat: «Trage puțin pe dreapta.» Ești mai palid decât statuia lui Asachi, i-am spus. N-am cum să-i ocolesc. Rămânea tăcut.”

♦ Invitatul revistei, poetul **Radu Van-cu**, răspunzând întrebărilor lui **Adrian G. Romilă**, conturează o viziune optimistă a literaturii generației tinere: „...post-douămiiștii, ca să le zic așa, îmi dau impresia că nu mai au drept scop această individuație a unui ego unic; sigur, și poezia lor tot individuație e, însă nu a unui singur eu, ci a unor voci plurale & nonbiografice. La Radu Nițescu, la Alex Văsieș, la Vlad Pojoga, la Cătălina Stanislav eurile naratoare sunt când soldați în Irak, când naziști în lagărele de exterminare, când cyborgi, când fete queer – poemele lor sunt imaginative & fantastice ca niște videoclipuri, și de fapt modul lor de gândire e chiar cel al videoclipului, asociind & colând imagini fără vreo coerență semantică holistică, așa cum se petrecea la cei dinaintea lor. (...) Am mare încredere în scrisul lor – nu numai al celor patru enumerați mai sus, dar și al altora – destui din **Zona nouă**, unii din **SubNord** (cenaclul lui Dan Coman), unii din cenaclul timișorean **Pavel Dan**, în fine, sunt cu totul vreo douăzeci de foarte tineri autori pe care-i urmăresc cu mare atenție, încercând să învăț de la ei în timp real cum va arăta viitorul. (Și, în egală măsură, cum va arăta trecutul.)”

*Vom continua să prezentăm subiecte din excelenta revistă nemțeană în viitoarele numere ale **Ferestrei**.

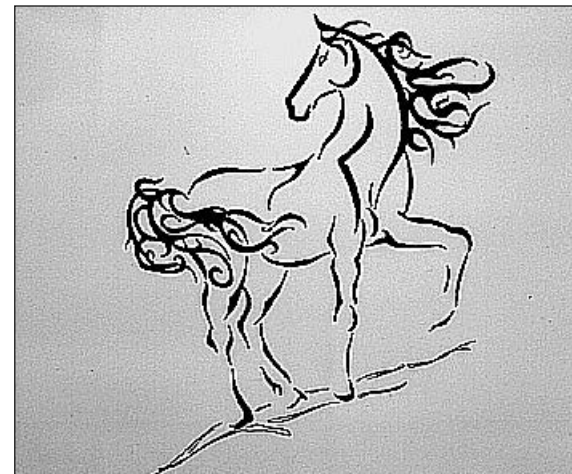

♦ Istoricul literar, memorialistul și eselistul **Alexandru Nemoianu**, stabilit în Statele Unite, intervievat de **Flavia Topan**, găsește (du-

pă părerea noastră) o definiție deosebit de modernă și exactă pentru noțiunea de **Țară**: „Cred că înstrăinarea de țară nu este cu puțință. Țara nu este un moment geografic și politic. Este suma unor trăiri consecvente ale unui grup omogen și care are trecut, prezent și viitor. Conștiința apartenenței la acest grup, cred, definește noțiunea de «țară». Că, la o anumite vreme, putem avea simțăminte mai generoase sau mai puțin generoase față de un anumit moment din evoluția acestei «țări», este o altă poveste, care ține de «politică»”.

♦ Anul trecut a apărut la Sofia volumul lui **Nichita Stănescu Ordinea cuvintelor** (Ed. Gea Libris, Sofia). Iată ce scrie criticul literar și muzical **Ognean Stamboliev**, în prefața prezentată de Vatra Veche: „Am avut fericirea să-l cunosc și să întrețin relații cu Nichita și aș dori să împărtășesc cu cititorii lui bulgari, că a fost un om și poet astral, care trăia într-o lume a lui deosebită. În aura lui, există ceva nepământean, care îi atrăgea și uimea pe toți cei care, măcar o singură dată, s-ar fi atins de el. Un talen extraordinar, uimitor, o inimă infinit de bună, deschisă și generoasă! Casa lui din București era un fel de club, deschis la orice oră pentru poeți, muzicanți, pictori și admiratori. «Nu e om, ci Poet», cum a exclamat o dată colegul meu, traducătorul lui sârb, Adam Puslojici. Poet de o cultură uriașă, o sensibilitate ascuțită, cu sufletul vulnerabil de copil naiv, și gândirea modernă și reflexivă - aceștia erau polii câmpului magnetic de mare tensiune, unde se nășteau aceste versuri. A fost un vizionar adevărat, un visător. Limbajul lui expresiv pare ciudat de imprevizibil, și omului îi trebuie ceva timp ca să pătrundă în profunzimea gândurilor lui, în modul lui de a percepe lumea, în marile lui revelații. Și dacă pentru versurile lirice este caracteristică «localizarea» (sentimentelor, observațiilor și a imaginilor) La Nichita, chiar și miniatura poetică este «globală» - asemenea picăturii de apă, în ea se reflectă și Cerul, și Soarele. Aș spune că versurile lui erau ceva mai presus de poezie.”

♦ Tânărul și talentatul poet **Darie Duncan** deschide ușa sinelui către o altă realitate, care face să ningă prin telenovelele etnitații mioritice: „Pentru că se cade. Pentru că a înțelege omul îl putrezește mai greu. Și umple cu celule stem revolverul. Apoi îl duce în filmele cu pacpac ale lui Nicolaescu. Să nu se omoare, să nască numai pistruiți și să se iubească între ei, să unească punctele, să le dea universuri în care să fie mai buni. Cine s-a înghesuit la nefericire? Unii zâmbesc larg și zâmbetul lor are monedărie la capăt. Dar, în semnătura lui Isărescu, niște mineri n-au terminat de săpat. Vor da de lumină, îl vor găsi pe Dumnezeu necrozat în faticitate, ultimul om numărabil, înfășurat în velințe de nori, în piele opărită de roșii. De vară.” (**Sistem – IV**)

(Continuare în pag. 30)

(Urmare din pag. 29)

SPAȚII CULTURALE

Anul VIII, nr. 35, august 2014

◆ Primele pagini ale revistei sunt dedicate celui ce a fost **Mircea V. Homescu**, trecut la cele veșnice duminică, 20 iulie 2014. Iată câteva din gândurile celor ce l-au cunoscut: „A plecat la Domnul **Mircea V. Homescu**, medic și cărturar, un «boier al minții», care, vreme de câteva decenii, s-a ocupat de sănătatea rămniceșilor; le-a îngrijit trupul, dar și mintea, le-a deschis orizontul cultural, i-a obligat să vadă și cu ochiul lăuntric, nu numai cu cel exterior; din carne mincinoasă. N-a fost un om comod, pentru că suferea de intoleranță la prostie; era temut pentru gura slobodă, pentru înjurătura inteligentă, pentru bisturiul cu care tăia tot ceea ce era urât și bolnav în cei de lângă el.” (Valeria Manta Tăicuțu); „Era minunat să-l privești cum se mișca printre lumini, ferindu-și picioarele să nu le calce pe aură. Pășeau în același ritm, dansau unul cu celălalt. Nu-l deosebeam de ea. Nu-i păsa doctorului de gura și judecățile lumii, cum nu i-a păsat nici de faptul că puțini vor fi aceia care îi vor trece ultimul prag cu o lumânare încovoiată de căldura verii. Dacă nu l-aș urma în scepticism, aș spune că a fost un fel de profet. Dar nu voi risca asta.” (Valeriu Sofronie); „Azi, chirurgul care, pe lângă meseria sa, a practicat ofensiva lecturii și a scrisului, ne-a părăsit, mâhnindu-ne. Disparația celui ce ne spunea «Omul trebuie să fie mereu om; iată o formă excepțională de tautologie», lasă pe obrazul orașului o nevindecabilă cicatrice” (Răzvan Theo Chirac); „Eru-dia, un umor incorigibil, ceva de domeniul suspensului, de faptul că mai are de zis, dar o lăsăm pe altădată, ceva de genul eu știu mai multe, dar o să vă spun acest lucru și mâine, o amânare intelectuală care ar fi presupus un nou travaliu, un nou popas iscoditor al gândirii, ironia și autoironia, seriozitatea, zâmbetul rar și prețios, sau, dimpotrivă, râsul hohotitor îl calificau pe domnul doctor ca fiind un om spiritual, superior, făcând parte din categoria acelor ființe care ating un nivel maxim de cunoaștere și înțelegere a lumii cum puțini dintre noi au parte.” (Camelia Manuela Sava); „Așadar, «Vezuviul din masivul ideilor» (așa cum a fost numit metaforic odinioară) n-a murit, fiindcă astfel de personalități nu pot muri, n-au cum să dispară, ci rămân o permanență.” (Traian Gh. Cristea).

◆ O secvență povestită de Doamna **Magda Ursache** devine cadru arhetipal, acum, când Marele Profesor se află dincolo de tainele universului: „Petru stătea la părintele Paisie, într-un fel de șură-chilie, fără lumină electrică. Când m-am dus să-l iau acasă și strângeam lucrurile, am auzit un ticăit. Ceasul, vezi să nu-ți uiți ceasul, Petru. Și am dat să pipăi după el pe salteaua de paie. «Nu-i ceasul, mi-a spus ușor șovăielnic. Suorți ceva neașteptat? Șarpele face așa». Am sărit în sus de pe pat. «Zău, e cumsecade, nu-ți fie frică.» Șarpele alb al casei se cuibărise în salteaua de paie. Ticăia nopți în șir, îi ținea companie, dornic și el de suflet de om alături. «În fond, mi-a spus Petru, cine decide care-i zeu bun și care-i fals?»”

◆ Superbă povestea **Cinci pâini și doi pești** semnată de actorul **Nicu Cârstea**. Iată finalul: „- Nu-mi ceri nimic? m-a întrebat Dumnezeu din prag și ochii lui calzi mi-au sfredelit sufletul, căutând o urmă de dorință. / - Nu! i-am răspuns hotărât. Mi-ai dat tot atât cât i-ai dat și fiului tău... Dumnezeu mi-a zâmbit, a strâns din umeri și, bătrânește, a început să coboare

trepte.”

Citind asta m-am gândit că a fi Dumnezeu este, până la urmă, o profesie interesantă, chiar dacă destul de prost plătită...

◆ Poezia lui **Laurențiu Belizan** este o fiară plâpândă, pândind eternitatea: „stau reze-mat de un cireș/ ieri am citit despre simptomele unui AVC/ mâna stângă îmi amorțește/ știu sigur că nu sunt la poalele muntelui Fuji/ dacă am pomenit de niponi asta nu înseamnă că ei există/ nu mai pot dezlipi spatele de scoarța lui/ întorc privirea/ văd rășina cum iese precum șerpui înainte de cutremur/ trebuie să mă dez-brac cumva/ să răzuiesc crusta vâscoasă desenând răni pe cămașă/ aș putea să o iau acasă și să te aștept până se preface în/ chihlimbar” (Pulverizare)

◆ Ion Roșioru scrie înlăcrimat despre târziul întoarcerii și despre ce înseamnă să-ți fie dor de casă când ești acasă: „M-am întors la țară. Casa n-are geam./ Morții își arogă viața ce-o mai am!//M-am întors la țară. Caut coasa-n beci./ Îmi surdă doar paingi și butoaie se-ci!// M-am întors la țară. Lucrurile mor./ Tot mai paroxistic intru-n jocul lor!//M-am întors la țară. N-am topor și-i frig./ De-ar trăi vecinii, m-aș trezi că-i strig!//M-am întors la țară. Lampa n-are gaz./ Își ascunde luna veșnic un o-braz!// M-am întors la țară. Nucii-s scorbu-roși./ Cea dintâi fantomă are ochi frumoși!// M-am întors la țară. Clopotaru-i mort./ Singur mie însumi o să-mi dau un ort!// M-am întors la țară. Nu m-aș mai fi-ntors!// Parca-mi rupe firul fără să-l fi tors!// M-am întors la țară. So-ba s-a surpat./Cu fantoma casei o să dorm în pat!” (M-am întors la țară)

◆ Invocând Balcicul vacanțelor artiștilor din perioada interbelică (când scriitorii și pictorii se duceau la Balcic, unde un primar demn de toată recunoștința noastră, pe nume **Octavian Moșescu**, le oferea acolo - atenție! gratuit! - chiar și terenuri pe care să-și ridice vile și case de vacanță), **Florentin Popescu** inventariază potențialul vacanțelor actuale: „Dacă are părinți sau alte rude la țară scriitorul de azi se duce la ei, dar nu prea mult, poate doar pentru câteva zile, spre a nu le cădea acelora, săraci și ei, pe cap. Dacă au un prieten în provincie, așijderea, merg în vizite scurte la el sau - într-un caz mai fericit - dau o fugă, tot așa, o zi-două, la mare sau la munte, fiindcă buzunarul le e din ce în ce, mai gol. (...) Visători incurabili, ei par veniți dintr-o altă lume și-și închipuie că dacă au reușit (doar ei știu cu câte eforturi!) să-și tipărească o biată plachetă de versuri rup inimă târgului. (...) Vacanțele scriitorilor: motiv de tristețe și de nostalgie pentru vremurile de altădată; prilej de noi proiecte până la toamna care poate sau nu poate veni cu bucurii și împliniri, editoriale sau de altă natură”

◆ **Ion Roșioru**, comentând volumul de versuri **Natură moartă cu iluzii**, semnat de **Paul Spirescu**, notează: „Marile realizări poetice, deloc puține, ale lui Paul Spirescu sunt obținute atunci când poetul reușește să se mențină în planul sugestiei plurivalente”. Mărturie stau și aceste superbe versuri, citate de I.R.: „Și te aștept cu frânghia de gât/ de un mileniu parcă și mai bine/ îmi înfloresc magnolii pe re-tine/ și râd spânzurațiile de mine/ că sunt bă-trân și singur și urât” (Ultimul vis).

◆ **Dumitru Matală** își sărbătorește cei

40 de ani de „vechime în câmpul muncii” cu o autobiografie sui-generis: „Așa că acum, ajuns în orice caz la finalul unei cariere meritorii și după ce, de bine - de rău, am ieșit la pensie, cel mai bun lucru ar fi să intru cât mai curând în șomaj. Cum am câpătat, oricum, o anumită... expertiză, mi-aș mai putea folosi puterile ca să boicotez din interior instituția șomajului, ridicată în ultimii ani la rangul de mândrie națională. Cât anume voi reuși în intențiile mele binefăcătoare nu v-aș putea spune de pe acum.

În încheiere, aș dori să mai precizez că îmi asum întreaga răspundere pentru cele declarate mai sus, în acest curriculum vitae pe care nu mi l-a cerut nimeni.”

ECRAN LITERAR

Alexandru Jurcan

Muntele sacru și satira

René Daumal, scriitor francez, a trăit puțin, între 1908-1944. A scris poezii, dar și romanele **Paradis des perroquets**, **L'Enfant du Jeudi soir**, **Albina et les hommes chiens**. În anul 1952 a publicat un roman de aventuri alpine, la persoana întâi, cu titlul **Mont Analogue**. De la acest roman a pornit regizorul **Alejandro Jodorowski** să realizeze în 1973 filmul **The Holy Mountain** (Muntele sfânt).

Jodorowsky s-a născut în Chile, în 1929, iar în 1953 a plecat la Paris. Filmele sale sunt suprarealiste, esoterice, încărcate de metafore și simboluri. În romanul său, Daumal povestește cum opt prieteni vor să descopere un munte misterios, inaccesibil, la baza căruia guvernează o societate cosmopolită, dominată de ghizi. Jodorowski se îndepărtează enorm de roman, până spre final, când se hotărăsc niște oameni să afle secretul nemuririi, pe care îl dețin nouă oameni ascunși pe munte. Pentru aceasta, trebuie începută o inițiere totală. E necesară distrugerea de sine, renunțarea la bani, la propriul trecut, chiar la trupul efemer. În fond, „neantul e singura realitate”. Personajele vor înțelege că „dacă nu suntem nemuritori, cel puțin suntem imagini, fotografii”.

În **Film Menu** din aprilie 2011, Andreea Borțun amintește filmul lui Jodorowski în raport cu mișcarea hippie și nașterea unei noi ere a libertății sexuale. Filmul a fost finanțat de John Lennon și reprezintă „o oglindă aproape perfectă a credințelor și valorilor propovăduite în anii 60-70”. Filmul e șocant, greu de privit. Nu e vorba de fariseism sau pudibonderie, doar că estetica urâtului e dusă la extrem. Broaște îmbrăcate în... conchistadori, Cristoși de vânzare, cascade de sânge, organe smulse, fecale...- tot tacâmul. Multe referiri la mitologii, credințe, misticism. Satiră apăsătoare la adresa violenței societății de consum. Dacă trebuie salvată situația financiară a statului, atunci președintele din film ordonă gazarea a patru milioane de cetățeni: „Începeți cu muzee cu gaz, biblioteci cu gaz...”

Cadavre pe care mișună insecte, pășări ce ies din cadavre, mașina de făcut amor mecanic, cu avalanșă de spume erotice. Malefic, oniric, scabros. Uneori, sătul de imagini șocante, îmi ziceam: cui prodest? Mai apoi continuam, fericit că înțeleg trimiterile. Satisfăcut de replica finală: „Prin iubire atinge eternitatea”.

**PROZĂ
ÎN CONCURS**

Lică Pavel

GPS-UL INCLUS

Visul de a avea mașină mică, mi s-a împlinit, în sfârșit, în prima zi de pensionar. M-am prezentat cu bucuria în suflet și nevasta de braț la dealer-ul care mi-a înmănat solemn cheile autoturismului: o Skodă verde, ca rochia soției mele, dar mult mai nouă și nefolosită.

Deosebit de amabil, vânzătorul ne-a asigurat că am făcut afacerea vieții noastre, ne-a arătat bordul mașinii, precizând că acest model are și GPS inclus, apoi m-a poftit să urc la volan pentru un test. L-am refuzat, explicându-i că nu-i de demnitatea mea să fac proba unei mașini din moment ce n-am urmat școala de șoferi. Și-a cerut scuze, le-am primit dezinteresat, preferând s-o testez pe aceea care mă însoțise aici, pose-soare de permis auto. Nu de alta dar voiam să știu și eu de ce polițiștii ăia răi de la circulație au picat-o de trei ori la examenul de conducere.

– Nu e nevoie de probe, domnule - zi-se nevastă-mea - am încredere în producător, firma Skoda are de cinci ori vârsta mea!

Dealer-ul mă privi compătimitor și, profitând de momentul în care șoferița se așeza la volan, mă bătui pe umăr și îmi șoptii încurajator:

– Săraca, arată de șazececi de ani deși, după calculele mele, având în vedere că Skoda există ca firmă de un secol, o sută împărțit la cinci ne dă douăzeci. Știu ce înseamnă boala progeria, dar nu disperați, Dumnezeu e mare!

M-am simțit dator să restabilesc adevărul istoric și am rostit tare, să audă consoarta:

– Domnule pare de șazececi, dar la cincizeci ai ei, nu-i dai patruzece și cinci!

Și, mândru de acest compliment, am urcat în mașină satisfăcut.

– Câtă bădăranie! scrâșni nevastă-mea.

– Așa e, dragă, n-au toți educația mea! am aprobat-o, în timp ce-mi fixam centura de siguranță.

– Crezi că mă refeream la celălalt tâmpit?

Și, înfuriată, demară în trombă, ieșind pe poarta show room-ului. Preventiv mi-am făcut semnul crucii cu limba în gură, știind că doar așa îi ajută Dumnezeu și pe ateii în cazuri critice. Oglinda retrovizoare din dreapta mi-l înfățișă pe celălalt tâmpit făcând și el niște semne, dar cu ambele mâini ca și când ne-ar fi chemat înapoi, dar sunt convins că nu puteau fi decât semne de bun rămas. Politicos băiat. Nu ca șoferii care veneau din sens opus.

Claxonau, frânând speriați cât mai pe marginea străzii și ne înjurau, unii cu fleșurile farurilor, alții pe cale bucală, ba unul, deschizând geamul mașinii, a întrebat-o pe nevastă-mea, cine dracu' i-a dat permisul.

– Tâmpitul! îl gratulă ea și zău că i-aș fi dat dreptate dacă n-ar fi răsărit ca din pământ un agent de circulație, semnalizând să opri.

Surprinși, am aflat de la el că suntem

pe un drum cu sens unic și că mergem împotriva curentului, iar asta costă. I-am mulțumit pentru informație dar cum mulțumirile n-au valoare de schimb, el ne-a dăruit un proces-verbal de contravenție și a avut amabilitatea să ne indice prima stradă la dreapta, pentru a scăpa de riscul coliziunilor. Nu degeaba îmi făcusem eu semnul crucii însă, nefiind la vedere, Cel de Sus ne-a aruncat în plin mister, pe o stradă necunoscută de la periferia orașului. Noroc că geniul femeii mele a intrat rapid în funcțiune, punându-mă să pornesc GPS-ul. Ca să nu-i arăt că habar n-aveam de tehnica digitală, mizând pe inspirație, am apăsat butonul *Pornit* și micul ecran s-a luminat odată cu chipul meu.

– Dragă - mă adresez nevastei - aici zice că vrea o limbă. Tu ce preferințe ai?

De data aceasta s-a luminat chipul ei și mi s-a părut că mă privește cu mult dor, ca în anii tinereții.

– Chiar ești tâmpit? se interesă nevastă-mea îngrijorată. Folosește-ți limba, omule, doar suntem români!

I-am urmat îndemnul, însă m-am blocat la configurarea traseului. Ca să nu fiu din nou tâmpit, n-am mai cerut părerea șoferiței și am făcut dovada genialității mele:

– Gata, dragă, l-am programat pentru

cel mai scurt traseu. Dă-i bice!

GPS-ul începu să ne indice drumul cu vocea unei femei: Mergeți înainte 800 de metri și viraj la dreapta... Ați depășit viteza... Părăsiți sensul giratoriu la a doua ieșire... Ați depășit viteza... La prima intersecție viraj la stânga...

Tocmai când îi aduceam în gând laudă Tatălui Ceresc pentru invenția aceasta care ajută orice prost să ajungă oriunde, fără a încălca regulile de circulație, nevastă-mea mă întrebă dacă două ore nu sunt totuși prea mult pentru a parcurge, cu cincizeci la oră, cei șapte kilometri câți ne spusese GPS-ul că am avea până acasă.

Ascultând muzică la radio și furat de peisajul periferiei pe unde n-am visat să ajung vreodată, scurgerea timpului mă lăsase indiferent.

N-am apucat să-i răspund că inteligența aparat de poziționare prin satelit ne anunță sosirea la destinație și conducătoarea auto frână brusc:

– Am ajuns, tâmpitul! Uite-ți fratele geamăn!

Eram în fața show room-ului de unde plecasem și simpaticul vânzător se îndrepta spre noi...

FEREASTRA

Revistă editată de Asociația Culturală „Agatha Grigorescu Bacovia” Mizil

ADRESA REDACȚIEI:

Str. Agatha Grigorescu Bacovia, nr. 13 A;
TELEFOANE: 0244251144
Director - 0722653808; Redactor șef - 0769210763

E-mail:

lmanailescu@gmail.com; revista.fereastră@gmail.com;
codrin_lum63@outlook.com

DIRECTOR: Emil PROȘCAN

REDACTOR ȘEF: Lucian MĂNĂILESCU

REDACTORI:

Emil NICULESCU, Florin URSULEANU,
Mihai LOVIN CAȘOCA

CORRESPONDENȚĂ:

Maria Cornelia TOMA, Nicoleta TUDORACHE

Tehnordactare computerizată: L. MĂNĂILESCU

* Microantologia a fost ilustrată cu imagini din Tabăra de sculptură Măgura (Buzău) - fotografii L.M.

* Concurenții care doresc să participe la manifestare, chiar dacă nu au primit premii, sunt rugați să ia legătura cu redactorul-șef.

POEZII ÎN CONCURS

V I T R A L I I L I R I C E

Ion Maria

vremurile din urmă

și poetul este un profet
al vremurilor din urmă
sub scoarța lui de copac vor citi
cei de mâine adevărurile de azi
dacă urci sus (pe poet ca pe un munte)
până la vârfuri vei da de zona ghețurilor
veșnice și a ghețarilor ce se topesc încet
cu fiecare cuvânt scris
mai scade ghețarul cu un milimetru
dar gheața lui se va regăsi în alte lumi
pe alte planete acolo unde poezii
sunt respectați și iubiți
ca uriașii de demult ce nu se mai
găsesc acum decât în cărțile de povești
pe care doar copii și bătrâni le mai cred
și poetul este un profet al vremurilor
din urmă cerul o știe și ascunde
adevărul cu stele și comete de parcă
poetul ar putea fi ținut aici în arenă
împreună cu leii și gladiatorii
vor veni vremuri când vor căuta
să înțeleagă poetul vremuri magice
în care poezii vor fi la mare căutare
toți vor vrea să-i cunoască
să-i atingă (ca pe sfinți)
dar nu-i vor mai găsi

Silvia Bitere

Rochia ei cu fluturi

de rochia ei cu fluturi erau prinși acei ochi
cu ei zbura căci aripile omului nu pot zbura
atât de sus
ca într-un imn desăvârșit călcâiul
scânteia poteca
nu vă mirați de ce nu mă întrebați cam cum
există o vreme pentru toate
când dormi și corpul plutește
asemenea unei planete surogat în burta mamei
te agiți până amețești
viața în subteran e o stare lichidă
când forma mea ia forma rochiei tale
te trezești într-o bună zi absent pe lumea asta
fără vise nu ai ce căuta în țara ta
treci granița găsești o bucată de palimpsest
pe care îți scrii un nume la întâmplare
nu știi cine ești nimeni nu te învață
pentru că nimeni nu știe
iei rochia cu fluturi o scuturi
moliile sar din ea le omori le pui la uscat
le înghiți apoi devii un fluture
în final poți zbura cu aripi
dar nu mai departe de lustră

Mirela Bălan

catifea

fotografia a ucis
tot ceea ce părea greu de ucis
am scăpat ca prin urechile acului
și de data asta
(încă un pliculeț de zahăr vă rog)
fotograful respiră
ziua de mâine ciulește urechile
ca un câine credincios

Mihaela Aionesei

cu ochii deschiși

iunie vine zornăind din cireșe
în fiecare an aștept un semn
dincolo devine atât de aproape
încât dacă aș avea curaj să respir
te-aș putea trage în piept
mormântul tău ar fi o rană umblătoare
după care ar lătra câinii
și o fetiță mofturoasă s-ar ține scai
precum copii de la școala patru
îți amintești cum strigau după mine
monstrul monstrul fără să poți să-i oprești
încă de atunci coborai
să-ți stingi în adâncul pământului văpaia
fără să poți stânca s-o urnești
lasă mai bine să arunce oamenii cu pietre
poate lumea de mâine va fi un pic mai roz
și o să jelim sâmbăta morților
pentru că n-o să mai existe nici în calendare
fiecare își va purta morții la vedere
cu lumânări și candelă aprinse
și doar sfântul Ilie va trece pocnind din bici
iar tu mamă vei fi mulțumită să vezi
că am învățat să merg drept
fără să mă mai plâng de durerea de spată

Oana Pop

movie time

îmi îngrop fața în palme
și pândesc printre degetele ușor răsfirate
umbrele întunericului.
în colțul camerei se duc războaie închipuite,
se-aud bubuituri tot mai puternice
și singura mină ce stă să explodeze
e plasată strategic
în pieptul meu.
secundele au învățat și ele
zgomotul sfârșitului
ascuțindu-și în cădere țipetele de trupurile
noilor născuți
înainte de a se transforma în cenușă.
nu râde!
întunericul se joacă cu mintea mea
în cel mai sadic mod
derulând înainte și înapoi,
over and over again
insomnia!

Andrei Zbirnea

blestemul lui béla guttmann

benficăi lisboa

poezia nu m-a oprit să-mi las jucăriile
împrăștiate
pe casa scârilor. poezia m-a învățat să-mi
mint părinții
cu dezinvoltură. am cunoscut frica doar atunci
când lucrurile păreau să se așeze.
va trece mai bine de o sută de ani și
nu voi ieși din groapa de potențial
voi fi – în cel mai fericit caz – doar
un număr din șirul lui fibonacci
poezia nu ține cont de raportul ocaziilor.
poezia e imnul germaniei intonat de
un ghanез la finala cupei mondiale.
poezia face trecerea de la vivaldi la glazunov.
vor trece mai bine de o sută de ani

dragă béla
oare cum va arăta harta politică atunci?

Dan Petruț Cămui

hoarda

am uitat chipul tău ca un om
nu deosebesc moartea
aruncă în afara timpului amintirile
îmi hrănesc sufletul
după cuvântul lor cred că nu suntem singuri
mă prefac liniștit când aud zeama
din mandragore strâng cât să fiu fericit
cu sângele scurs pe pământ
trebuie să-mi hrănesc turma

ca pentru întâiul născut țitoarele
își pregătesc sânii
nu vor să fie mușcați atât sunt de rele
le voi fierbe și mânca într-o noapte
am cerut pâine și pești să fac un miracol
creștin mi-am făcut semnul și-am zis pentru
liniștea mea
pune masa afară

stăm pe butuci povestind
Dumnezeu ne spală picioarele

Daniel Bratu

Umbra mea nu-i. La mănăstire*

Ca voalul strâmt, pe semeții celeste,
se-așează ceața peste mănăstire,
iar ochii mei, porniți să le admire
mirenelor pioase tot ce este

mult prea frumos, cu dreaptă năzuire,
se-nlăcrimează sincer, până peste
putința de-a orbi, ca-ntr-o poveste,
de minunata lor alcătuire.

Atâtea preacinstite pelerine...
Păcătuiesc, în sinea mea, mereu
și-s pedepsit mai crunt, de nerușine,

decât cel mai nemernic și ateu,
că-n loc să vină,-n parte, și cu mine,
se duc numai cu bunul Dumnezeu...

Adi Filimon

îmi lepăd cămășuica:

tu ești frumoasă, zice șarpele
cu două capete, câte unul
la fiecare extremitate, și
se încolăcește pe brațul meu stâng.
așa de mult mă iubește încât
noaptea se rupe în două, o parte
mă veghează, iar cealaltă
doarme sub temelia mănăstirii
tuturor sfinților. ziua își roade
solzii de ciudă sau poate că-l doare pielea,
poate își caută sângele rece. ești
tot mai frumoasă, zice șarpele
cu două capete.
îmi lepăd cămășuica și-mi pieptăn
părul foarte lung, până dincolo de prag, pe el
calcă Iisus, împărțind arginți
îngerilor cu fețe de piatră.

